

ספר

קסת הסופר

זהו דיני כתיבת ס'ת תפילין ומזוזות ומגילת אסתר
ותיקוניהם :

מלוקט ומחובר מאת

שלמה בן הרבני המנוח הירא ושלם מוה' יוסף
גאנצפריד זצ"ל
מקי' אונגוואר

ואליו נצמדים דברים אחדים מפז נחמדים
מכבוד הרב הגאון האמתי רשבבהג מוה' משה
סופר נ"י
אב"ד דק"ק פ"ב יצ"ז

הועתק והוכנס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ז

ברפוס של הרבני הנגיד המפורסם מוה' שאול דוב נ"י :

לפ"ק

תרי"א

כשנת

This Sefer has been made available by:

5314 13th Avenue
Brooklyn, NY 11219

TEL. (718) 972-0777

FAX. (718) 972-0178

A deluxe bound copy of this sefer is available at:

Biegeleisen Hebrew Book Store

4409 16th Avenue

Brooklyn, N.Y. 11204

(718) 436-1165

הספר הזה צולמה על ידי אחים גאלדענבערג

וניתן להשיג ממנו טופס מכורך, במחיר סביר, אצל:

בימ"ס ביגלאיזן

4409 16th Avenue

(718) 436-1165

מכתב והפנמה מכבוד הרב הגאון האמיתי השכבה'ג בקשי'מ מזה' משה סופר גיי אבי'ד דקיק פ"ב יציו *

שולית יערגן סמוך לקיק פ"ב יום ח' כ"ג מנחם תקצ"ד לפ"ק *

איל עופר : אשכול חופר • במתניו קסת הסופר • ת"ה הרכ המופלג
בתורה כבוד מהו' שלמה גיי גאנצפריד סקיק אונגוואר יע"א :

יקרתו כגיעני עטיק סעזר • נהגוררי פס לסוף אויר עוז • וזיקש מעני לחס עינא
פקיחא על ספרו אשר חינך • נקראי שמו קסת הסופר • אשר צו ניקט וסידר כל
דיני כתיבת ס"ח הפינין ומזוה • ומגלת אבסר • ועיינתי צו • ועצתי צין נתינו מריסא
לסיפא, והנה לך יפה רעיחי, ומס אין צך, מכוון לסלכס ע"ד סלמח מסודר צסידור נכון •
ושמחתי צו מחד • ושמחתי יתן' וינלע מעססו, המקום יחי' בעזרו • אזי אני פוקד על כל
הנתידי המחויבים לשמוע לקולי, שמיוס הדבסת ספר קסת הסופר סלז • מכלאן וליך לא יחנו
רסות וכחצ קבלס לשום סופר כ"א זיסי' צקי צספר סזס • ורגיל על לסונו • כדרך סשוחטיס
סנוטליס קבלס וכמ"ס ע"ז סימן א' ס"ק פ' כן ינהגו עס סופריס • וסופר שטינו צקי צספר
סזה יופסל מסומחו • ויחזור לפרקים כאשר יוסת עליו מסרצ • כן אני מלוד לנניי ותלמודי ס'
יצרס • כי לורך גדול הוא • ומכסלס גדולס תחת יד ססופריס צעו"ס • ולני לחוקקי ישראל
צאוני ומנינו שטיכס משגיחיס • ע"כ אני פוקד ומלוד לכל מי שמחוייב לשמוע לקולי שיחזיק
צמעו סכ"ל, וספר סלז כלו מחאדיס • וס"ר זס סלוד לירידי סרצ גיי • ואס נלזנו
לדפוס סגרת סלז צמקוס ססכמס סרשות צידו • ואחמוס צנרס • סיג *

משה'ק סופר כפפ"ד :

וב"ח אשר כתנ לי ינלו על מקומס צע"ס

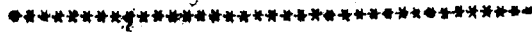
הקדמה

ב

יחגדל יתקם ויתנסח ידרכם של מלך מלכי המלכים הקדושים, אשר נחמדו כגדול צדק
 עולמו יש מאין, ויעם נאדם נשמת רוח חיים, מאקור
 קדושתו נחננס מאת ס' מן השמים, וינפח צורפו יעקב, לסמח לנו מורחו, תורם סוף עץ
 מים סכני בקיריה והשחוחים אפיים, אצרכם במקסלות עם, ואסירם עיו, אביעם רכנות
 צמופי, על כל הטוב אשר נמלני, בן יוספי בית המדרש להוסינני, ואף צהמגוללו עלי סבת
 הזמן, וטרדוכי במיי שעם, להסריף ערף לביתי, בזיעה אפי ויגיע רבם, ורעיוני נוכרו
 צמלוות סדאגה, מחלי הזמן אשר נחתו ני, כי הרעותי את מעשי, וקפחתי את
 פרכתי, עם כל זאת תודות לאל, על פי סרוב קבעתי עתים לתורם, וסיה לי סיוס
 למלכס, והלילה למשמר משמרת ה' גרסם נפסי לחפצה, ותמיד תפיתני על לטוני
 לפני ס' לתת לי כרווחס, למען אוכל שנת הסקע, לסגות נמורתי, ולסיותס סומנתי
 אשר לזאת תל, תמיד לא נתרפקי, מלעיין היעב, כפי הולך סכלי וסגתי,
 צממעט אשר למדתי, כי טוב מעט כוונה, ובנפיתתי לפיתוי ליטעות ס', ועורני
 על דג כבוד שמו, ללמוד וללמד, לסמור ולעשות :

ועל

ככל יחגדל ויתנצח שמו, אשר נתן בלגי לקבל קבלת מופרים, אשר כנר
 נואסו צוס קדמאי, כי ראינו שערורים, ועתס צעוים ציור, ונמס ונמס
 אשר אין להס אף מקלת ידיעס צהלכותיכס, וכמס מופכים צנצט סופר, וספרו
 ספריס למכוי כעמל דלרעס, ראייתי ונמתי אל בני, כי סוס זס רק עחמט סקרזן
 סספר, כי סדיניס מפוריס, ואין להס סיצור מיוחד על זס, ולזאת אף אס יגמדו
 צמחלתן, כאשר יתקרנו אל מלאכת סקודס, קנת דניס, אצל כאשר יסנו, בן יסעו,
 סיס מסר ממוך רעיוניכס, מצלי מסיס על לב, לחזור עליכס כראוי ונכון, לזאת
 אזרתי כגזור סלני, צראותי כי היא מלאכת שמים, לקצוץ על יד כל סככותיכס, כפי
 קולר ידי, ולעשות לסס מדור לעמס, ולמען יהי הכל מסודר כסיע לפני ססופר
 ויוכל ללמוד צנהל, וגס לחזור לעתים, לבנתי יסורו מלננו, וקראסיו צנס קסת
 חסופר, להזכר סעי וגס אנותי, כי מספרו עולם כמספר שלמה בסי ד
 יוכף זציל, גס צמספר קטן עולם, למספר קטן שלמה בן בילא, עם
 סג' כוליס, ואמנס בן, ידיעתי גס ידיעתי מך ערכי וקולר סגתי, כי עוד לא
 צינת ארס לי, ואיך יערב בני לגטת אל סקודס, להיות חונר סינור, אצל נועס
 סמרי רצותינו סקודסיס זל, סמתי למעון לי, סס סמרו, צמחוס סאין אסיס,
 ססחלל לסיות איס, וכס סמרו יעמתי ומלמתי סמעיין, וסעליתי על רעיוני, אולי
 מן ססמסיס סניחו לי מקוס לספגדר, ויוכני ס' לסתגולל זכות על ידי, ולסניו סספוך
 ססי, צכל נפסי ורוחי, יעסס עמי לטובה אות, ויוכני לראות מפורתו כסלמות,
 ולעצרו ציראס ואימס, בלל ספן, ונפס שלמה :

קמת הסופר א

א מי הם הכשרים לכתוב ספרים תפילין ומזוזות ולקנות מהם ובו ה' סעיפים :

א הסופר צריך להיות (א) מאד ירא שמים וחרד לדבר ה' לפי שצריך לדקדק בחסרות ויתרות ולפתוח במתן ובכוונה גדולה שאם חסר או יתר את אחת או שלא עשה איזה תיקון כפי הראוי צדיני נתינת תפילין מהר"א מוינז סיים מסביר את נשמתו כי הוא נולד את הריבוי וגם מהמזיאם אשריוס כלא מצות עשה ומכרכים בכל יום ברכה לבטלה ועליו הכתוב אומר וחוטא אחד יאבד טובה הרבה לנפשו ונאמר ארור עושה מלאכת ה' ברמית על כן הוא מן הראוי למי שיש כח בידו למנות סופרים מהוגנים אנשי אמת שונאי בצע בעלי תורה יראי אלהים וחרדים על דברו ככל עירועיר ובכל פרך ופרך כמו שממנים שוחטים וכורקים מהר"א מוינז וכל מי שכותב סתת תפילין ומזוזות טובים וכשרים כפי כל יכלתו היו שברו כפול ומכופל וניצל מדינה של גיהנם :

ב סתת תפילין ומזוזות שכתבן אשרה או קטן או נכרי פסולים משום דכתיב וקשרתם ובכתבתם ודרשינן כל שאינו בקשיקה אינו ככתיבה וכיון דילפינן בקרא מן אנרס בעינן שיחיה דוקא גרוד ממש דהיינו שהביא בו שערות אחד שהוא בן ייג שנים אבל מספיקא פסול לכתוב עד שיעברו רוב שנותיו או שנודרו בו סימני סרים :

ג כל שפסול לכותבן פסול ככל תיקון עשייתן (ב) וצריך לרזז הסיפרים ולענשם שלא לעשות שום תיקון על ידי אשה או קטן :

נמצאו

(6) מאד ירא שמים כו' , כתב הפ"מ , ולדעתי יותר משוטח , כי סס לאו דכנייה , וכלן מבטלין כל ישראל עשס בכל יום , ומזרכים זרכס לזטלס , ופאי נאמר דלא קעטס חמור מעטס , מ"מ זרכס לזטלס , שעוצר על לאו דלא תשא , י"א דכוי ד"ת , וצלידוף עטס ודאי חמור משוטח עכ"ל . ורפאי להעתיק פה , מה סכהז כספר מסנת חסידיס סעיף רכ"ח וז"ל , מתוך כתב הרז וכו' יר"ס כרואס ספלות סדור סלנו זו סכוס יחוס , וסין דורס , וסין מזקס על דז ייס כסלו ססס זרמוס סל עולס , וכל ריק ופוחו סידוע לכחז חזיס כתב אסורי מהולקל , מהזכט צעליס סלינו סלו , ומקנז סמיכה להיות סופר סח"מ , ועל ס"ת , תפילין , ומזוזות , מסופריס סלנו , יסמכו קהל ועדה , ויסרלל , הקנזיס וכרמוקיס , ויס"ל לנו מן סתימס סלנו לועקיין וסין חלו נענין , מס חמיס סיס זוח , פוק חוי עוצרס דר' חוקי' ור' ייסס , (צמדוסו סל ר"ס ז"י , ח"ג דף ע"ט) ותרון מיני' דלס על יתרון וי"ו דכוי זקרס וסוכמס ססס פרסות , דמו לכני מחיס מני מתינחל ופמרו לכו דכוי סס"ת סכול , ומסקר צסמס דמלכס , מס יעשו צס"ת סוכתצ זכל סחסרונות סלמוריס וכיו"ל זכס , ומכח זכ אפסר להמליץ צעדס זמה סעצתי לע"ל (ר"ל זכעיף רי"ט סס כתב תוכחח מוסר על מס סעטלטיין סס"ת ליקח אותו לצית סלצל , סו למי סכיעע ללסחו סיולרס ללכת לזכס"ל) , יען כס דנין , דכיון דלינו נכתב זקרוסס סללרכת יכולין להקל זו , לעטלו סמקוס למקוס , אמנס ענ סנרכות סמזרכיס עליכס לני דוי , וסין צידי סנע מוסיגס לתקן , רק להודיע לערי לזניס , סולי יתקן ד' וצדורות סזאיס סמלל ימלל סזיס תיקון ויוכסרו דצרי , עכ"ל : (3) ולריך לרזז כו' , חס"ו מהר"ס לזנילן סיי"ס , וכחז סיס לזכר ולכחמזיר , סלל לעשות סוס תיקון סס"ת ע"י אסס , סן לגרוד סמחקיס , וסן לתפור סיריעות ולסנרס יחד נחפירות גידין , וזניענד סס חפירס , מס אפסר נקלות לתמיר למסידוס סתפסר סלסס סוח יותר עוז , וכן אס גרדס סנייעות צנוף סלוחיות ע"מ , כגון זקוי"ק וס"א ומל"ף , סכ"ו דניענד סכול סס"ת , מסוס דכוי חק חוכות , סלל לס סיו סנייעות וסדניקות זין סות ללות , וסלסס ספרידס לל סלסס צייענד , רק אס יודע כסופר סמקומות מס סגורס , יגרוד ויחזיר וימקן זככסר , דזס מקרי לזטלס , (ודוקל זכס"ת , סלל זכס"ת דסכולין זכלל גמדן עיקרי

קמת דסופר א ב

ד נמצאו תפילין ביד עכו"ם ואין יודע מי כתבן (ג) כשרים : ואם נמצא ס"ת ביד עכו"ם יש מבשרים נמכר וי"א יגנוז : ואם הוחזקו שבזו עכו"ם ספרי ישראל תולים שאותן ספרים שלהם חיה וקורין בהם וד"ה במקומות שאין העכו"ם יודעין לכתוב אמרינן מסתמא בזו אותן :

ה אין לוקחין ס"ת תור"ם בן העכו"ם יותר מכדי דמיהן הרבה כדי שלא להרגילן לגנוב ולגנוז אבל במעט יותר הי"כים לקיות (אפילו במקום שצריכים נניוח) ואם העכו"ם רוצה הרבה טובי זכר צריך לעסיק ולדבר עמו בדברי ריצויו אולי יהיה מושווה עמו בכדי דמיו ומעט יותר ואם אח"כ עימד בדעתו אז מניחו בודו ואין לומר לעכו"ם ליתן לו בזל יותר מדאי שמא יבעים העכו"ם וישליכם למקום אבוד :

ב העור שכותבין עליו ושרטוט ודין הריו : ובו מ"ז סעיפים :

א אין כותבין ס"ת תפילין ומוזיזת על עור כהמה חיה ועוף הטמאים משום דכתיב למען תהיה תורת ה' בפיך ודרשינן ממין המותר כפיך ולא על עור דג אפילו טהור מפני הוהמא רמז"ס שאין הוהמא פוסלת בעבודה אלא על עור כהמה חיה ועוף הטהורים אפילו עור נבילות ושרפות שרן מים ואפילו נחורות ועקורות : וגם עור שליל מקרי עור לענין זה וביתבין עליו ס"ת תור"ם וחוא המוכתר (א) ואחר כך עור העיף ואח"כ עור החיה ואח"כ עור כהמה ואחר כך עור נבילה :

צריך

מיקרי דיעבד : (ג) כשרים בו , צמרא אמרינן כמלא ס"ת ציד עכו"ם , אמרי נה קורין צו , ולארי לם יגנוז , וסטור צמ"ת ספק דיגנוז ונתפילין פסק דכשרים , וז' כצ"ה א חמ"ה , ות"י דאפשר ה"א רממיינן ואמרינן יגנוז , דוקא צמ"ת , טכגויס עשוין לכתוב ס"ת לעלמן , להמלך צו , אבל תפילין שאין כגויס עשוין לכתוב , לפי שאין לריבין נכס (מנללל פיקורס ה"א ישרל עין , ויודע לכתוב , מיישינן דיגמל פיקרי וכתב) לא אולוינן נכו לסומרא , אלא נקטנן במחן דמכשיר , וצ"ה כל שלמה ס"י ס"ח כתב עוד טעם לחלק , אמנכ כתב , אלא טעמ"ה ה"ה מ"ל לחק צהכי , צמס סכל המחנרים לא חילקו , ונלע"ר נייט , דכנס היט"ש צעלמו כתב טס צמ"י ס"ז , אלו כגויס דמ"ה ציד נכרי קורין צו , מדחני צמתניחין אין לוקטין ספרים כו' ולא חני חין פודין , כמו חין פודין סת הסצווין , ש"ת סכ"ה לקיחס כשאר לקיחות , דסיינו ללרנן , כלומר לקרות צו , ומכ דקאמר דילמא ליגנו דישוי צעלמא קאמר יע"ש , ומ"מ סכ"ה דעת כריף וכרפ"ט וטאר פוסקים דס"ת שנמלא ציד גוי יגנו , ולתצ כצ"י דמשמע לכו דרצ אטי דמכני דילמא נגנוז ס"ל כמ"ד דיגנו , וכוות"י נקטינן , ואמנכ ה"ה דקדוק היט"ש אמאי לא חני חין פודין , לכן נרלס להטור לחלק דנתפילין כ"ע מודים דכשרים , דצנתייחס לא חני יגנו אלא צמ"ת (וכצ"י כתב דר"ג דאמר נקטינן ס"ת שכתבו מין ישרף , לאו דוקא ס"ת , אלא ה"ה לספילין ומוזיזת , ולדעת כגוה א"ש , נלס נקט מו"מ , משום דאמר נמלא ציד גוי אערי לם יגנו , וצמ"ה ניכס מ"ד יגנו) וסת"פ ספרי דחני צמתניחין חין לוקטין משום תפילין ומוזיזת , סה"ס לקיחס כשאר לקיחות , דהיינו ללרנן , דכשרים :

(ב) ואח"כ עור העיף כו' , כי"כ המגן אברהם צקס כרמ"ע , ור"י ח"י לפעתיחן פס לשין כהסובה שכתב צמ"ה ס"ל לזו וז"ל , וצטעמי סמלוא לסקנס וז"ל , אכר טעור השוף , אע"פ סקוס נכשרו , משונה לכתיבת תפילין יותר מעור צמ"ה , לפי טרוחות קדושות וצטקוס צעוף כטהור , די ע"כ דמו טעון כיסוי , ויש ללמוד מטעם זה , שטור מים משונה משל צמ"ה , אע"פ סכעוף משונה יותר , ויגיד עליו קלות סע"פחות , עוד סייקף לגבש עור הסגיל , ויחבר מצולס למגוס מן כמונה , כי אמר שאין צמ"ה יוללס לפויג סענוס , שא"כ יק מקצקס דין טעמ"ה נכרס גדין , וכסילין טעור מן הדין , אלא יולס לפויג סענוס , ע"כ , ואין ספק דשליג

קמת הסופר ב

ב צדיק שיהיו חצרות מעובדין לשמה ולשמה רקדושה חמורה מחגי
רקדושה קלה * אבל לשמה רקדושה קלה לא מחגי רקדושה חמורה לכן
קלה המעובר לשם ס"ת מותר לכתוב עליו תפילין ומוזות * ואם מעובר לשם
תפילין אסור לכתוב עליו ס"ת משום הקדושת ס"ת חמורה ומותר לכתוב עליו
מוזות רקדושתה קלה בתפילין * ואם נעבר לשם מוזות אסור לכתוב עליו אף
תפילין וכ"ש ס"ת :

ג לכן יאמר בתחלה בשמשים חצרות (ב) לתוך הסיד עורות אלו אני מצבר
(ג) לשם ס"ת תפילין ומוזות ועור לבתים ולשם זה אשים עורות אלו לסיד
ואז בשר לכתוב עליו כל מה שירצח (אבל לחור אסור לשנותו) וחרוצה לצאת
כל החששות יאמר כך עורות אלו אני מעבר לשם ס"ת ואני מתנה שאם ארצה
לשנותם לתפילין או מוזות או עור לבתים יהיה הרשות בידי ולשם זה נני :
ד לכתחלה צריך שיוציא כן בשפתיו דוקא שמעבר לשמה וכדיעבר סני אף
אם חישוב כך במחשבה :

ה נכון דרקק בקדושת העיבור לשמה כל מקום שאפשר לצוא ע"י ישראל
ולא ע"י נכרי בני יונה ואע"פ שהישראל אינו מעברו ביופי כמו הנכרי כדי
לחוש לדעת הרמב"ם שפירסר אם עיברן עב"ם אפילו ישראל עומד על גבו
יאמר לו עבור לשמה משום דברי ארצתא דנפשיה קעביד אבל בסמך שאין
עברנין ישראל שבוים יש לסמוך על חרא"ש ושאר פוסקים שמכשירים אם
ישראל עומד ע"ג ואומר לו עבור לי עורות אלו לכתוב עליהם ס"ת וכו' ואמרנין
נכרי מסתמא ארצתא דע"י ישראל קעביד ה"מ"ע ס"ו נ"ד ודוקא שמצות כן לעב"ם
כפיו וישמע אבל שחבת ישראל לא מהני לעב"ם כ"ג ע"ג ד"ה ס"י קע"ה ונ"ס
צריך להיות סמוך ברנע שנותן חצרות לתוך הסיד ולא מהני מה שאמר לו
קודם לכן מיהו אם אפשר יסייע לו חישי"אל קצת בתחלת העיבור כשנתנו
לסיד ויאמר שהוא עושה לשם ס"ת וכו' וכן נוהגין * וכדיעבר אפילו לא סיעו
כלל בשר אם צוה לו מתחלה פני מגדים אבל אם לא אמר לו כלום מתחלת
עיבורו אלא באמצע עיבורו ביקש הישראל ממנו שיגמור לו העורות לשמה
אפילו סיעו גם כן לא מהני הרמ"ם נהלכות זיו"ת אכ"ש כשהם נגמרים ע"י נכרי רק
שגירד וחלוקן לשמה לא מהני ופסולין :

כשמעבדין

טל חיס עדיק משל נהמס, ונמרוויכו טל שחוטס מעלי עפי, שחטיט חמו מעטרתו וסין לט
דין לגז עובר, חבל נבילס זין זירי אדס, זין שמתס מאלים * משמע ססול דין קסס גס לטיל
וטל נהמס שחוטס, עדיק משל חיס נבילס, עכ"ל סמ"ע ועיין זא"ו דנ"ה : (ג) לתוך ססיד
נעטרת זקנים נחז כשטי"ס לחוס נמים, וננודע זיסודס מכוד"ת ס"י קע"ס סהיג עליו
דהנתיבס לתוך סמ"ס לחו כלום כוס, חלל סכנח סימרכך סעור, ויובל חמ"כ ערס ססיד,
ואמנס נר"ה סהע"ט נמשך זוס מחר הנדוך שפמר טכחז דנכל מעטס ססול ערס יאמר כן,
וכחז גס כמניחן נחלס לזיס ע"ס ומ"מ סלך פוסקיס לט נחזו חלל ש"מר נחלס סעינוד,
וסיינו כסנחחו לסיד : (ג) לטס ס"ת חו"מ נו', כ"ל סהע"ט, וכן נוסגין זלמת, ונחשו עס"ג
ס"י ס"ה ט"ז נ"ג נ"ג לזי מה דסמרינן דעור סנענד לטס תפילין ח"נו כשר לנחז עליו ס"ת,
כי קדושס ס"ת חמורס מהפילין, סס כן נטכוכז חמ"כ ס"ת, מוכרמיס חנו ל מר סונרל סונר
סוכו הקלף סעינוד לטס ס"ת, וזכו הקלף סעינוד לטס תפילין, וסול מילכ נהק"ת מרדכי ד"ס
לספספק סס עינוד לטמס כוס מדלוריחוס, וח"כ כוס ספסר דלל חמ"י זיריס, לכן נחז כוס
ש"מנס

טחגאון מור"ם * (ל) לא חמ"ג כן חמ"ס נח"ק סוף ע"ס ע"ס *

קמת הסופר ב

ד

ו בשמזכרין עיי עבוי'ם יסמן העורות בנקבים במרצע כעין אותיות ולא חיישינן
אחי'ב שכא' החלפים ויזיף סימניו אחריו משום דמיתתה פן יכיר ישראל
בטביעת עין שיש לו בסימנים או מפני שארו הנקבים משו' סוד'ש ננוך טאמר
ויש מי שאומר שלא יסמן במרצע אלא כתוב על הראש מכפנים :

ז צר'ך שיהיו מעובדים בעפצא אי בסיד וכיוצא בו מכתובים שמכווצים העור
ומחוקקין אותו גם וצריך ל'זהר שיניח העור בסיד עד שיפול השיער מאליו
לא עיי נדירה ואם מוציא קודם לכן לא יכתיב עליו משום דחיי' דיפתרא :

ח (ד) גי' עורות הן גויל וקלף ודוכוסטות כיצד העור שלם אחר עיבורו נקרא
גויל ובזמן חנם' היו נוהגין לחלוק תציר בעביו לשנים עד שיהיו שני עורות
אחד דק הוא שממול השני' נקרא קלף ואחר עברה שממול הכשר נקרא
דוכוסטית הלכה למשה כסני' שיהיו כותבין ס'ת על הגויל במקום השיער
ותפילין עב הקלף במקום הכשר וכיוצא על הדוכוסטות במקום השיער ואע"פ
שכך היא הלי'מ אם כתב ס'ת על הקלף כשרה ולא נאמר גויל' אלא למצט
דוכוסטוס וכן אם כתב מזורה על הקלף או על הגויל כשרה לא אמרו
דוכוסטוס אלא למצוה * וקלפים שלנו שאין חולקים איתם יש להם דין
קלף וכותבים עליהם לצד הכשר שמה שמגרדין קליפתו העליונה שנמקום
שיער אינו אלא בדי מה שצריך לתקנו ולהחליקי ואפי' אם היו חולקים העור
לשנים היו צריך לנרר ממנו כף ומצר הכשר גו' ידים הרבה עד שאין נשאר אלא
הקלף וקלף זה מובחר נסי' מגויל וב תבין עליו לבתחלה ס'ת ואין כותבין עבשו
על הגויל וגם כשר למזוזה * כ' צמפי' נעויעס של כמחה ונמפה מעון לריות ואכלנס
צריכים הסופרים לזוהר לגרור היטב מצד הכשר שלא ישאר שום קליפה דקה
במקום הכתיבה והסימן מה שיכיר לקלף ולחפרי'ש במחט אפילו קליפה כחוט
חשערה זהו נקרא דוכוסטוס :

ט אם שניה וכתב על קלף זה במקום שיער ס'ת או מזורה יש פוסלין ויש
מכשירין אזי רנע ותגילין לכולי ערמא פסור :

י כתב מקצת ס'ת על הגויל ומקצתו על הקלף פסול לפי שהוא כשני ספרים
אבל אם עשה חציו גויל' וחציו צבא'ם פ' עור של צבי ושאר חידה אע"פ
שאינו מצוה מן המובחר כשר :

יא מה שנחנו קצת סופרים שאהר עיבוד הקלף בסיד מושחין אותו בצבע לבן
שקירין לא' ועיי' זה הוא הלק ובחיר כלבנותו מאד (ה) יש מי שמכשיר ויש
מי

סיחנס נחמלס (כמ'ס צפנים) * ולאנס ראימי צס' סו'ת נעע טעויעס ס'י' כ'ח' סכתב
סכמעייין היטב גדיני גרירס, ספעמיק סרמיצ ביס'ס, ימלא סס נרדין טזוס טאורס לס'ת
וגמפילין, אן צו מטוס גרירס וכטר * ועל אטר נכאל סס אס נכון לסתנות צוס סאופן, סיפטר
טלק סקלף, סלני עמיד לנחוצ עניו ס'ס, מעונד עכשו לנס ס'ת, וסלני עמיד לנחוצ עניו
מפילין, מעונד עכשו לנס מפילין, סשיצ סס דוס ממט דינא דשני לוגין סלני עמיד לסכריס,
ויש צו מטוס גרירס ונדפו' איז גרירס יע'ס * ויעייז צמ'ס א'ס * ס'ק י'ג סחליט צפסיעות
מתשו' סרמנ'ס טכ'מ פ'ס' מכלכות מפילין ס'י' י'ס דעינד לסמס סוי דרננן : (ד) ג' עורות
סן כו', כ'כ סרמנ'ס פ'ס' מה'ל מפילין סלכס ח' ט', ופ'י' גויל, סיינו טלס נהקן, כדאמרינן
סזני דלס עשפייין, וקלף נקרא ד' החילין על סס דקותו סקלף, ודוכוסטות נקרא' ג' כשר,
כי דוך נלסון גמרא עיקוס, כמו דוך פלן, ומוסעות נל' יון כטר, וכותבין על סיינס צמקוס
דינוקס יסד, וססימנן כנוד אלהיס סמטר דנר צפ'י' ססתפילין וצווס ססס כנוד ס' יכנצו
צמקוס סממטר, דסיינו צמקוס דינוקס יסד, עטרת וקניס : (ה) יש מי שמכשיר, כן ס'ס
דעת

קטת הסופר ב

מי שפוסק משום דחייב בין הכתב לקלף וכוון לחתמו :
 יב הלכה דמשה מסיני שאין כותבין ס"ת תו"ם אלא בדיו ולכתחלה
 לעשותה כענין זה (ו) מקצצים העשן של שבנים או של זפת או של שעווה
 וכיוצא בהם (בר"א פלאם דום או קיהנרוס) ועשן שמן זית מצוה מן המוכרח
 וגוברין איתה בש"ף אירן (גומיע) ובמעט דבש ולותתין אותו הרבוץ
 ודבץן איתו עד שיעשה רקיץ ומיכשין אתם ובשעת כתיבה שורחין בהם
 עפצים וכיוצא בו וכותב בו שאם תמחקו יהיו נמחק וזוהו הדיו שמצודה
 המוכרח לכתוב בו סתו"ם : ואם כתב שלשתן כמי עפצים וקנקת
 (קופפער וואסער) שהוא עומד ואינו נמחק בשמים וכן נוהגים עכשו לכתוב
 חריו אפי' לכתחלה כמי עפצים וקומום (גימיע) וקנקנתום אם כן מר"ה עטר
 ההלכה שנאמר למשה מסיני שיהיו כותבים בדיו למעט שאר מיני צמח
 כגון האדום והירוק וכיוצא בהם שאם כתב אפי' אות אהרן כשאר מיני צמח
 או בזהב הרי אלו פסולים ואפי' כתב מתחלה בדיו שחור ואחר זמן נתקלקל
 הדיו ונעשה אדום נמי פסול (ע"ל ס"ת סע"י כ"ג) וצריך להשיגו על זה כמאר
 כי שכיח טיבא : וכן אמר לכתוב שום שם כתנ"ך שלא בדיו וי"א דלא בעינן
 דיו רק בס"ת : נח עסק דיו א"צ לשמה ואין איסור אם נעשה מסתם יום :
 יג אם זרק עפרות זהב על האותיות מעביר הזחב וישאר כתב התחתון וכשר
 פני מגדים אפי' כתפירין ומוזות : אבל אם זרק זהב על אות מאזכרה
 לו תקנה (ז) רפי שאסור להעביר הזהב משום דחוי כמוק את השם :
 ס"ת

דעת מהר"י מינץ נחשו' וראייתו מדיו ע"ג דיו , אלז צמ' בני יונס האריך לפסול משום ד
 חייבה , גם מפני שמינו מתקיים זמן מרובה , כי סופו שהצבע מתפרד מעל הקלף כשתפוס
 ופ"כ גורם מחיקת הטעם , ומע שהניח מהר"י מינץ רפי' מדיו ע"ג דיו , דהם משום דחוי ג'ו
 וגין נמינו לא חייץ , ובהה מלאתי נחשו' מהר"ם פ"ט ס"י ל"ב כתב דיו לכתסיר , וכן
 עזר רפי' להטיר , משום דחוי ונלוחין וכל לנלוחין אינו חולץ * , כדאמר רנא בני גולב סוכס
 נ"ו וממנס נפע"ד נרפס דיע לחלק ג"כ , ואין כחן מקום להאריך : סח"כ ראיתי נחש' מופנים
 דמיתת סס צפ"ג , חייב אדם לכתוב ס"ת כלס נקלפים נא"ס ועורות נצועים כו' שנאמר זס אלז
 ופכוכו כו' , ופולי כוונחו על יד כחילון טחורי הכחז , לו י"ל שהו"ט ט"ס , ול"ל עורות ננא"ס
 דהיינו קלף נני : (ו) מקנלים כעשן כו' , כ"כ כרמז"ס וסאר פוסקים , דלכתחלה צעין דיו
 הנמחק , ואפי' תמק מדוע לא נסנו כסופרים עתה דדיו כו' , ואפי' נעלג"י נסיתי ועסימי אותם
 טלחתי קיסנרוס , וגנלתי הינע הינע עם מעט מים ודנש , גם קלת גומיע נכתי נחוכה ,
 ועסימי מתס רקיין , ונתיננתי הינע , ואח"כ אני טורס עפלים נמים , וג"כ עם קלת גומיע
 ובשעת כתיבה אני טורס סרהקין דיו גוס המי עפלים , וסוס דיו יפס מלד , ואפי' כותב צס
 ס"ת סלי , ס' יזכני לגמרו ולהיימו : (ז) לפי שאסור לסעניר סוכס כו' , כהס כפי"צנסי סריצ"ס
 סו' ז' חס ענר וגירר סוכס וכחז דדיו כשר , מיהו ככל האזכרות הספר אפי' נדיענר פסול ,
 משום דמחוי כמנומר עכ"ל , וראיתי סהקסס ניסועת יעקב לפי"ז , פ"כ למס כחז צס"ע ססס
 סס

מהגאון מהרמ"ם * אין כוונה בני יונס שהיה חלילה פוסלת אלא ליטא נעלמא כיון
 כשתיס טטוחים על הקלף מפסיק צין הדיו לקלף ולא נכתב ס"ת על
 הקלף אלא על טיחה המונח עומ על הקלף , וידוע כג דרין הטיחה לא נשאר סוס רוסי כתיב
 על הקלף נמלא ס"ת נכתב על דבר אחר שלא בקלף אטו לס ידנך נייר על הקלף וכתוב עיני
 יונס , ומע לי נייר לו טיחה , ע"כ אין מקום לדברי מהר"ם פ"ט כנאן ועיין טיעת רמז :
 שנר"ן , וריענ"ת נסוכה סס סכ' גם נגולב אין פסול משום חלילה , ולפון חלילה סוס לנ"ו
 מושאל ע"ס :

יהי ס'ת ומוזרות צרכין שרמט ואם כתוב בלא שרמט פסולין ויש לרדק
 לשרמט לשמה בפניעות (ואם כתב שעות וזרה שם איזה תיבות ונמחק
 השרמט ישרמט בהדש איתו המקום וכתב לף איתו צריך לשרמט בלא שיטה
 על זרה ויהי שצריך למעלה ולמטה ומב צדדים אע"פ שידוע לכתוב בלא
 שרמט ואם אינו יודע כישה השיטות בלא שרמט כל השדות ולא
 ישרמט בעופרת וביצא בו ספני שצובע :

טו צריך שיכתוב כימינו ואם כתב בשמאל פסיכים אם אפשר למצוא אחרים
 כתיבים.

אם זרק וכן על אותיות מעניר כוסנ , דמשמע אף אם זרק על רוב אותיות ג' מהני נגידה
 אלה לא נלכסל משום דמחוי כמומר ליתת ר' צ"ס , ופשיטא דלענין מחוי כמומר אין מיתה
 שן תומיות הסס וזין סקר תינות עכ"ל , והנה גם בפני יונס כתב נפישת ת דף בשאר תומיות
 אם יטרך אח"כ לסעניר בקולמס , אם יעסס כן נהרס אותיות מחוי כמומר ופסול . ולפע"ד
 לית לומר למ"ס סג"ס צ"ס ל"ג ס"ק' . העעס דפסלו חכמים אף נסס אחד לסעניר ע"ל
 קולמס לשמל משום דמחוי כמומר , וסינו למאי דמסני כח"ס , סינו טעמא דחכמים משום
 דצעינן ז"ס , מפדס סג"ס דקיינו משום דהוי עכ"פ מנומר קת , וסך דנתינפס שחט והאי לא
 ח"כפת לן נכ"ס מ"מ נסס חינו מן המנומר . דצעינן ז"ס' (עיין במחילת סהקל) א"כ קיה
 מקום לומר כמזן גס לר' יהודס אף דמודס נאזכרות דכל הספר משום דמחוי כמומר סינו
 דוקא נאזכרות דנכולסו מודה דצעינן ז"ס' ואינו סדר סיכיו כולס עכ"פ קת מנומר אבל נסאר
 תינות אפסר דלא טייך מנומר נהעצרת דיו דלא אחרר נגמ' מנומר נסאר תינות אלא נאותיות
 המלויות ציגי טייץ סנרסס ויתר מנומר . סן אמת נצרינ"ס מנומר סס . דף נסאר תינות טייך
 מנומר נהעצרת קולמס סכתב דמ"ס לא חמרינן נגמ' נד' טעיות נכל דף שיהקן נצרינ"ס ויחזור
 יזכחו על סגדר משום דהוי מנומר , אבל לפי חסו' סרס"ס א"ס נתינפס סס דנאמת גס נד' טעיות ואל
 לתקן נצרינ"ס , וסא דמאר' נגמ' יגנו סינו עד שיהקן , ולא סוי נזה מנומר , וקעצרת קולמס
 ודאי חינו מנומר כ"כ כמו נתינפס על מקום סגדר כמ"ס סרס"ס ג"כ , וע"כ זיל הא דאמרי'
 נגימ' לר"י דמודס נהעצרת קולמס על כל האזכרות דמחוי כמומר סינו דוקא נאזכרות
 דנכולסו מודה לתקום דצעינן ז"ס' אבל נסאר תינות לא ח"כפת לן נהעצרת קולמס או נכתיב
 על מקום סגדר אפי' נהרס מקומות . ול"ע לפע"ד לניבא כי אף דפס"ט דסוגיא משמית נ"ס
 נדעת ר' צ"ס נדד' טעיות נהסרות לא מהני שום תיקון אף נצרינ"ס וכמ"ס ספוסקים מ"מ
 אפסר דסינו טעמא משום דילטרך לכסוד תאות קענות למלחות הספרון , וסו סנימור' סיכיו
 סרסס תינות נאותיות קטנות משאר הספר , אבל משום דנתינפס על מקום סגדר אכתי לא
 מוכרס סיכ' זו משום מנומר נסאר תינות וד"ק :

העירותי על זה דלא שכיח עתה שימוג עפרות וכן על כהנז , מ"מ נ"מ למה דהכ"ס
 טועה טעמס תינות קפלה מסס סדיו נאופן סלרין לפעניר עליסם אם יכ"י נזה
 טעס מנומר סו לא , וידוע סאין לסמיר ולאסור מספיקא , וסו סיסור לגרוס נגנ"ס לס"ת
 נמקום סאפסר לו לתקן וכעת נ"ע אל"י * :

ואין

מהגאון מהר"ם * ועיין תוס' ר"ס לולז סוגל סהקסו ארס"י ול"ע מי ליכא ר' אסא
 צ"י נגיטין כ' ע"א דס"ל דפליגי נכנן ור"י נזס"י אס פוסל דאורייתא ,
 ולדידי' י"ל ס"נ ר' יהודס ונכנן דפליגי בלולז אי נצי סדר לטעמי' פליגי , ורסא דמאר דפליגי
 אזי ילפי' לולז מאתרוג ס"ל כר"ס דגיטין כ' סכ"ל ורס"י פסק כרס"י ד"ס פוסקים כותבי יע"ס
 אצקומו , ול"כ מה סרעיעסו תוס' על רס"י , אלא ז"ל ס"ל תוס' סקס נמי לא פליגי אלא נסס
 דנתיב לסדיא זה סני' וסוס נצי ואסוכו , ס ל סארי מלה לא , ומס טיס לעיין סרק דד"מ קליג
 ע"כ איז כסן מקומו :

בית

קסת הסופר ב

כתובים בימין * ואשר יד שמאל ידיו חויימין * ואם כתב בימין נמי פסוק
ואם הוא שולט בשתי ידיו וכתוב בימין (מני"א) ואם כתב בשמאל כשרים * ואם
כותב בימין ושאר מלאכתו בשמאל או שכותב בשמאל ושאר מלאכתו בימין
אין לקבלו רסופר ובריעבד אם כתב כשר כמו שילט בשתי ידיו (דרימ"ע)
מעשה היה באחר שתפס הקולמס בשפתיו וכתב ופסלו אפילו אם אי אפשר
למצוא אחרים :

מז יש אומרים שיש לכתוב כקולמס שר' קנה ולא כ' וצה (ו) ואין נוהגין כן :

ג שצריך לכתוב לשטה * וכו' ה' טעמים :

א (א) צריך שיאמר הסופר כשיתחיל לכתוב ס'ת ספר זה אני כותב (ב) לשם
קדושת ספר תורה ובספיק לכל הספר * וכן בתפילין ומוזות יאמר לשם
קדושת

(ז) ואין נוהגין כן , כתב גם' בני יונה * עליו עין המוצר ליקח קולמס של קנה , וכן אמרו
מז"ל שכתב קנה ליקח ממנו קולמס לס'ת שכן אין לגזול ממנו עם טובה לו מן השמים * גם
מגזירה חק מוכות , אבל כי נמדינתנו אין הקנים מלויים כל כך מוקים , ולפי יעשה ממנה
קולמסים על כרחך שילטרך לתקנם על כל שורס , וע"ז זה יהי' הכתב כמה שינויים * ע"כ נהגו
לכתוב גסל גדול או נוטה , דרמי אין זו חשט מקיקה , דברי היו סק ירינות וגזירה ח'ת הוא
גזירה חדשה שלא מלגזרו נגמ' , ולאו אין לנו לעשות חשטות מלגנו , ע"כ עדיף עפי לעשות
כתב מיופה ושום ממיחש כאלה עכ"ד :

(ב) לריך שיאמר וכו' , כתב הס"ך היינו שיאמר כן צפירוס ולא סגי לוי צמחצנה כדלעיל
גמ"ר רע"ב עכ"ל , משמע מדצרו דעיזוה וכתביס טוים ולכסוצרים דנעיצוד לשם די
צדיענד חף צמחצנה ס"ס צמחצנה , וגם גם' בני יונה כתב דנדיענד סגי צמחצנה חף צמחצנה ,
אבל צמ"מ ס"ס ס"ס י"ס לידד לומר דנעיצוד די דדיענד חף צמחצנה ונכתביס פסול חף
דדיענד צמחצנה , וכן כתב סגנון מו"ס שיאמר ולמן זל"ל צמ"ע שלו , וכן משמע לכאורה דעת
סמור טכת צמחצנה ס"מ ל"צ צמחצנה תפילין טל"ן די צמ"ע שחיטב צללו , וכן נכתביס ס"ת כ'
לריך שיאמר הסופר וכו' * ולפי לא עשס כן פסול , ונעיצוד כתב רק עוב שיזיל צמחצנו *
(ג) לשם קדושת ס"ת * צמ"ע הוסיף לומר וכל אזכרות שנו לשם קדושת הס"ס , שם ישכח חס"כ
לקדש הס"ס צמחצנו די צוה ולמד כן לפ"ד מהסמ"ג , (וגם צלקט קממס כ' שמחצת ש"ס טמות
צמורה טפל צמ"ס הסמ"ג חס קודש או מול , לפיכך סדרך סיכר הוא סמסופר יסמוך צמ"ס על
מס שקידש כל טמות צמחצנה פכתיצס וזס יועיל גם לשכסס) ונהנה צמ"ת כן נהגו סמ"פיים
לסוכיר גם טמות צמחצנה פכתיצנה * ואמנם רש"י צמ"ת צמ"ת הקודש לכסנון מכר"ס פלעקלס
זל"ל ס"י ס' סלריך להוכיח דנונת הסמ"ג (וסתים' צמ"ס ס"י ד"ס וכי היכן כו') אינו כמו
טכתנ ה"ע , אלא הכוונה להסמינו דלריך להויל דוקא צמחצנה כתיצנה האזכרות צ"ו , דמס
אין די צמחצנה , אבל לא צל לומר טיה"י די צמ"ע שקידש צמחצנה כתיצנה סמ"ס כל האזכרות כי
זה לא מוכני , וסניא סס טמס סל"ח כ' דלדעת סרס"ס נח מהני באזכרות עכ סכולית צפיו
צמחצנה סמ"ת וטמס סל"ר וטמ"ו דניס ס"י ע"ו סולקיס על ס"י צוה , וגם סניא מ"ס נעל צמ"י
יוסף ססוק ג"כ על ס"י וכתב וז"ל נרמס דנכוך שלא לומר צמחצנה על האזכרות כד"י סיה"י ורין
וגזכר

מהגאון מהרמ"ם * דברי בני יונה י"ע אטו קולמס לאו קנה היא , כל ססוא רך ולינו
נכר ע"י טייתו לנפן ולנפן כי חוזר לקדמיתו נלמר עליו יהי' רך
כקנה ולא יהי' קשה כארץ , וא"כ ע"ז לכתוב צקנה של נוטה דבוה מן סמיחר צפ"ך , אע"ג דקנס
ממס נמי אינו אסור צפ"ך מ"ת עדיף עפי מדצר המאכל המותר צפ"ך דל"ה מ"ט פסול צמחצנה
עלם עליהס חזק ולא עור , ויש לדמות זס , אבל עכ"פ אין להכרע על כתיצנה סופרים צקנה של
נוטה :

קמת הסופר ג

קדושת תפילין או מוידת ואם לא הוציא כן נשפתו אע"פ שהישב בלבו יש להחמיר ולפסל אפי' בריעבר * וכשכא נגמס לא יכתוב דאינו כותב או בכונת :

ב טוב לנסות הקולמס קודם שיתחיל לכתוב שלא יחיה עליו דיו ויהר מויאי ויפסיד * ובן יזהר בתפילין ומוזות קודם שיכתוב כל שם לקרות כל מה שכתב כדי שלא יבא לידי נזיזה על ידו :

ג כשכותב ס"ת צריך שיהי לפניו ספר אחר שיעתיק ממנו שאסור לכתוב אפי' אות אחת שלא מן הכתב (בני יונת) ומי"מ אינו צריך לראות כל תיבה בפני עצמה מתוך ההעתק אלא כדרך המעתיקים לוקחים שנימושלשה תיבות בכת אחת או יותר כפי חגלו בתורה * ואם כתב שלא מן הכתב (הר"ן) יש אוסרין לקרות בו שלא בשעת הדחק (הר"ד מנח) וי"א רבדיעבר לא פסול * וס צריך שיקרא כל תיבה בפיו קודם שיכתוב * ותפילין ומוזות אם שנורות חפרשיות בפיו מותר לכתוב שלא מן הכתב רק שיקרא כל תיבה בפיו וגם אם כותבן מתוך הכתב (בי"ח) טוב שיקרא כל תיבה בפיו מפני שמושף הכר קדושה על אות שכותב * אבל לא יכתוב על פה שמקרא אותו אחר :

ד אפילו מתוך הכתב אינו רשאי לכתוב אלא מי שהוא יודע לקרות שאם אינו יודע לקרות אע"פ שידע לכתוב האותיות יכור לטעות בקל ואינו מרניש * ה מותר ליטול דיו מן האות הבתוב כשצריך לריו לצורך הכתיבה או אפילו לזירקה לאיכור * אם צריך כדי שתיכש סחר' שרוצה לגדיל הספ' (שי"ף) אבל לכתוב בו דבר חול' (בני יונת) אסור ומן השם אסור ליקח אפי' אם רוצה לכתוב שם אחר (אם לא כשיע דיו יותר מן הראוי להיות * אז יש לחקל ואפי' לאכדו משום דמתחלתו לא נתקדש אלא חצרוק לו ומותרו מקלקל ל' :

ד דין תיקון האותיות חיוני * וכו' ו' סעיפים :

א (א) לכתחלה צריך לכתוב כתיבה נאה ומוישרת תמה ושלמה בתמונת האותיות שלמדוה סדברי התלמוד ומדרשים וקבלה נהראשונים אבל אם שינה לא פסל אלא א"כ הפסיד צורת האות כמו שיתבאר :

ונוכל להדגם כל הזכרה , ולא חמר במחלס על האזכרות ולא ח"כ טנה לפיה מהם נראה להחמיר כפצע לטון הטור ומרן ע"ל זעל גרמי יוסף * ומי"ס זעל מחלס סקודס , עכ"פ גרנט דעם סעי' יחידלס הי"ל נגד כל הפאטוניס ופאטרוניס עכ"ל :

(ב) לכתחלה וכו' , סימן זס סעפתי מ"ע של סגאון מוכ' שניאור זמון ז"ל רק נעשה מקומות מספרים אחרים , נאסר לרשום , וכמטכיל טרוס לעמוד בסוד פלומס ספוטיות יעיין (ננוס) :

בחגאון מהר"ם * יעיין מג"ל סי' תנ"א ס"ק ז' , ונלע"ד ליישב דמתיק דתיק לתיק לכתוב מתוך קנחז סיניו מתוך ס"ת כשר ממש דממשע ז"ל (מג"ל י"ח ר"ז) דמנח"ל מג"ל קפי' וקפי' ל"י מטמע מגלס כשרס ממש , וס"ל דל"ן לטו צוכגן בן סיניו מטוס דמסקינן סהס דמי כל מחורס מיוסרניס כמו ר"מ מופר לכתוב נע"פ נצעם סחאק , וכסופרניס ש"ס פ' ז"ס מומס תיקון סופרניס אונה , נהי דל"ס כזי ס"ת כשר , מ"ע מי גמיהודיא כמו ר"ע , וכס"ע שעת כדמס לקו"ס ס"ת לפניו לכתוב עמוכו , החירו לעגלם לכתוב עמוק סיני' סופרניס , עגל עכ"פ לא עדיק מצע"פ , וע"כ מדינא לתיק לכתוב כל מלס ומלס מצד קודם נחיה ניין נ"ס"ת ניין נמגלס ועץ נחפילין ומזוזס נלפ"ד :

קמת הסופר ד

ב. זו היא תמונת האותיות. אי צריך להיות הנקודה עליונה עשויה כו"ד
ולפיכך צ"ל בה ג' עוקצים כמו כו"ד. עוקץ אחד למעלה וכתחלה ושנים
למטה אחד מימין הנוגע בנג האל"ף ואם לאו פסולה. כמשי"ת. ואחד משמאל
לכתחלה והוא לא יהי' נוגע בנגה ואם נגע בשרה. וכו"ד זו צ"ל לכתחלה שיהיה
פניה עם עוקציה שלמעלה הפוכים קצת כלפי מעלה. וקברה מחסיד שתהא
רגל יו"ד זו נוגעת באל"ף לכתחלה באמצע נגה ולא בקצהו. וסוף הנג של צד
ימין צריך לכתחלה שיהא עקום קצת כלפי מעלה ולא יהא עקום היכה ו. קודרה
חתחתונה פעמים שתמונתה כדל"ת קמנה הפוכה עפ"י חסוד. יכן צריך להיות
כתפילין עפ"י קבלת האר"י ז"ל ופעמים שתמונתה נ"כ כו"ד תלויה בנגה בנוף
האל"ף ולכן לכתחלה צריך שיהא לה עוקץ קטן לצד ימין למטה. ועפ"י חסוד
צריך שיהא עוקץ זה מבוזן כנגד עוקץ העליון שעל יו"ד העליונה (תש"ו מאמר
טררבי סי' פ"ב וניב מח"ת סי' קע"א). אם כתב יו"ד העליונה הפוכה כזה אי
אם אפשר לתקן כנקל יתקן :

ב. צריך ליהרר כתנ של אחריה לרבעה שלא תהא נראית ככא"ף ואם נראית
ככ"ף פסולה ואם ספק אימראין לתינוק וצריך לכתחלה שיהא לה כראשח
מצד שמאל תנ קטן ועפ"י הקבלה יהא לה עקב עם למטה כי תמונתה כמו דל"ת
הנך גרון של ראש ע"כ צריך שיהא לרז זווית למעלה שתהא כמו דל"ת ועקב
טוב למטה שיהא כבקום ראשה של ו' (ד"ס) ויהא אורך ורוחב הכי"ת כנ'
קולמסים ורוחב הללל כעוצי קולמס :

ג. צריך שיהא ראשח עם ורגל ימין דקח תהי' לכתחלה ויורדת מעט למטה
יותר מירך שמאל וירך שמאל לא תהי' עקומה אלא משוכה בשויה
ומנוגבת קצת כלפי דל"ת לכתחלה. ויש מי שקבלה כידו שנוף הגימ"ל יהיה
כמו ימין שיבשוק רגל ימין באמצע הראש ולא מקצהו כמו בוא"ו וכן כל ראשי
שמאל שבאותיות שעכ"ז נ"ן יהיו דומין לזי"ן וע"כ התנן שעליהם נקראו
זינין אבל קבלת האר"י ז"ל אינו כן כמשי"ת וירך שמאל תהא נמוכה כרי
להמשיך אות אצל ראש הגימ"ל כי כן קבלת מחסיד ולכשיכתבו אצל זי"ן
בפופה יכתנה בתוך כפיפת הנז"ן כרי להסמיק ראשיון זה אצל זה ובשיכתוב
כ"ף פשוטה אצל צדיק כפופה טוב לעקם צואר הצדי"ק מעט לצד ימין כדי
שיקרב קצת כ"ף הפשוטה לראש הצדי"ק אבל כרי צריך לא יקם שום אית
כי כן קבלת מהראשונים שיחיו כולם בעמידה פשוטים ולא מוטים דא לימין ולא
לשמאל :

ד. צריך שיהא נגה ארוך ורגל קצרה שאם תהא רגלה ארוכה מנגה תדמה
לכ"ף פשוטה ותפסל כשלא יקראנה התינוק דל"ת וכתחלה צריך שתהא
הרגל פשוטה בשיפוע קצת לצד ימין ושיהא לה תנ קטן בראש נגה מצד שמאל
וצריך ליהרר בהג שלאחוריה לרבעה שלא תהא נראית כרי"ש ותפסול ע"י
קריאת התינוק ויש מי שקבלה כידו שאינו די שיהא לה זווית חדה בלאחוריה
אלא לכתחלה יהא לה שם עקב טוב כי תמונתה כמו כ' ואי"ן כגורים והעקב הוא
נגד ראש הוי"ו אחד ויעשה נ"כ עוקץ קטן לצד ימין כולט על פניה למעלה ועוקץ
זה הוא כנגד ראש הוי"ו הכי' :

ה. צריך לעשות לה לכתחלה תנ קטן למעלה מצד שמאל וגם כאחוריה יעשה
עוקץ קטן שתחא מרובעת כדל"ת ולא עגולה כרי"ש והנקודה שבתוכה לא
תהא

קסת הכופר ד

ז

הוא סמוכה לנגה אלא יהא ביניהם חלק כל כך ככדי שאדם יכונה יכונה חוטא
 מעל ס'ת' שעל גבו הכימה כשקורא בו ואם ננעח ממש בנגה אפי' נגיעה דקה
 כחוט שער פסולה ולא תהא הנקירה נגה אמצע הנג' אלא נגה סופי כצד
 שמאל ואם עשאה באמצע פסולה וצריך לתקנה אלא איכאין תיקון פועל
 או יש להכשיר אפי' לכתלה ויש מי שקבעה בירושלמי קורח תהא רקת
 מדפ' עלה ועבה קצת לבשה בעין יו"ה כי תמונת החיה איר' ד' וי"ד (פכ"ל)
 החיין חוץ סהחיין של השם חוי"ה ביה שיש בהם קבלה אחרת ותהי' הנקורת
 עקומה למטה לצד ימין ולא לצד שמאל פן תדמה לתו"ה וי"ה

ו צ"ל ראשה קצר שלא תדמה לר"ש ורגלה ארוכה שלא תדמה לר"ד ע"י
 קריאת התנ"ך וטוב שתהי' עגולה לצד ימין בראשה שלא תדמה לוי"ן
 ואפי' שראש חוי"ן עובר מש"ש צד ימין מים יש לחוש שמה תינוק לא חכים ולא
 טיפ' שיקראה זי"ן ותפסוק וי"עפי' חסור צ"ל הגולה פשוטה צשוה' ועבירה
 בתמעט והולך מעט מעט עד שתחא חרה לבשה ועפי' קסת הגה"י ז"ל צריך
 להיות עוקץ קטן סצף שמאל בראש כל חוי"ן שבתפילין וכן בסת"ת וס'ת
 ו צריך לזהר שלא תהא רגלה ארוכה שלא תדמה לזנן פשוטה ותפסוק ע"י
 קריאת התנ"ך וראשה צ"ל עוכב' מבי' צד ימין שלא תדמה לו ויהי' מרובע
 עפי' חסור וי"עפי' חסור

ח לכתלה צ"ל הכופרות ע"ג כ' רגליות וגם תנן קטן בראש רגל שמאל אבל
 רגל ימין יהי' ראש עגול לצד ימין לכתלה וכן רגלית צ"ל כבי' וי"ן
 לכתלה ועפי' קבלת האר"י ז"ל צ"ל רגל הימנית כמות בתפילין וקו' החטומרת
 שעל רגל הימין יהי' עב' ושעל רגל השמאל יהי' חדק (כנ"א בשם ספר יראים)
 ולא יאריך בנגה כלל ואם האריך דחינו שעשה כ' זינין רחוקים ונגה בתפסולה
 משום דלא חוי' הטומרת ובתפילין אין לה תיקון אבל אם עשאה כהעת רש"י
 כלא חטומרת אפי' האריך בה כשה בדיעבד אפי' שאינה מרובעת וכן אמר
 עשאה רגלית וזי"ן וחטומרת על גבה פסולה (ובתפילין בה"ג עיין לקמן סימן ה'
 סעיף כ"ב) (ג"כ מה"ק סי' ע"ד) ומי'ם אם נמצא בן נספר תורה לשמרת או
 בתמונת לוי"ן וחטומרת על גבה צ"א אחרת (כ"כ בספר החינים וכן
 מצאתי בספר נטיעה של שמחה קורא תגר על ח"ת כזה וכחב שאין לזה צורת
 ח"ת כלל) אם כתבת בעין גז"ן הפוכה בצד ימין וט"ן כפיפה מצד שמאל
 וחטומרת ע"ג כזה ז"ל יש לפסול ומי'ם נראה דגם כזה אין לחיצוא ס'ת אחרת

ט צריך שיהא ראש ימין שבה כפוף מעט למטה למטה לכתלה אבל לא
 יהי' כפוף הרבה לכתלה וראש שמאל שנת יהי' בזי"ן (לדברי המצריכות)

כן בכל איתיות שעמוג'ג אבל לפי קבלת האר"י ז"ל תהי' כווי' ישרה בתפילין
 אבל ראש ימין לכתלה יהי' עגול כווי' ולא יהא ראוי לחושב עליו כתרו' התנ"ך
 שאם ראש הראשון ה' שורה והלון לתנין כבוד ראש הכ' לא היו מרקנים עליו
 לחושבם בראש הכ' דימר למה שאמרו אין מעבירין על המצות ומטעם זה כל
 הוד"ן שבצד ימין בעי"ן וצד ימין יש"ן שבס'ת כולם פניהם כלפי מעלה ואין
 ראויים לחושב עליהם כתרו' התנ"ך

י צ"ל עליו תנן קטן כדבעה לכתלה וצריך לעשות ראשה כפוף כשמאל
 למטה שיהי' כמו עוקץ קטן יורד לבשה ויהי' עוקץ זה קצר מרגלה פן תדמה
 לח"ת ורגלה יהי' כפוף קצת לכתלה להטיב צורתה ויהי' רגל קטן ולא גדול

קטת הסיפור א

פן תרמה לר"י שיהיו קצר ולא ארוך. שלא תרמה לו א"ו ותפסול ע"י קריאת
התינוק ואם חסר עוקצת השמאלי ואצל רגל הימנית פסולה וכשמאלי מועיל
תיקון אפי' בתפילין ומוזירה ולא הוי שלא כסדרן משום דגם כלא זה שם י"ד
עליה אבל אם חסר רגל הימני אין שם"י עליה כלל ולא מועיל תיקון כת"ם
אם כתב יותר משום דהוי שלא כסדרן :

כ"י בפופח קבלת החסיד שהיא צ"ל עגולה מכל צד ולא יה' לה שום זווית
לכה חלה ואם עשה לה זווית באחוריה מלטערה כשרה אם היא עגולה
למטה אבל אם עשה מלמטה ומלמעלה הרי זו רומה לכ"י ופסולה (נפרי מגדים)
ויש אומרים דכל שיש לה זווית למעלה או למטה פסולה :

ד' פשוטה צ"ל גנה קצר שלא תרמה לר"י"ש וכן לא ימשוך אותה בסוף שיטה
ואע"פ שכל האותיות אין למושכן מ"ם כדועבר כשרות אבל זו פסולה אם
תינוק דל"ח ול"ט אינו קוראה בהלכתה ולכתחלה צ"ל כל הפשוטות ארוכות
כשיעור שאם נכפלו יהיו כפופות ומטעם זה לא יעשה לכ"ף פשוטה זווית
למעלה אלא תהי' עגולה כמו ר"י"ש שאם כופפין אותה שתיעשה כ"ף כפ"ה
שאין חילוק ביניהם רק שיש בפופה וזו פשוטה ואם עשה לה זווית למעלה כמו
דל"ת פסולה :

ל' צריך להיות צוארה ארוך כוא"ו וראשה עגול לצד ימין ולצד שמאל זווית
לראשה כמו שהוא ראשה הוא"ו כי תמונת חלמ"ד היא כמו כ"ף כפופה
ועליה ו' ומטעם זה יהי' זנכה עב וכפוף חיסב לפי זה ותהי' עגולה מאחוריה לצד
ימין ככ"ף כפופה אבל לצד שמאל מקום חיבור נופת וצוארה יהי' לה זווית בין
סוף הוא"ו שיודר בקוקת לצורת כ"ף וכ"י לכתחלה ועפ"י הסוד צ"ל לה כ"י
תנין על ראש צוארה ימינה גדולה ושמאלה קטן (ספר החיים) אם כתב
הראש שעל גבה רק בעין קו פשוט ולא הוי למעלה כעין ו' ויש להבשיר בשעת
הדחק דחיינו אם נמצא בן כס"ח כשבת א"צ להוציא אחרת וכן בתפילין אם
אם אין לו אחרים יניחם כלא כירכה :

מ' פתוחה ומ"ם סתומה צריך שיהי' שוים לכתחלה בכל היכולת שחרי שתיחן
נקראות ממ"ן אלא שזו מ"ם פתוחה וזו מ"ם סתומה ולכן אין לעשות מ"ם
פתוחה עגולה למעלה ולמטה כצד ימין שאם יעשה כסתומה שמא יתרמה
לסמ"ך דתינוק דל"ח ול"ט (ועוד כי האותיות צ"ל ניכרות מיד כשרואין אותן
בראיה קלה ולא עד שיסתכל בהן קצת) אלא תחא לה זווית למטה כצד ימין
לכתחלה אבל למעלה יש שעושין שם עגולה לכתחלה כדי שתהא תמונת
חמ"ם פתוחה ככ"ף כפופה ווא"ו ומטעם זה אין עושין גג עגול אלא מאריכים
אותה בשוה עד כנגד קצה מושב התחתון שע"כ דומה גופה לכ"ף כפופה ויש
שעושין אותה שם מרובעת והעיקר כסכרא הראשונה והחרטום צריך שיגיע
עד כנגד מושב התחתון כדי שיהא ראוי לסתום ותמונתו לכתחלה היא כמו ו'
עומדת מיטה קצת ולא הרכה ולכן לא יהי' הפגם שבין הנגן וכין ראש החרטום
גדול כ"כ שיצטרף למשוך ממנה בעקמומיות :

ס' סתומה ככר ותכאר שיש לעשותה עגולה כצד ימין לכתחלה אבל לא
למטה ונגה יהי' עובר מחוץ לסתומה בעובי קולמס כי זהו שיעור הנקודה
של מ"ם פתוחה כי מ"ם סתומה נ"כ תמונתה כ"ף ו' כמו הפתוחה אלא שהיא
סותמתה (נ"כ מח"ק מ"י ס') ואם הרחיב צד העליון יותר מן תראוי כזה

קטת הסופר ד

ח

אם אפשר לתקן בקל טוב אבל אם יש כיוצא בזה בשם קרוש כנון שם אלקים
ישאר כמו שהוא וכשר :

ג יחאראשח בנייין לפי שצ"ל שוח לנויין פשוטה בכל היכולת לכתחלה שהרי
שתיהן נקראות בנייין אלא שיש כפופה וזו פשוטה וחפשוטה צ"ל נ"כ בענין
שאם תכפננה תהי' כפופה במשיית ויהי' הראש קצר ומושכרה התחתון משיך
לצר שמאל היטב יותר מן הראש שלא תדמה לכית וצוארה קצת ארוך כדי
להסמיך אות אצל ראשח כמ"ש למעלה ותהי' עגולה למטה לצד ימין וכן כל
האותיות הכפופות צ"ל לכתחלה עגולות למטה שאם תפשינה תהי' פשוטה :
ד פשוטה תואר צורתה כמו זייין אף שחיה ארוכה כשיעור שתהא ראויה
להעשיות וזו כפופה אם תכפננה כמ"ש למעלה בכ"ף פשוטה ואם היא
קצרה מראין לתי וק רל"ח זל"ט ואם קצרה זיין פסולה :

ה צריך שתהא למעלה גנה שוח לכתחלה ביהיא מחוכרת מכי אאותיות כ"ף
כפופה רבוקה עסו בסופה וצריך שתהא עגולה בני זיוותיה ונגה למעלה
יהא לכתחלה עובר חוץ לסתומה בעובי קולמס שהוא שיעור גנו של ו' הרבוקה
בסופה :

ו יהי' ראש חראשון בעין יוד שפניה מעט למעלה מטעם שנתכאר למעלה
באות ט' ונפחה והי' בעמידה כדי שיוכל להסמיך אות אצלה וראש חב' היא
כמו זייין עומד בה מטעם שנתכאר למעלה שם אבל עפ"י קבלת האר"י ז"ל
יהי' ב' קוין של העיינין שבתפילין כשתי זיויין ישרות :

ז כפופה קבלה מחסור לעשות לה זיוות לכתחלה למעלה בצד ימין מכפנים
ומכחוץ אבל למטה תהי' עגולה מכחוץ כמו כל הכפופות שצריך לחיות
עגולות למטה לכתחלה אבל מכפנים שם תהא לה זיוות כדי שיהא בלבן
שכפנים צורת כ' כי כן קבלה מחסיד :

ח פשוטה צ"ל עגולה למעלה לצד ימין לכתחלה כמו שהכפופה היא למטה
אבל קבלת החסיד לעשותה מרובעת למעלה כמו שהכפופה היא למעלה
וצ"ל ארוכה לכתחלה כשיעור שההא ראויה להעלות פ"א כפופה אם תכפננה :
ט כפופה ראשח חראשון יהא כפוף קצת כלפי מעלה מטעם שנתכאר למעלה
ויכיכה ירביק באמצע צוארה ולא למטה פן תרמה לעיין וראשח חב' כמו
זייין מטעם שנתכאר למעלה וצוארה קצת ארוך כדי להסמיך אות אצל ראשח
ומושכרה משיך לצד שמאל היטב כי תואר נופח היא כמו זון כפופה וי"ד עליה
ותהי' עגולה למטה בצד ימין לכתחלה כמו בכל הכפופות (תשו' מאמר מרדכי
סי' פ"ב) אם כתב י' העליונה הפוכה כוח צ"אם אפשר לתקן נקוד יתקן
ועפ"י קבלת האר"י ז"ל כל הצדדיק שכתפילין יחא ראש ימין כמו הפוכה
ושמאל נוין כפופה :

י פשוטה תחאראשח כמו של כפופה ורגלה תרדי למטה מדבוק הראשים
לכתחלה בכרי שתהא ראויה לעשותה כפופה :

ק צ"ל תנ קטן על גנה בצר שאכל לכתחלה ויריכה הימנית צ"ל עקומה היטב
לצר רגל שמאל התלויה ויש למשוך רגל שמאל התלויה בארכסון קצת לצד
ימין (פ"מ) : אם משך הגנ יותר מראוי ותרגל היא באמצע ריבית כמו כה"א :
ר תהי' עגולה ממש סאחוריה למעלה שלא תדמה לרל"ת ותפסול ע"י קריאת
התינוק ויריכה קצר שלא תרמה לכ"ף פשוטה ותפסול ע"י קריאת התינוק :
ש כ' ראשירה הראשונים יחי' בעין י' שפניה למעלה מטעם שנתכאר למעלה

קמת הסופר ד

וראשה הג' בענין זי"ן ממעם שנתבאר שם ולפי קבלת האמ"ן ז"ל כל השני"ן שכתפליק יהי"ן קיין כג' וזי"ן ישרות וצריך לדבק ראש האמצעי לצד שמאלה לכמה ולא יהי"ן מושב רחב למטה אלא חד לצד שמאל למתחלה ואז יהיו כל הג' ראשים עומדים למטה על רגל אחת כמו הקי"ף והרי"ש :

ח' קבלה בה אשורים שיהי"ן גנה עם רגל חיסין כמו דל"ת ורגל שמאל יש שעושי"ן בעיני"ן הפוכה ויש שעושי"ן כמו דל"ת קטורה התפוח ורגל בקום שהחלקה רופפת כיו"ף חקך אחר המנהג וכל זה לכתחלה (פרי מגדים) אם כי ש"ך נג' הת"י"ן יותר ס"ן הראוי והרגל באמצע רינה כמו ה"א וקצ"ף :

ג כל האותיות צ"ל גולם אחד כגון יר"ן העי"ן והפ"א וחצר"ק וחש"ן ורגלי הת"י"ן צ"ל נוגעות באות וכאחת שאינה נוגעות פסולה כמשי"ת וכן מ"ם כתומה וסמ"ך צ"ל מורבקות ובמזכורת לגמרי ואפי"ן פרוד רק בחיט השערה פוסל בהם וכן בשאר אותיות תי"ן מרגל ה"א והקו"ף שאין להם ליבע ואם נגעו פסולין כמשי"ת :

ד כל אות שיש בה ספק שמה אין בה כשיעור הראוי בענין שהיא פסולה או שמה אין צורתה עליה בענין שהיא פסולה מראין לתינוק שאי"ן לא הנכס ולא מ"פ ושם יודע לקרותה הכהלכתה כשרה אבל אם יודע לנו שאין האות כהלכתה אין קריאת התינוק מועלת כמשי"ת :

ה (מ"ז א"ח ס"י ל"ב ס"ק י"א) כל מקום שזכר תינוק דל"ח וק"ט היינו שאינו מבין הענין אבל יודע ומבין האותיות היטב ואין צריך לכסות לו האותיות שלא יראו (אלי"ן רבה) אבל האותיות שלפניו נוחגין לככות :

ו אותיות שעמ"ז נ"ן וה"ה נ"ן פשוט וצדיק כפופה בכל מקום שחס צריך לזי"ן כג' תנין קטנים וצריך שיהיו (ב) נוגעים בנוף האות וכל אחד נפרד מחברו ואם אינם נוגעין בנוף האות או שנוגעין זה בזה פסולים וצריך לתקנם (הר"ם"ע) וגם צריך שיחיו התנין כל אחד כנועים לנוף האות ונפרד כל תנ מחברו כמקום דינוקה באות שלא יהיו אלא זי"ן ורא עי"ן ושי"ן (מג"א בשם ספר הזכרונות) ולא ידביקו כסוף האות כ"א כאמצעיתו ובריעבר אם לא עשרה להם תנין בלד כשרים ויש פוסלים אם לא תייג שעט"ז נ"ן ויש לחוש לדבריהם לחחמיר בשל תורח ולתקנן ואפי"ן בתו"ם מועיל תיקון ואין בזה משום שלא כסדרן הוא ל ונוף האות צורתו עליו :

ז ונהגו הסופרים לעשות עוד תנין ככמה מקומות ואין חשש בזה רק שיוחרו מאד כשעושי"ן על ה"י או על הוא"ו שיעשו תנין דקים שלא תתקלקל צורת הוא"ו או ה"י"ד :

ח (רמ"א ב"ד ס"מ רפ"ד) י"א דאין לכתוב דברים של חול בכתב אשורית שבותכין בו התורה :

דקדוק

(ג) נוגעין נגוף סאות , נחשו" סמ"ע ס"י ל"ח גער נזופס כשאין חסגין מחוגרין לזות רק נמעלה , כי סף להרמז"ס סהמג"ס ח"כס עעכנין סיינו דנויכמ כלל חגל כסכתנס. ולח סגנס קוי כחופיות ימרוס ופוסל, ולוס להקן , וסמג"ס סעמיק מסמו דקילור, וס"ס ח"כס נוגעין נגוף סלומיות פסולין , ומסוך כך כ' נסוי"ס זכרון יוסף ס"י י"ח דיל"ס סיינו סססוליס ססגין ונריך לתקנס , סמנס ח"ן סס"ס נפסלס מסוך כך, דלל גרע מחין לס סגין כלל דלל פסל עכ"ל, וכן נרסס סק"ד דע"ס סססון מס"ס ס"כ נס"ע סנו חגל דריעבר ספי"ן לס עס"ס ללל כלל כשריס (ססמע דכ"ס מ"ס סכתב נחלס סס ח"כס נוגעין , וסלמ"ס מסורס נרמ"ע דרס"ס לס סגין ול"כס מחוגריס גרע יותר מחין לס סגין כלל, ולכך סניתי ק"ס ססעמ"ס :

קסת הסופר וה

ט

ה דקרוק בתיבתן • ובו כ"ד ענינים :

א צירוף שתחא על אית מוקפת גויל מארפע כוואתיה שלא תירבק אורת
בכחרתה אלא יתא כיניחם כחוט השערה ולא יהיו מופרדות הרבה זו מזו
כדו שלא תחא תיבה אחת נראית כשתיים ויחי בין תיבת לתיבת כמלא אורת
קט"ה ולא יקרבם ביותר שלא יהיו שתי תיבות נראית כאחת ואם שינה שהרחיק
בין האותיות עד שהתיבה נראית כשתיים (כ"ח) לתינוק דלא חביים ולא טיפש
או שקירב שתי תיבות עד שנראית לו כאחת פסול (ט"ז) אם נחסר אוזח אורת
בסוף התיבה או בתחלת התיבה ותלה אותה למעלה בין השורות אע"פ שאם
נטייל אורה חזרה בתוך השורה לא ישאר רווח כלל בין שתי התיבות מ"מ כשר
שהרי עכ"פ (א) אנו רואים עכשיו שהם שתי תיבות • אם כתב אליף למ"ד ביחד
כזה (ב) אינו כשר ז

ב יחי חקלף שלם שלא יהא בו נקבים • וכל נקב שהוא קטן כ"כ שהריו עוכר
עליו וסותמו עד (ט"ז) שאינו ניכר נגד השמש כשר (פ"ב) אבל לא מהני ריו
עב עם גומ"ן (כ"ח) ויש מכשירין אפי' ניכר הנקב נגד השמש ז

ג אם לאהר שנכתב ניקב בתוך הה"א או חמ"ם כשר והוא שישאר עכ"פ שיהיה
מוקף גויל (ט"ז) ואפי' לא נשאר רק מצד אחד היקף גויל מ"מ מנין על כל
האות כיון שנכתב תחלה כהכשר אבל אם ניקב כל תונו פסול (פ"ט) ואם
מתחלה חתיכה הי' ניקב אפי' רק מצד אחד יש לפסול :

ד ניקב רגל חפנימי או רגל קימיני שר ה"א אם נשתיר מלא אורת קטנה דחינו
י כשר ואם לאו פסול (כ"י בשם הר"ם) וה"ח אם נפסק קצת עוכ"פ אם
נשתיר (כ) חוט דק כמו' או יוד דק כשר :

ה נפסק אחת מהאותיות הפשוטות כגון ו' ז וכדומה אם תינוק שאינו לא חביים
ולא טיפש יודע לקרות כשר ואם לאו פסול :

ו (ט"ז) אם אחר החפסק נשאר עוד למטה חלק מן הרגל צירוף לכסות זה
הנשאר כשמראין לתינוק שאם יראה התינוק גם זה החלק יצרפם ויקראו
ובאמת אין לו צירוף וחינו נקב שנראה פרידתן להדיא אבל כל שאין פרידתה
ניכר להדיא מהני תינוק לצרפם עכ"פ לענין זה שמוותר לתקן אף בתוים ולא הוי
משום זה שלא בסדרן :

ז הא דמהני תינוק רוקא כספק אבל אם אנו רואים שרוא נשאר צורת האורת
כתיקונו או שנפסק יוד"ה האר"ף מהאל"ף או יוד"ה העי"ן והשי"ן ורגלי התי"ו
ובדומה פסול אע"פ שהתינוק קורא אותו שהרי עינינו רואות שאין האורת
כתיקונו :

ח הא דמכשירין כשנפסק אית רוקא כשנכתב כששרות ואח"כ נפסק אבל אם
מתחלה כשנכתב היה שם נקב ונפסק בו או אם רגל הכ"ף הפשוטה וכו' יוצא
כח

(6) אנו רואים כו' , כ"כ טע"ז ונבני יונס כחז דמות אפסק ללמוד אס קירצ צ' מיצות ומוק
מינה סח' פ"ט גלפס מאותיות גנל"ד , טמוס ניכר ססס צ' מיצות דכסך וכסז צטערי
אפרים דצטעם ברהק ים למזוך על זכ שלם לשולא ס"ת אחרת : (3) חוט דק כו' צט"ס מאמר
מנדרי סו' פ"3 . גמל על ו' טנפס סו"ס צ"ה טנמ"ת טמנח חווק כחריפות טל סדיו נחלל
הקלף סממיו וניקב כל חוכו של עוצי סוף"ן מלמעלם למעט ולא נשאר מן כמות דק חוט סמד
דק נלד על סניציו וסמוע עלמו צ"ד סמלנו דסיינו צטנימות סוף"ן נפסק קלס צלמלנו כוס דק

קמת הסופר ה

בח מניע לסוף הקרף בלי היקף קלף מתחלתו פסול (מניא) ומי'מ מותר לגרוד קצת בזה למטה אף כתומ'מ ולא היו משום זה שלא כסדרן :

ט (מניא בשם הר"י חנוי) והא דפסלינן כשהי' ההפסק פתחה היינו דוקא כשניכר ההפסק אבל אהי' בניול סרק דק סאר שאינו נראה רק ע"י הכשרה דקה ואינו עובר מבחיץ רק מצד הכתב והוא מהודק ואינו ניכר אלא אם מנכירה האות באצבעו מאחורי בניול אין לחוש :

י (ג) אם ניטל כל בניול שנין אות לאות וכצא שאין מפסיק ביניהם רק אויר ולא בניול (בש"ע של הנאון סה"י שניאור זרמן זצ"ל) וכן אם אין היקף בניול כלל לאיזה אות מבחיץ כנון שניקב שם נקב ארוך הסניע ע"י סוף הקלף יש לפסול אפי' נעשה אח"כ :

יא כתיב בתורה וכתבתם לכן בעינן שיהיו האותיות נעשים דוקא ככתיבה אבל לא ע"י חקיקה דהיינו אם נפסל אות ויוכל לתקן כמרה שגרוד מציריו וישאר האות כתמאנתו והו' פסול משום רחוי חק תוכות (מניא בשם סה"ת וסמ"ג) ואף אם יעבור עליו בקולמס אח"כ לא מהני וכללא דהק תוכות (לצאת מידי כל החששות) הוא כף אם מתחלת הכתיבה נפסל האות כשיפת דיו יתירה אף אם תחלת האות כראוי רק כלופו נפסל (מ"א בשם הר"ף ע"כ פ"מ כפתיחה לס' ל"כ ונפ"ח אה"ע ס' קכ"ה) מי'מ צריך לגרוד כד ה"ר ז' ואין די כמה שגרוד מה שפסל לבר ואמנם זהו דוקא באות שהוא נעשה ככתיבה אחת אבל באות שהוא מורכב משתי כתיבות נפסל ככתיבה שניה אינו צריך לגרוד אלא מה שפסל ואם מתחלה וכתב כל האות כהכשר ואח"כ נפל עליו שיפת דיו נפסל אינו צריך לגרוד אלא עד כדי שתכתול האות מצורתו ויגמור אותה ככתיבתו כהכשר אבל אם אינו גורר אלא מקצת ועדיין צורת האות עליו אף אם ירצה למשוך האות יותר זה לא מהני וצריכים הסופרים ליותר מאד בדיני חק תוכות ונבאר פה מקצתן ומהם תקיש על השאר :

יב אם נדבקה י' העליונה או התחתונה של אליף בקו אמצעי החולץ כאלכסון ויחבט צורת הי"ד אין תקנה כגרירה דחפיריה כדי שישאר צורת י"ד אלא הדין כף (פ"מ שם) אם נדבקה י"ד על גנה בשעת כתיבה והשלים כל האליף אין

ולידר סם להכשיר, וסיים ולכך נלמד לדיק עליו מטילה מנחון ולמלא הולכי דדיו על סמטיות וכשר עכ"ל : (ג) אם ניטל כל בניול כו' כן סוף נז"כ מפ"מ ס' ע"ט, וסם נחל צ"מ סעשס נקב נקולו של י"ד כסמטיו מן ססס וכתב שהרד שאינו מ"ג לוכס סוס חשס כיון סעשס סחר סכננ, וסמנס יש לפקדן נדעמ ר"ת דסס נחסר קוז זה איך סס י' עליו, וסף ס וכל עתס לעשוס קוז זס מ"מ כיון סעמס נגמר ססות זס כמז מחלט כתיבתו מ"כ צעיון סיהס מ"ג, וסרי סינו מ"ג, ולגורר נרססו סיכ"י מ"ג סי אפסר דסמל סנכס כרס"י, וגס עתס סיל י', דלרס"י איך הפידס רק סיכ"ס רגל סיומיו קויס, וס"כ אסור למחוק דנר מן ססס, וסעמס אעפ"כ לתקן רק סקוז דקיונו לעסית סג נרלס ססמל ונזס כשר סף סליונו מ"ג, מרד סמח מ"י רססון סל סכ"י (על מה סקדסס סאיך מתדיון צניקו והלל סינו מ"ג מ"ד סקנז) סמח ועיקר סקפידס רק סלל סידנז נסות סחר, וסמל"י ס"י סכ"י סמח דסף נקב פיסל סס נעסס מתחלת סכניסס וסינו כשר סלל סס נעסס סמ"כ סמל סלכס כרס"י, וס"כ סיו"ר סיל סכלכחל סף נלי סקוז וסינו מפסיד מ"ס סליונו מ"ג כיון סכנז ככסס כסונן עכ"ר : כתב צמסר סחייס ססמל דיון ספילין סה"י גסס סות מודנז למנינו צקסס סחר וסמחיל ססופר לגורדו ומתך ריניו כגנר עסס נקב קעון צ"סס מקוס נמקוס סגור סזס והעלה סס ד"ס להכשיר ע"ס :

קמת הסופר ה

אין די אחיב לגרוד חוידר עליונה לכרה אלא צריך לגרוד כל האליף ואם
 נדבקה י תחתה די לגרוד אותה לכרה ואם נכתבה כל האליף כחכשר ואחיב
 נפלה טיפת דיו אפי על י עליונה די למחוק אותה לכרה ולכותבה כחכשר יוכל
 זה דוקא כשגעה חוידר עצמה באליף (מני"א) אבל אם רק קוצה השמאלית שק
 יוידר נוגעת באליף כשר י יורד השי"ן וחצרו"ק והע"ן הפ"א ורגלי התאו"ן אם
 נגעו בנוף האות יותר במקום ד יביקם דים ג"כ כמו באליף :

ג ואם נדבקה חוידר של אליף בשם (א"ר ועין בפ"ם) יש אצריב לחוסף
 דיו ולהרחיב חוידר למעלה לצד שמאל דא ע"ג שהרגל עבה יותר מן הראוי
 אין בכך כלום (ש"ת זכרון יוסף סי ג' וש"ת יד אלי" סי ס"ו מ"ז) וי"א שאין זה
 תיקון ישר ונאה ליופי הכתיבה אלא מותר לגרוד כל האליף ולחזו"ל לכותבה על
 מקום הנרד ואין צורך להעביר הקולמס ע"כ שאר האותיות שאר האליף לשמח
 רקרושת ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא :

יד אם נפלה פת דיו (מ"ז) אפי היא לחת ערו"ן (מני"א) אבל אם נטף שעה
 וס לקה כותרת) הוף חלל ב' ונראת כש"א או שאין שם בית עלי או שנפלה
 לתוף אות אחרת ואינה י כית האות (מני"א כשם ה"ד"ך) או שמחסרת קצת
 מן האות אפי אינה מחסרת סמיה אלא קוצה והוא קוץ שהאות יפכלת בחסרונה
 שגראית השיפה כאלו היא ניפה של אות אפי שהאות יכרדה היטב פסולה י
 ואין לח תקנה לגרוד פת הריו ועי"כ תהי האות כתיקו ו (פ"ם) וכן אם טעה
 וכתב ה"א במקום דל"ת אין סועיר לגרוד הרגל וישאר דל"ת אלא צריך לגרוד
 גם מנוף האות על שהתכבד צורתו וחזור ויכתבו אכל כל האות אינו צריך
 לגרוד כיון שנכתב כחכשר וה"ח אם טעה יכתב דל"ת במקום רי"ש או כ"ת
 במקום ב"ף וכן איפבא אין תקנה למחוק חתג לתקן האות משום דהוי כח
 תוכות (מ"ז) אבל מותר לחוסף דיו ולתקן האות וכתו"מ דוגא קודכ שכתב
 אחריו דאל"ל הוי שלא כסדרן (פ"ם) אם כתב ב' פשוט במקום ה"א ימחק
 חתלח מן חר"י עד שנעשה דל"ת ואחיב יכתוב רגל השמאל וי"א יכתוב
 חתלח רגל השמאל לא מהני עד שימחק בד הרגל ואם אידע בשם בה"צ יע :

טו מ"ם פתוחה ע"ד נבקה פתוחתה ונסתמח אין מועיל לגרוד הדבק וזפותתה
 וסח תקנתה ע"ג רוד כל החרטום ותשאר כצורת נ"ן כפופה ואחיב יכתב
 מה שגדך וה"ח כל אות שנכתב כשתי כתיבות ונעשה פסול כתיבה אחד
 אין צורך לגרוד רקאותה ורי"ש שעשאה במין דל"ת יש להחמיר ולזכר הלא
 סני כשיגרוד הירגלכר ויחזור ויכתבנו במין רי"ש משום דבין חג וכן הדין
 נעשה כפסול הלכך צריך לגרוד שניהם (מני"א בשם לבוש) ואם כתב מתחתה
 רי"ש ואחיב טעה צרה בו חג בעין דל"ת סני ל"י כשיגרוד חג או הדין ע"כ
 חתג ויחזור ויכתב כמו רי"ש והמחמיר גם כח תע"ב (מני"א בשם ד"ה תק"י)
 אם כשק נג של ד' נוסח עד שרומה לרי"ש צריך לגרוד חג עד שלא יתעור
 רק צורתו ואפי מלה אלקיף יכול למחוק (ע"ג סי"ו מ"ט) ואם אפשר
 האריך הרגל למטה שפיר דמי :

טז (תשו"ע ע"ג סי"ו פ"א) אם טעה וכתב ה"א במקום ה"יית יותר טוב לגרוד כל
 הה"א וכה עכ"ל תיקן באופן זה שגרוד הרגל שלה ונסחג עד שמא
 נשא סמנו רק מעט וי"ד יסין כצורת ד' ואח"כ כתב מצד שמאל חוידר וכתב
 כחמסרות גם זה כשר ל"י ע"כ כשיעין בד ע"ד ר"ח אף בלא החמסרות א"כ
 כשנכתב

קפת הסופר ה

כשנכתב הדפוס של ח"א לא נכתבה בפסל כי היתה ראויה לעשות ממנה חיות פשוטה וכיון שלא נכתבה הדפוס בפסול אין מן חרין לגרדה כוללה אלא סח צריך לתקן :

אם נדבקה אות לאות בין קודם שתגמר (ד) בין אחר שנגמרה פסול ואם נדר וחפרידה בשר ולא מקרי חק תובנות מאחר שהאות עצמה היתה כתובה בתקנה (מג"א סי' ל"ב ס"קנ"ג) ואפי' נדבקו רק התנין של שני אותיות צריך תיקון (שם ס"ק כ"ז) ואם כל אורך האות דבוקה לחביתה וכן אם נשתנה צורת האות ע"י חרינקות לא מהני נדירה ודינה כמ"ם שנקטמה (ט"ז) י"א דאם נדבק אחר שנגמרה האות באופן שמוטר לגרוד אפילו אינה נורדה כשי' משום דעד"פ ראוי לגרוד ולכן אם נמצא כן בס"ת אינו צריך להוציא אחרת (ב"ח) ואפי' בשבת שאי אפשר לגרודו כיון שמעיקר הדין יש תקנה רק שאימור שבת רביע עדיה (דרך חיים) ואם ספק אם נעשה הנגיעה קודם שנגמר האות או אחר שנגמר צריך להוציא אחרת :

יה תפילין ומזוזות צריכין (ה) לכתוב על הסדר ואם כתבן שלא בסדרן פסילין ולכן אם מצא שחמר אות אחרת אין להם תקנה (ש"ך סי' רפ"ח ס"ק כ"ב) אלא א"כ יכול לגרוד ממטה למעלה עד מקום החסרון ויכתוב שם החסרון ואח"כ יכתוב מה שגרד על מקום הגרוד אבל אם יחד אות אחרת יש להם תקנה ע"י שיגרוד אותה אם היא בסוף תיבה או בתחלתה אבל אם היא באמצע תיבה לא משום דבשיגרוד יהי נראה כשתי תיבות (כ"י בשם הרי"א"ס) ואם יוכל למשוך האות שלפניו כגון שכתב לאכותיק מלא שיוכל למחוק הוא"ו ולמשוך ה"י שפיר דמי (מג"א בשם הר"ב"ז) וכן אם יוכל להעבות את שלפניו או שלאחריה נמי מתני שאין בזה משום שינוי האות :

יט (מג"א בשם ב"ח ב"ח) אם כתב תיבה אחת יתירה ימחקנה דאין לחוש דר"ת דס"ל דשיעור פרשה נ' אותיות ובסימן הספד יתבאר דיש למחוק תיבה שנייה (פ"מ) ואמנם ט"מ אם קודם הראשון יש ב' וכדומה שכול למשוך ימרוק הראשון כדי לחוש לר"ת דס"ל דשיעור פ"ג אותיות (מג"א) ואם כשימחק ישאר בשיעור ט' אותיות שהוצא שיעור פרשה לכו"פ ויפסול ימשוך האות שלפניו אם יוכל ואפילו היא ח"א או קו"ף שאם ימשך לא יזיח הרגל בסופו לית לן ברה משום דאי אפשר בענין אחר דאם ימחק תיגל ויכתבו בסוף תה"י שלא כסדרן אבל במקום שאפשר אין לחבשיר ח"א"זה כמש"ל :

כ (פ"מ) אם כתב ב' פעמים השמרו מותר למחוק ו מהשמול הראשון והשמר השני והוא"ו ישאר וימשוך הרי"ש אך הוא"ו שיהי' תיבואחת וכן כל כיוצא בזה ואפילו הי' התיבה שניה תיבה אחרת שאינה מענין תקלין ומזוזת כולל דות הכלל

(ד) בין אחר שנגמרה כו' ולא מקרי ח"ת כו', כי כ' נסיע, וסרעיע סי' ל"ז סולק על זס' והפ"ס נאסיע סי' קכ"ט מקיים פסק סרעיע זכ' וכתי נקטינן : (ל' לכוז על סדר כו' , כתב סרעיע (נדפס נכ"ז סוף סי' ל"ח) וז"ל פסיעה לי דאם כת' דר"ק גו"ן וסח"כ קו"ד וכדומה לא סוי שלא כסדרן צלומן סות , גכ פסיעט לי אס כתב מקללות וסח"כ כתב מקודם משלים כלות ולא סוי סת כסדרן דכל ספינ גות סות סלס כסדרן פל , גס אס כתב יו"ד גוח תז ססמאלי קו"ז סל יו"ד לר"ת וסח"כ כ' מקודם פסיעט דכו' סת כקלן דססתא לקולס סמרי' דיכול לתקן (כ"ט כ' ס' סקודס) כל סנן לחומרס דסס סות עליכ , גי סלס כסדרן י' מעני' לי אס כתב ס"י"ק וכדומה וספינ סיו"דין נונעין וסח"כ כתב מקודם י' וי' כסדרן או ללו , סג ראימי סגס זס כ"ט הול אס לקולס סמרי' דלס סוי סלס כסדרן , סחמאל דסמרון עכ"ל :

הכלל כל שנשאר צורת האות אף שאפסל מצד אחר וכל לשון האותיות כדי להכשיר ולא היו משום זה שלא כסדרן :

כא כל אות שחיה כתובה שלא כתקנה ואין צורתה עליה כגון נע רגל האל"ף כגון האל"ף אופני האל"ף בפניה כגון שחתתיה או שחיה רגל הח"א או הקו"ף נונעים (שככל אל"ף אין די כמחיקה לכך אלא צריך לבטל צורת האות ולכתוב מחדש דלא להווי ח"ת כשנ"ת) או שהיתה אות אחת חלוקה לשתי אותיות כגון צד"יק שכתב יו"ד נו"ן או שי"ן שכתבה ע"ן יו"ד שאפילו התינוק קורא אותם פסולים כמ"ש * ואחר שכתב לפניו חזר ותקנם ח"ו שלא כסדרן ופסולים אבל להפריד האותיות הרבוקות אחר שכתב לפניהם שפיר דמי דכיון שהאות צורתה עלה כשפריחה מחברתה לא הווי ככותב וח"ה שאם לא היו מקצת יו"ד"ן שעל האל"ף וחשי"ן והע"י"ן ורגלי התא"ן נזעזעו כגוף האות והתינוק דל"ה וק"ט מכירם אע"פ שפסולין קודם תיקון מ"ם אף אם כי לפניהם יכול לתקנם דכיון דצו"ת האות היתה ניכרת ליבא משום כתבן שלא בסדרן וח"ה אם הוטרא דח"ת למעלה אין נזעזעין זה לזה אף אין ניכר להדיא לפרדתן אע"פ שהתינוק קורא שני זיי"ן מות להרביקם שאין התינוק מוגדל בח"ת כוח :

כב אם כתב ה' פשוט בזויות למעלת כמו דל"ת שפסולה כמ"ש ל' (ש"ע מחר"ש) וי"א שאין לה תקון בתו"ם שריגרה כר"ש ששערה כמין דל"ת שצריך לגרור את כולת (מ"ם) וי"א ריבול לחוסף דעו לעשותה עגולה ולא ח"ו משום זה שלא בסדרן דצורתה עלי' מקרי : אם כתב ח"ת דל"ת זיי"ן וחטופרות ע"ג אם עשה החטופרות בסוף חרל"ת כזה רז (ו) יש תקנה אף בתו"ם לגרור מן חרל"ת עד שתעשה זיי"ן אבל אם חיבר החטופרות בתחלת חרל"ת כזה רז אין לה תקנה בתפילין ומזוזות * (פ"מ ופ"ח כאת"ע סי' קכ"ח) אם כתב ש"ן בדר ראשונים אף שהתינוק יודע לקרות מ"ם אין תקנה לגרודי אחת שתשאר בג' ראשונים אלא צ"ק לבטל צורתה ולחשלימה דאל"כ ח"ת ובתו"ם אין לה תקנה משום דיהי' שלא כסדרן :

כג אותיות ותביות שנמחקו קצת אם רישום ניכר כל כך שהתינוק דל"ה ח"ט יכול לקרותם מותר להעביר קולמס עליו אם להטיב הבתבולחדש ולא ח"ו שלא כסדרן כיון שעבשו חתב בשך זמא שמוסף עליו אינו אלא שמשמרו שלא יחמק יותר אבד אם קפצה כל הדיו מהקף ולא נשאר רק רושם אדום מית מחלצתה של הדיו ח"ו שגא כסדרן ואם בתחלת חתב לא חזרה הדיו שחור אלא דומת ללבן שהוכתה מראתו או לאדום וצריך להעביר עליהם קולמס ח"ו נ"ב שלא כסדרן (פ"ט) אם נפסוק מהוא"ו קצת דעו נשאר המקום אדום

(ו) יבאקנס לגרוד , כי כמג"ס נסע ע"פ , ונש"ע על כגוף מכתב וז"ל כי נפסוק סמס עשה"ת זיי"ן עם חטופרות פסול , ונחשי"ן זיי"ן לס תקנס , ולס ידעתי למה , וסולי"בי קט"ס צ"י ק"י ס"פ טקס"ז וס לפסוק דמ"ל סוי ס"פ ויל סלי"ג עושם מעשה כגוף סמות ולס מקנל לגרוד , וסנל כמחניס סקנל כ"י וז"ל וס דמכ"י מתיק"ס קנל סד"ס , וס נשי"ן סימקל כל סד"ס דסל צעיקן סימקל כל סעסס כסמול , וסד"ס סולס כסמס כסמול , וס סינו רס"ן כסול צעיק"ס סד"ס דסל ס"י נשי כסמס כ"י גוסר כס"ס כדעס דס"י צ"י מקל , מע"ג דכסמס עקס נגד סמל וז"ל , וסמל כר"ס , מ"ע סד"ס כסמס כסו ער , דסל ספ"ו עסמס כס"ס סל רס"י ס"י כסר , וכן סמס כס"י עס"ג ס"י פ"ג ס"ל * וע"ג נס"ו עס"ג סדעמו לסכס"ג ח"ת ער"ס

קטת הסופר ה

אדום ומקצתו נשאר וצריכין להראות לתינוק צריך לכסות חלק התחתון שהוא אדום שלא יצרפו התינוק :

כד יש ליוהר לכתחלה שלא יכנס ראש הלמ"ד של שיטח זו בתוך אויר הח"א והחיות שבשיטח שלמעלה ממנו אפי' בלא נניעה ואם נכנס (רמ"א באה"ע סי' קכ"ה) בענין שהפסיד צורת האות כגון שנכנס לתוך דל"ת ונראית כה"א פסולה אם כתב מצות מלא וכדומה ומהק היא"ו והאריך הצדיק לכתוב (לכוש) יש להחמיר לכל עור שאינו באריך האות למעלה (חשבת כשתי תיבות (מנ"א) אבל אם בתחלת הכתיבה ממשיך רגל התחתון וכותב האות הסמוכה נתוכו כזה פני ארצ' מותר דהא הוי כמשל תיבת אחת (פרח שישן כלל כ"י) ואם כתב נ"ו"ן מלמטה רחב ויורד למעלה בתוכה ונר הכוף כזה פני"ש להראות לתינוק ומ"מ אם אירע כן בשם אף אם אין התינוק קוראו אין לתקן אפי' לכתוב מקודם י סמוך וכן טוב להחליף הידיעה או לקרד ואם אורת אחת מובלע בחבירו כגון שאות אחד נכנס לתוך הגימ"ל והנו"ן (ז) פסול :

דין קרושת השם וכו' כ"א סעיפים :

א אע"פ שאומר כהחלת הכתיבה שכותב לשם קרושת ס'ת או תו"מ בכל פעם שכותב שם מהשמות שאינם נמחקים צריך לומר שהוא כותב לשם קרושת השם (מנחת שי סוף פ' ויצא בשם הר"מ הסופר) ובשם שהוא מסופק אם הוא קירש או לא יאמר הנני כותב לשם קרושת השם אם הוא קרוש י"א דמני כשמחשב שכותב האזכרות לשמן היאיל והוציא נתחלת הכתיבה בפ"ו שהוא כותב לשמה ויש להקל בדיעבד אבל אם נס לא חישב שהוא כותב לשמה הרי זה פסול וביזו שנפסל השם לא מהני אח"כ העברת הקולמס עליו לשמה (כל"י בשם הלכות קטנות ועיי' בס' מלאכת הקורש בסוף הס' בתשובה) ואפילו שם אחת ששכח לקרשו ואינו יודע איזה הוא נפסל כל הספר תורה :

ב (כני יונה) אם כתב ב' או ג' אותיות מחשם בסתם ולא קרשם חשם ונזכר כשרצה להשלימו וקדשו בש"ר (שם) וכן הוא בשו"ת זכרון יוסף סי' ט"ז וי"ו) ואם כתב אותיות הראשונות בכוונת תיבה אחת כגון שהיה לו לכתוב השם ונתכווין לכתוב יהודה ונזכר ככותבו הדל"ת שצ"ל כאן השם לא מהני תוספתו לשם השם לקרשו :

ג כתב שם אחרים לשם קרושה אינו פסול דהוי כמקריש בעלי מומין למזכה ראינו קרושים ורשאי למוחקם אם אירע שם איזה טעיה (כני יונה) אבל המקריש שמות שיש להם לפרש קורש וחול כגון והייתם באלקים וכדומה אע"ג דמסתמא הם חול ואפי' כספק שלא ידענו אם קרשם הם פר יש לחוש שם קרשם ואסורים לחוק :

בשכותב

ווייץ נלי טוס תיקון , וכן עלמתי נחמ' מגיד מרלסית סו' ב' תסו' ננו להכסיר ח"מ כוס , זכירו דסגן סמלין צמ תיקון (סס לא נצנת כמ"ס נסי' סקודס) מ"מ מעול כגירס' וסגן צו מטוס ח"מ : (ז) פסול כי המג"ס נצט כ"ה , וסויס ול"ע עסקים עכ"ל , כוונתה דס' צנמיד (כנס לחוך ס"ס וס"מ) אס לא נצמכה לורת הסות נטר , וסמנס מלמתי נצמנת מגיד מרלסית חלק או"ח סי' א' סכתב וז"ל ד"ס לחלק סרחס למ"ד סכנס נצמל"ה"ס' נס ס"ך כ"כ סינוי לורת סלות סכל כרוכה ינדי לין סניכס' ויפריד מותן כיון סקס נצני סיטין , וריסח נהר גופל גריאל , אכל סנו"ן וסנומ"ס סמות אחרת מונלע נחוך מללס , כיון ססס נצ"טס אמת נרחס נחמת ססת כ"הס וסמסניס נורת ס"סס וססול , עכ"ל הלכניס :

קמת הסופר ז

יב

ד כשכותב השם אפי' מלה ישראל שואל בשלוננו לא ישיבנו אבל למלך אויה פוסק כמ"ש נבי תפלה בא"ח סי' ק"ה (ש"ך) ומ"מ בד"ע נבד אה הפסיק והשיב אינו פסל משום כך ואם ה' כותב שני שמות זה אחר זה מותר להפסיק ביניהם (נימוק יוסף) ומשיב שלום לכה ארם וכשיחזור לכתוב שם שני צריך לחזור לומר שהוא כותבו לשם קדושת השם (פ"מ) אבל אם לא הפסיק די אפי' לכתלה בקדושה ארת לבטח שמות:

ה כשכותב הקולמס לכתוב השם לא יתחיל מיד לכתוב השם משום דשמה יהי עליו ריבוי דיו או שער ולא יצא חתול מיושר וגם משום שצריך קדוש הריו שער הקולמס טרם שיכתוב השם לכן יכוין לחניה אות אחת מלכתוב קודם השם וכאותו האות יתחיל לכתוב ואם לא עשה כן יחפש אחר אות אותה שצריכה דיו וימלא: ה וכתב את השם (ש"ך) אבל לכתוב מקודם אות אחרת של חול על אזה דבר אחר אסור כיון שדיו יזמכנת לשם אין לכתוב בה דבר של חול (מנ"א) ואם צריך דיו קודם שיגמור השם אזי יטבול באותיות שלפני השם שהם לחים עדיין ויגמור השם:

ו אותיות השם בין עם המיוחד בין שאר שמות שאינם נמחקים ואפי' הנמפל גשם מאחריו צריך שיהיו כולם בתוך חשיטה ולא יצא מהם כלל חוץ לשטיח לכתלה וכדיעבר אם אפשר לתקן יתקן (מנ"א) שימחק כל השורות העליונות אם אין שם מה שמות שאינם נמחקים ואח"כ ימשוך אותן עד שתהיינה שוות עם השם היוצא אבל אם אי אפשר לתקן כגון שיש שם בשורות העליונות שאסור להחיק י"א רבשר בד"ע נבד וכן בתפילין ימזוזה שאי אפשר למחוק משום שא לא כסדרן אם יש בשורות העליונות אות האחרון כ"ד ר' וכדומה שיוכל למושכן ימשוך אותן כדי שיהיו שוות ואם לאו כשר בד"ע נבד ויש פוסלין אף בד"ע נבד (ע"ין באר היטב סי' ל"ב ס"ק נ"א) וצריך להשגיח על זה מאד כי שכיח טובא (פ"מ) ואם לא כתב עוד רק שורה אחת ובשורה שניה משך השם חוץ לשטיח יעשה שרטיט אחר שזה עם השם וכשכיל שורה אחת הראשונה שאינה שוח אין קפירא (פ"מ) וכל זה מיירי דוקא באות שלם שיוצא חוץ לשטיח או אפי' רוב אות כשיש דרוב וככולו אבל מקצת אות לית קנ"ה:

ז שכתב לכתוב השם כולו ה לרה אותו בין השלישין אבל מקצת השם כשיטה ומקצתו תלוי פסיר (מ"ז וב"ה בתשו" סי' ק"ג) והנמפל לשם מאחריו יש להכשיר בד"ע נבד אם נמצא תלוי:

ח מותר לכתוב השם על מקום המחק (דהיינו שמחק כשהריו היתח להח) ועל מקום חגנד (דהיינו שגנד כשהריו נתיבש) וגורד ומחק עדיף מתלויה (ש"ך) לכן כשיובל לתקן ע"י גרידה או מחיקה לא יתרה וגורד עדיף ממחק:

ט אסור למחוק אפילו אות אחת מן השמות הקדושים והטחורים שנקרא בהם הקב"ח ולא מאותיות הנמשלות מאחריהם כגון ד' של אלקיך וכ"מ שר אלקיכם משום שכבר קדשו השם אבל אותיות הנמשלות לפניו כגון למ"ד מלה ובדומה מותר למחוק (כנו יונה) אם נמחק מקצת השם מאליו או ע"י אדם שוננ או מויד אפי' אסור למחוק הנשאר:

י (חרמ"ע סי' ר"ה) לא מקרי נמפל לשם אלא מה ששייך לו אבל אם כתב אלקי וסמך לו קוף או פ"א שאין לו שייכות וענין אינו מקרי נמפל לחשם (נמחק וכן שם שנכפלה בו ה"א אחרונה מוחק את התיספות ואינו חושש וכן אם הוסיף יו"ד בתחלת

קצת הסופר ו

כתחלת השם מוחק את הראשונה אבל תוספת כאמצע כגון שנכללה ה' ראשונה או נכללה הוא"ו ראוי להחמיר כות' כי אנתנו לא נרע איזו מהן נכתבת שלא ככוונה :

יא אפי' נקודה אחת דקה כל שחו אסור למחוק מן השם (הרמ"ע סי' ל"ו) לכן אם נני"ו או ב"ף פשוטה דבוק לאות אחרת כן השם המכוין תחת"י בשגורד הרגל יזחר שלא יניע הסבין באותה נקודה אחרונה הרבוקה באות השם אלא יניח' משחו לתרחק מגרדת השם (שערי אפרים) ואם נטף שעוה על השם אל יסיר בצפורן פן יתקלף קצת מן השם עמו כיצד יעשה יחמם היטב חנו"ל מכווין נגד הנטיפה ועי"ז יוסר השעוה בנקל ולא ירכב בו מחכת כלל :

יב נכון שלא לקרור נ"כ את השם שזוהו כזיון השם ומכל מקום עתה (כני יונה ויר אלי' סי' מ"ו) נחגו הסופרים בטעות יתרון שם קודרין אותו מן היריעה עם איזה תיבות או פסיקים כולו ומניחין מטלית תחתיו וכותבין על המטלית החסרון אבל אם אין השם מיותר אלא שרוצין לקררו כשכיל איות צורה תקן טעור אחר אמיר (ש"ך סי' ער"ה ס"ק ג') ודוקא כשחותף השם מן היריעה בענין שעושה נקב אז אסור אבל אם ח"י השם כתב ומתחלה על המטלית שחי' דבוקה בנקב מותר לחמיר המטלית עם השם לצורך תיקון ועכ"פ אין לקלף השם דחיישינן פן ינע בו ואתי לידי סחיקה (כ"ח סי' רע"ו בשם תשב"ץ) ואע"פ שהוא אימון זר"ו אל יסמוך על זריותו כי אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' מחש' מחייקת שמה הכבר והנזרא' גם לפעמים הדיו מקריר ואין כעובי כל הקלף נמצא פוגע בלשם עצמו אפי' עבר וקלף את השם בענין שתחתיר הקלף נשאר (כני יונה) אסור לכתבו על מקומו (נ"ב מה"ק סי' ע"ו) ולקרור או לקלף הנטפר לשם מלאחריו והשם ישאר על מקומו פשיטא דאסור דמתחלה חיה קדוש מחמת השם ועתה כשנחלק מחשם אין עליו קדוש :

יג (מס' סופרים) כשקודרין השם קודרין השני כי הראשון נכתב בהכשר אבל אם כתב שם כתחתית העמיד ושכח והזור וכתבו בראש העמוד שאחריו מקדרין הראשון כדי שיהי' השם בראש העמוד וכן הדין גם כשאר תיבות בפולות למחוק השני (שם עפ"י הנהגות נחלת אריאל) ואם הי' הראשון כסוף העמוד מחקין הראשון :

יד (ש"ך) שם של קודש שלא נכתב לשם קדושה מותר למחקו לצורך תיקון דוקא אבל לנו ולננו שרי אפי' שלא לצורך תיקון ואם הרבה שמות נכתבו שלא לשמה כספר תורה אסור למחקן אע"פ שהוא לצורך תקון משום דמחזי כמזמר :

טו אלו השמות שאינם מחקין שם החי"ת ושם אדנות אל אלוה אלהי (כשה"ה כצ"ו) אלהים שרי צבאות ויש גורמין נ"כ אהיה אשר אהיה אבל הכינוין כגון הגדול הנכבד והנזרא' האדיר החזק האמין הנון ורחום צדק אפים ורב חסד הדין כשאר כתבי קודש ומותר למחקן לצורך תיקון שאין משמותיו אלא על שם פעולותיו :

טז אם טערה וכתב אלהנו חסד י' (תשו' מהר"ם דובלין וכני יונה) יש מתירין למחקן נ"ו ולכתוב יניו משום דלא חר' על נ"ו קדושת השם נכיון שהשם לא נשלם עדיין שחסר יו"ד (טורי זהב) ויש מחמירין משום דמכר מקום ככר קדשו השם של אלהינו מתפרשים שפיר אליו אלה שלנו :

קטת הסופר יג

(א) ואם שכח היודר משם אלקים לכ"ע מותר למחוק המים ולכתוב י"ם דאין פירושו ושייכות כלל להמ"ם למלת אלה ונרע טפי מהנשפלות לאחר השם (ט"ז) :
 אם נמצא שם אלהי חסרו' אין לו תקנה :

יז כתב אל מאלהים יח מהשם אז שכתב שם יה אלו נמחק אבל אם כתב ש"ד משר"י צ"ב סצבאות (כי"ב הבני יונת) מספרא דנפשי' וכן מצאתי בריש"א ונס במ"ם איתא צבא סצבאות) ולא ידוקא צ"ב אלא כל שלא נמך השם נמחק וכן א"ד מארני א"א א"ה מאה" ויש מחמירין בזה והשם שכותבין בספרודים כ"י יוד"ין ווא"ו על גביהן מותר למחקן אם הוא לצורך גדול :

יח אם נשפך דיו על השם (ב) מותר למחקו כדי לתקנו דאין זה דרך מחיקה רק דרך תיקון וכן (באר עשק) אם נמצא נקב בצד אית מהשם באופן שפסק מותר לגרוד קצת מן האות כדי שתהא מוקף גייל בהלכתה ולא הוי ח"י כמחוק אלא מתקן ביון דהה"א שעתא אינו כשר והשתא מעמידו כחכשרו :

יט נדבקה אות לחכרתה באותיות השם יש לו לגרוד (טור) וא"צ אחר כך להעביר הקולמס עליי קדשו' ה"א של שם שכרעה נוגעת בנגה אם נזנע ממש עד שנראית כחיות מותר למחוק או לגרוד הרגל ולתקן וכוין שנתכאר כסי' הקודם שצריך לגרוד כל היגל ולא די בנרדית הדבק משום דהוי ח"ת (ה"מ"ע ונ"ב מה"ק סי' ע"ח כתב עוד טעם אחר) א"כ אם יתחיל לגרוד הרגל ממעלה לסטה בין שיפירד מחגג יחי' ה"א ושוב אסור לנזנע בו למחוק ומ"ם עדיין פסול משום ח"ת לכן צריך ליוחר לגרוד הרגל ממש למעלה וכן כל מקום שצריך למחוק מן השם צריך ליוחר בכזה (ג) ואם נזנע רק מעט יש לספק בדבר אם מותר למחקו כיון דעדיין ניכר שחוא שם ונראה כמחוק את השם :

כ הכותב יהודה ושעה ולא נתן בו דל"ת יתלה הדל"ת למעלה (כני יונה) ועתה שלא נחגו הסופרים לתלות שום דבר וע"כ יש לחוש אולי יקרא הקורא השם כאשר הוא כי אינו מורגל בענין התלייה ע"כ יתיר טוב למחוק הה"א ולכתוב ד"ת ואין כוח אסור מחקה כיון שלא וכתב לשם קרושת השם וקרווחא דמילתא יכת"ב בהלכה הדל"ת למעלה ואז הרי זה כאילו נמחק ואז וראי דשאי אחר כך לגרוד ולהכניס הדל"ת בין הרבקים ואח"כ לגרוד הדל"ת התלוייה אבל אם נכתובין כהוב השם והוא צריך לכתוב יהודה אסור לתלות הדל"ת עליהן דמיה לי

(ב) ואם טכח כו"ד כ"כ צו"ת וזרון יוסף סי' ע"ז וי"ז ועל צ"מ ד' : (ג) מותר למחקו כו"ד כ"כ סרמ"א וסוף עמ"ס, ולצורך משמע צבטיעות דמייני צבטיניס כדיו ונורד הדל ניחד, וכן ראוהו צביאורי בגרמ"ו לאו"ה סי' ל"ג צ"מ סי' ס"ז דמייני למחוק כל סופת דוד"ה אם מחוק רק הצטיפה וקסם ישלר עדיין אינו מתוקן דמייני' , וזולס רלטיני צבטי"ה גרוך סלמר כתב אם נספך דיו על השם מותר ללקק בלשונו כו' וכיינו גדיו לחס' , ולכאורה קסם מה תיקן הוא הלא אכתי נסלר ססס טל צבכטר מסופ דהוי ה"ה דכשנפסס כדיו נחצטלו הסותיות, וספי' תיסס כדיו לחס עדיין כמי"ס צמי' הקודם מהט"ו, וז"ל לדעתו, דצמט אינו מתוקן ססס לענין ספי' כשר צמט"מ, חלל לניך למלך סיריעס, חלל צמט נסלר עיינו קדושת ססס דססיר למחוק סף סס נעסס ע"י חק תוכות, נו"ל לדעתו דמייני עגס ססס עדיין הוא לח וכסלוקק בלשונו מוחק הכל ניחד, וספיר דמי דהוי מחקן : (ג) ואם נוגע רק מעט כו' צמט"ו כמי"ע סי' ג"ו מסוק וכ' דלס מתחלת סכתיניס נדבק מותר למחוק ולתקן : ואם מתחלה נכתב צבכטר וספי' כדצבקה אין לנו חלל דצבי קרי"ס סממר יגנו עכ"ל ע"ס, ולכאורה

קסת הסופר ו

לי מחיקה ומה לי תלייה הידי לו לכתוב השם (נד) וקדשו וטעה וכתב יהודה
עושה ח"א מהדרת ומוחק היא אחרונה (פרח שזשן כלל ב' בשם מהר"ל) י"א
דרוקא מתחלה יעשה מדלת ה"א ואח"כ ימחק ה"א אחרונה (הרמ"ע) וי"א דלא
שנא אף אם מוחק תחלה ה"א אחרונה :

בא כלי שהי' כתיב עליו שם קוצץ מקום השם וכו' וזו ואסור לכתוב שם לכתחלה
שלא בספר ויכול רבא לדי' כיון ולכן נזהרין שלא לכתוב שם באגרות
ויש נזהרין אפי' במלת שלום שלא לגמור כתיבתו :

ז שלא להפך הידיעה וכו' סעיף אחד :

א כותבי ספרים תפילין ומוזות שבאו לחניח הידיעה כדי שתתיבש לא יתפכו
הכתב למטה אע"פ שמתכוון כדי שלא יעלה אבק על הכתב מ"מ דרך כזו
הוא אלא יהי' פני הכתב למעלה ויפרוש עליה בנד (רמב"ם) או בפרה (ט"ו)
והיבי דלא אפשר יהפוך הכתב דאי לא אפ"ף איבא כזו טפ"ל :

ח דין רוחב הדפין וכו' ס' פ"ג :

א אין עושין ס"ת לא ארכו יתר על היקפו ולא חיקפו יתר על ארכו פירוש וכוון
שיהא חוטב וזמקוף ידיעות כל הספר לאחר שיתפור ויגדור ארוף בשיעור
ארכו

מפסטות דגני סרי"ס סעתיק סניט יוסף משמע דלא מחלק צבחי אלא מירי סנדק מחלח
סכמינה ע"פ וז"ע : (ד) וקדשו כו' כן הוא בנגוס, וכ' צמ' חפירת למסד דהיינו דוקא ציד ע
סקדשו הסופר, כגון סהול לפנינו ואומר שקדשו, אכלל סס נמלס כן צמ"ת וסין הסופר לפנינו
אין לו חקנה דאין לעשות מדל"ת ה"א סמל לא קדשו הסופר וכוון סכויס הסופר לכוונת חיצו
אחרת אין צומרים קידושו ונימורו צמים כחמד, וילא מהני צמס שקדש עמס בנקודס לטוך
הדי"ת סמ"י ה"א) וגם למחוק אסור דשעל קדשו הסופר עכ"ד ע"פ וסייס וז"ע למעסס
ורמ"י צמ"ת זכחן יוסף הימן יין על מה שגמל בסופר סתנז סס אלהים חסד יו"ד חס יס לחוס
פן לא קידש סופר לסס ססס אלא נתכווין לכתוב חיצו חלסס ספירושו לסס והס"ע דליכס למיסס
לכני כלל דינון סססור לכתוב סלס מן ככתב וגס לריך כל פעס כסיניע לסס לקדשו צכס מלס
חמ"ד"ך מלסמלס נתכווין לקדשו אלא ססכס לכתוב סיו"ד, וסחזיקי ריעותס לט מחזיקין ורמ"י
ססל דמניס צמ"ס כו' חס ססס וכתב יכודס עושס מדל"ת ה"א כו' וקסס דליחוס סמל לא
נתכוון לסס אנס ליכודס אלא ע"כ דלס חייסיין להני מטעס הנ"ל עכ"ל זלס זכ"ת לסצין דצרו
חמ"י לס מלכס סמ"ס דמייירי סססופר לפנינו ואומר סק דס (וכן יס לדחות מ"ס רמ"י סכני"ס
ע"פ והסולל צמלמו מניס סס רמ"י כזו ממסו' מהסר"ס סכניס צמ"ת סז עקב בסופר סמ"י
לריך נכתוב מלס יסיס וכתב ססס והמירו למחוק וקססס דמיוס סמל קדשו סופר ודסס דספסר
צנר זמ"הסר"ס מייירי דסופר ידע סלס נתכווין לסס ח"כ ס"נ יכול לדחות סר"י' מ"מ'ס (עוד
רמ"י סס צדכריו פליסס כגסגס דס ספלטס קולמסו דסס כ' סס חדני מלס ו' אס ס"י כן נהו"מ
לא ס"י חקנס למחוק סול"ס ולמסוך סדל"ת מ"סס דכו"ל סלס כבדדן ומתס צכס על ססולל
ואיסתמעותי' לפי סעס מה סמכוסר צמ"ת ס"י צ"ב דזוה לא כו' סלס כסדדן *) כמ"ל הימן
ה'

סחגאון מחרמ"ס * ולפע"ר כד"ן דין חמת כי כסנכתב אדוני צמ"י פירושו אדון צעלמס
ולא אדון סלד ניס ימ"ס נמלס חסר ססס לגמרי, וכסמתקנו פניס
דסדוט נל ללסן סנכתב סס סקדוס וכו"ל סלס כסדדן כסכנר נכתב לפנינו :

ארכו (נימוקי יוסף) והיו משום מצות זה אלי ואניוהו שאם יהי' ארוך יותר מראו
 או עכה יותר מדאי לא יחי' נאח כל כך וכמה הוא ארכו בניגל ששה טפחים
 (מרדכי וסמ"ג) כמו שהיו הלוחות והם כ"ד אצבעות כרוחב אגודל של יד בנינו
 (רמב"ם) והוא רחב שבעה שעורות בניגורת זו כצד זו ברוחק והן באורך שתו
 שעורות כרייה ובקפה או פחות או יותר והוא יהי' ארכו כתיקפו וכן אם עשרה
 כגול פחות משה טפחים ומיעט הכתב או יתר על ששה והרחיב כתבתי הרי
 זה במצות (א) והעמוד שבתוך הספר (תוס' והרא"ש) ו"א דמצטרף להיקף
 (שיטה מקובצת) וצריך שיהי' בנינו (רמב"ם) ו"א דאין מצטרף :

ב (לשון הרמב"ם) ועין כרברי המורות ובבני יגור) כיצד יתכין אדם עד
 שיעשה הספר שיהי' ארכו כתיקפו מתחיל ומרבע העורות בשוה ועושה
 רוחב כל עור מהן ו' טפחים קצב אחד לכל אחד ואח"כ גולל העורות כשות
 ועושה מהן כרף אחד מהורק יפה ומסיף בעורות ומחרק עד שיעשרת היקף
 הכרף ו' טפחים שהוא רוחב העור ומודד כחוט שיקיפו על הכרף :

ג ואח"כ יעשה קנה שוה יהי' ארכה מ' או נ' אצבעות ויחקק אצבע מהן בקנה
 לשנים ולשלשה ולארבעה חלקים כדי שידע בו שיעור חצי אצבע ורביע
 אצבע וביצא בזה החלק וימדוד כל עור כקנה זה עד שידע כמה אצבעות יש
 בכל עור עד שידע כמה אצבעות באורך כל הכרף :

ד ואח"כ לוקח עורות אחרות כ' או נ' לכרוך בהן שיעור הכתב וכותב בהן דף
 אחר ודבר ידוע שאורך הדף י"ז אצבעות לפי שהיא מניח גליון למעלה נ'
 ולמטה ר' אבל הרוחב הדף היא לפי הכתב אם דקה אם עכה ו' מנין השיטות
 שכרף יבואו לפי הכתב לפי שבין שיטה לשיטה כמלא שיטה :

ה ואחר שכתב הדף שבדרך בו לפי מה שירצה ימוד רוחב הדף באצבעות
 הקנה ויוסיף על רחב הדף כ' אצבעות שבין דף לדף ויחשב כמה דפי יבואו
 בכרף שגולל מאותו הכתב שבדק בו וידע השבין הדפי' וידאה כמה נכתב בדף
 זה שבדק בו מן התורה כולו ומשער לפי הספר שכותב ממנו ומחשב אם
 עלתה לו כל התורה לפי מנין הדפי' מזה הכתב שכותב בו בכרף ואם הוציא
 החשבון שהדפי' יותר מן התורה ירחיב בכתב עד שיתמעט מנין הדפי' ויכרוס
 כרף אחר ואם הוציא החשבון שהתורה יתר מן הדפי' ימעט הכתב עד שירכה
 במנין

כ' מ"ב) ועוד נלע"ד דאפשר לומר אף אם נדון דמספרים עיניו צל"ח המופר לפנינו מ"ע
 אין רל"ג נגדון שהי' סס ספסלס נתינת פלכיס , וכן למ"ס נתינת יסודס דנגדון דמספרים
 שפיר יש למסוד אחוסס כיון דלריך לקדס ססס נפס מלס ודפי אס סי' כוספ לסס ססס סי' נוכר
 ספי' נפן מקומו , סלל ודפי לא נחפ לסס ססס רק נענות כתב , סלל סלל סססס לסיסוד מן
 נחפ ססופר ססוס סס ונחפ לפי מומו לכוונה מלס ספרס , ויש לחוש יוסר סן לא קידס וקי' ,
 ולכן ליל דעיירי סססופר לפנינו ומומר סקידס :

ב) והעמוד שגמח הספר , בן העתיק סמ"ס , וסע"ז כגיס עפי' הטור , והעמוד סמ"ף
 הספר (וכן הוס נסלטי סגנוריס) סלל עמוד סרסשן סנחלסלו סינו מלטרף וכן מירס
 צלל סגולס , ומאנסי נטוריס סרססו נדיכרנפורע הוגס נדידופי סנסות והעמוד סעוטי' גס
 נחלסלס ומסכס , וכן נמוס' נחנז עמודיס לסון נניס , וכן ברס"ס סס נני' , וגס נסיעס
 מקונלס כתב נדידס סני סעמודיס סנו , לכן נלע"ד דלסיטס ון סני סעמודיס מלטרפיס , וסס
 סרסס סרס"ס סלל ס"ע נדי עמוד לסון יסיד ר"ל כל עמוד ועמוד , סו אפסר נקטס כסי מסוס
 דיניף גס סס"ס סנעורה סלל ס"י לו רק עמוד ס"י כיון סלחלסלו סוס נלל סלל נחפ ססס סלל
 גלע"ע ולריך סני עמודיס סין סילוק גין עמוד סגססו געמוד סססו :

קטת חסופר ח

במנין הרפין וירדוק כדף אחר דף עד שיבא החשבון אטאחר שידעו רחב הדף
ושיעור הכתב מתחיל באותו חכרף :

ו ומחלק כל עזר ועזר דפין רפין כשירטוט כפי רוחב הדף שבדק בו ועלה
החשבון וכשישאר בעזר שלש אצבעות או ר' יותר על הדף האחרון
שכריעה יניח המנח רוחב אצבע וכרי תפירה ויקיץ השאר ואל יחוש שבאחרונה
יתוסף עודות אחרות על הכרף שגלל כנגד כל התוס' שקוצץ מכל עזר ועזר
ואינו צריך לחשב דבר זה שהכתב מושכו לפי מנין הרפין וכן היוצא לעשות
רוחב הספר יותר מששה או פחות מששה על הכרף הזה הוא מחשב ויצא ארכו
כהיקפו בלא פחות ולא יותר והוא שלא יטעה בחשבון :

ז אורך כל שיטה (חזן מדפי השירה) שלשים אותיות כרי לכתוב
(ב) למשפחותיכם ג' פעמים ולא ותהי קצרה כרי שלא יהי הדף נראה
כאונרר ולא ארוכה יותר על זה כרי שלא יהיו ג' עיניו משוטטות בכתב
כשחשיטות ארוכות וטובה בראשי השיטות (הר"ת בשם הר"ח) והיינו דוקא
בכתיבה דקה אבל בכתיבה גסה הכל לפי חנוי ואפי' יותר משיעור זה ואין עניו
משוטטות בין שהכתיבה גסה וכן נוהגין :

ת (ד) אין עושין יריעה (ה) פחות מג' רפין ולא יותר על ח"ת נדרמנה לו יריעה
בת ט' רפין לא יהלקנה בענין שיהיו ג' רפין באחת וששה בשניה אלא
שיהיו ד' באחת וחמשה בשניה (טוב) דעיקר חנוי מר' וחי רפין כמה דברים
אמורים

(ג) למשפחותיכם ג' פעמים, ל' בהגהת מיימוני גסה הר"ח דסיניו שיעור טפא (וכן כוח
זמ"ס סג"ס הסמור) ונחזו עוד גסמו דסינו דוקא בכתביה דקה סגל בכתביה גסה הכל לפי
הנוי וזהו יומר מטעם ונ"כ העור והמר פוסקים ואין עיניו משוטטות כיון שכתביה גסה וכן
נוהגין עיניו הס"ך * וכנסתם לא נשמע מזה סגל סמכותיכם גסה מותר לכתוב ג' פעמים
למשפחותיכם חף סגול יותר מטעם חזל לא נשמע שמואל לכתוב יותר מג' פעמים למשפחותיכם
מכתביכם גסה, וכן נרמס גמט דעת הרמב"ם דלעולם ג' נמשפחותיכם גמטם כמזכר המשעריין
וכן נרמס דעת הס"ע מדמסם סגל מטעמו והרמ"ם וסעור כנס כוכירו שיעור טפח וכתבו מה
סכ' הר"ת גסה הר"ח דמכתביה גסה יכול לעשות שיטות פרוכות * נוכח דאף יותר בשיעור ג"פ
למשפחותיכם מותר וכן נוהגין : (ג) עיניו משוטטות כו' גלע"ר פטוט שזסו ספירוס זמ"ס פ"ג
כ"י ח' סממ"ס שיעור הדף כרי ס"סא רוחבו ונקטן לא יפחות מטפח כו' דהיינו סהקורם
ירמס רמשי כשיטות ולא ייזן עיניו משוטטות ולא כמו ספי' גס' נחלה אריאל כרי שיכת רוחבו
לומר כמו שירמס הספור לעשות הדף : (ד) אין עושין כו' פרס"י הטעם שחפדים של חינורי
היריעות יפין זה כשמין גסה יותר מדלי' הלכך לא יעשה יריעות קצרות סגל יהיו הפחירות
מקורצין יותר מדלי' ולא פרוכות סגל להרטיקן יותר מדלי' ע"כ * וזכ"מ ויסק' כ' ולא רחוקות
יותר מדלי' מפני שגלוס' להעמידו על הספר כשגוללו ויהי' לו לעורר לגולל עד שיעמידו על
הספר ויקרע העור ועניו כשנסדקו געעת כגלילה : (ה) פחות מג' רפין זמ"ס פ"א הל' י"ג
חיתא יריעה של גסה חולקין אותה לשנים ושל חמסס אין חולקין אותה סמל יעשה אחד שנים
ומ' גלגה ע"כ, ופי' נחלה אריאל דזיריעה של חמסס לא יחלוק כלל וספי' סס רחב לכתוב
בעמוד סהקן תפילין ומזוזות ולא ס"ת חפ"ה לא יחלוק כלל דחייט' סמל יעשה יריעה של ג'
כו' עכ"ד, והנה בגמרא דידן לא נזכר כך חמסס ונחמה סה"ס חמסס רחוקס ונפרט גסס סס
יעשה יריעה של העמודים סלח כרסם דזיעדז כמ"ס ספורה"ס ועוד גס זמ"ס יס לפרש דלג
נחת לסחי חמסס לאסבור לחלוק היריעה סף לכתוב על העמוד סחמך סופ"מ סלח כוונתו פטוט
למח יחלק וסמל סול סול חמסס פי' וכי יעשה ח' של שנים ומ' של סלסס והלל אינו רמשי
וח"כ למח יחלוק סגל סס נחמה רחב לכתוב על המופר סופ"מ אספר דמחר גס להפ"ס :

אמורים בכל היריעות שכספר הין מכאחרונה אבל בסוף הספר אפי' בס ק אחד עושין אותו דף לבדו ותופרים אותו עם שאר יריעות (שם) אע"פ שאין בפסק האחרון תיבות כמין הש טות יעשה אותיות ארוכות ממטה למעלה כדי שתחזיק תיבה אחת די או הי שיטין בדי שיסיים בסוף הדף (שי"ד) ואם יש הרבה פסקים יכול לכתוב בכל שיטה תיבה אחת כמנין השיטין וכל זה משום שאי אפשר בענין אחר :

ט כשיגמור את התורה צריך שיגמור כאכצע שיטה שכסוף הדף כדי שיעי"זת ידעו הגדל מזה התורה משא"כ אם גמר השיטה ואם סיים בסוף השיטה (באר שבע) יש פסלון הסית (פנים מאירות) ויש מכשירין :

ט שיעור הגליון וריות בין שיטה לשיטה ובין דף לרף • ובו חיים :

א שיעור הגליון למטה די אצבעות כאגודל ולמעלה ג' לפי שאין דרך משמוש יד למעלה כמו למטה ובין כל דף ודף שנים לפ כף צריך להניח בתחלת כל יריעה וסופר כרוחב אצבע וכדי תפירת וגמצא בשתופר היריעות ביחד יהיה בין כל דף ודף נכח הספר רוחב שתי אצבעות ובין שיטה לשיטה כמלא רוחב שיטה ובין כל חומש וחומש די שיטין פנויות בלא כתב ותחילת החמש מתחלת שיטה חמישית ויניח בתחלתו וסופר כדי ללול על העמוד ועוד שתי אצבעות שישארין בין העמוד והדף :

ב (תשנ"ג חלק א סי' קע"ח) די שיטין שכין ספר לספר שהצריכו חכמים למצוה בלחוד הוא ולא לעיכוב מיהו חיינו אמחוסף אנרע אבל אי לא שביק רוחב כלל מיפטר ס"ת כחבי דלא נפק בין כל חומש וחומש מכללא דפרשיות היקף אי לא שבק אפי' רוחב דפרשה פתוחה מוחשר מיפטר ס"ת אפי' בדיעבד • וכיון דלמצוה בלחוד הוא (שם) יש מי שאומר דליכא קפידא כהא מילתא בין שיהיו אלו חר' שיטין כאמצע הדף או בתחלתו או בסופו או קצתן בסופו וקצתן בתחלתו דבין כף ובין כף אפי' לכתחלה שפיר דמי (תוס' בפס' כ"ב דף י"ג ד"ה ומסיים ועיין ג"כ מה"ר"ה סי' קע"ט) וי"א שכוון הסופר שלא יסיים חומש אחד בסוף הדף אף אם יניח ריוח די שיטין פנויות ויתחיל בחומש השני בעמוד הב' אלא צריך שיהא גומר כל החומש כאמצע הדף ומתחיל החמש חבי ג"כ כאמצעותו :

ג לא ימעט הכתב מפני ריוח שלמטה ולמעלה (טור) פירוש אם עשה שירטיטין בכל הדף ולא הניח משירטוט העליון ולמעלה כשיעור ג' אצבעות אחר שיכתוב כתב שכו כפי מה שתוא רגיל בשאר היריעות ואי אפשר לו לקלקל כל השירטוטין שעשה ורוצה למעט כנף השורה העליונה כדי שישאר גליון כראוי זה לא יעשה שלא יהא נראה בכתב מנומר אלא לא יקפיד על חלולן בדיעבד • (גמרא ופרש"י) ולא מפני ריוח שכין שיטה לשיטה כנון אם שירטוט כאמצע הדף שני שיטין שאין ריוח בדי שיעור כיהם לא ימעט הכתב מפני אותו ריוח :

ד ולא מפני ריוח שכין פרשה דפרשה (טור) פירוש כנון פי' סתומה שצ"ל פתוחה כאמצע וכתובה סבי צדין לא ימעט הכתב כדי לתחילת בסוף (בני יונה) אלא יוררו הסופר וישניח מתחלתו שיחי' לו ריוח כשיעור בדי שיטין כדחוק באותיות ואם אירע לו כן נזהרין הסופרים לכתוב אותיות קטנות דחייט שאינן של אהילות מניחין כאורך שאר האותיות ומסמנין רחבן וכן אין ממצין

קטת הסופר ט

במעטין עובי הקולטם שבקולמס שכזהבין שאר אותיות כחבין גיכ אלו וכוזר
חושבין שאינו נקרא שיני בלא הא דכלא"ה אי אפשר לצמצם כל כך ואזורים
דוח שבתכו הפוסקים שלא למעט הכתב וכן שלא להרחיב היינו אם ממעטין או
מרחיבין אורך ורוחב חזירה שזהו שינוי הניכר וכן אם לוקח"ה קולמס אחר
משונה בעובי אכל בלא"ה לא מקרי שינוי וע"ז סומכין ודוחקין קצת וכן מרחיבין
קצת בסוף השורה כדי לסיים בסוף השורה ממש וכן שלא להעביר הזין לשורה
אפי" ב אותיות במקום שאפשר שאזורים שיותר נוי הוא לספר לעשות העמוד
כשווי כסופו שלא יהא שורה נכנסת ושורה יוצאת הוצה מזהה להרחיב ולקצר
כל שהוא באופן הניכר שאינו משונה מחכרותי" כ"כ ועב"פ נ"כ אינם מרחיבים
אותיות הכפולים שאין בהם נוי וכן יש להם אותיות שצריכין לחיות מרובעים
דוקא ועיקר שמרחיבים הם א' ד' ח' ל' ק' ר' ת' ודפעמים מ"ם סתומה ואם
דבריהם קבלה נקבל וצריך דרדקק עכ"פ שלא תשינה האות מצורתה ושלא יהא
ר' כמו וא"ו וכן ב' או כ' קצר כמו נ"ן ודומה :

ח נזרמנה לו תיבה בת ה' אותיות לא יכתוב שתיים בתוך הרף ושלוש חוץ לרף
אלא כותב ג' תוך הרף וכ' חוץ לרף ואם אין מקום כדי לכתוב ג' תוך הרף
עית המקום חלק ותיבה בת ג' אותיות יכול לכתוב במנה שתיים חוץ לרף אפי"פ
שמיעוטה פנים אבל אם אין בה אלא שתי אותיות לא יכתובה חוץ לרף ואפי"
אם ב' אותיות הם מתיכב נדולה ונראים כמו תיבה כפ"ע לא יכתבם על הנליון
(ש"ף) ויש מתירין בזה :

ו נזרמנה לו תיבה בת עשר אותיות או פחות או יותר ולא נשאר מהשיטה
כדי לכתוב את כולה בתוך הרף דהרמס"ם אם יכול לכתוב חציה בתוך הרף
וחציה חוץ לרף וזהו א"ש גם בזה לא יכתוב יותר מכ' אותיות חוץ לשיטה
(ש"ף) ויש החמיר :

ז הכל אלו הדברים הנזכרים בשני הסימנים נסתם אינם אלא למציה מן המוכתר
ואם שינה כשר (בני יונה) אפי" כתב תיבה שלימה חוץ לרף כסמוך לכתב
השיטה כפי ריהוק תיבה מתיבה ואפי" ב' תיבה יש לבלא"ה בה"ג רק שלא
יעז הכתב כל רוחב חגליון שבין רף לרף שלא ירע הקורא אם לקרות התוספות
לתחלת שיטה שבדף השני א' לסוף שיטה שבדף המוקדם אבל כל שניכר
מקומה בין כתחלה בין בסוף כשר כדיעבר :

ח יש סופרים מרקדקין לכתוב כ"ה שמי" כראש העמוד פירוש ב' דבראשית
ויד יהדה אתה ה' הזכאים אחריהם כפ' כשלה קודם השויה ש' שטר לף
ויהא שופטים ושופרים מ' מה טובו ו' ואעידה כ"ב מיהו כדיעבר אם לא כתב
אינו מעכב אבל מה שנהנו קצת לכתוב כראש כל עמוד ו' וקורין אותו ווי"
העמודים (א) יש רבטל" שלא לעשות כן דמתוך כך באים ליד קקקיר
שמרוזיכים

(ב) יש לנטי" כו' , כן כתב צהנת מרדכי סה"ס כתב מה שנהנו בסופרים לכתוב ווי"ס
העמודים ג' גי"ס וס"פ מי מיישר חילו פנטליניה ג' דנתוך כך צמים ליד קקול כו'
עכ"ל וכן צהנת מיימוני קרוז לזמם סופרים צורים , וכנה כעת נדפמו מיקון סופרים להחם
כמה יסודת פיזא קרוז עזות בסופר וכר"ה מריפתו לסתמיל כל עמוד נוי"ו צקדמתו מתגלל
מע מדוני סה"פ ה"ל ואמר סתוב לה סתמיז וזה קינר נעצור זה וחסר המהלך גם כן סוף
כי נראה נעין כל צהנתה הכוונות צדלותו מרמיז ונלולתו מקלר וגם טיכר צעמוד נסמין נלפס
בכרמיו שורה מחמוכה עמוד סולין על וי"ש :

קפת הסופר

שמרחיבים ומקצרים אותיות שלא כרת (כני יונה) ואילו מי שיכל לבין שלא יצטרך להרחיב ולקצר באותיות יש למנוע מעשהו מפני שממנו יראו לעשות נמוחו ולא יוכלו לכווננו וירחיבו וידחקו באותיות כאות נפשים :

צורת פתחה וסתימה וצורת השירה ושאר דקדוקים : וכו' ט' סעיפים :

א אם טעה בריוח הפרשיות וכתב פתחה סתימה או סתימת פתוחה או שחפסיק והניח פניו במקום שאין כוונתו שיהיה או שכתב כדרכו ולא הפסיק בריוח במקום הפ' שה' או ששינה צורת השירות הרי זה פסל ואין לו תקנה אלא לסלק את כל הרף שטעה בו ויבא דמותו לתקן כמו שאר טעויות וכן נהגו הסופרים לתקנו אם אפשר לו למחוק שלא יפגע בשם כי אין לו לחתוך השם ולעשות נקנים ביריעה כבישית (מ"ז) ויש לסיפר לבין ביותר שאפשר כשחוזר וכתב שיעשה אותיות כאותן שנכתבו ולא ליהוי כמנומי (כנ"ו) אם הניח חלק באמצע מקום שאינו ראוי לכתיבה כגון שיש שם תפר או קרע ואפי' יש מטות חתתיו למי שאינו כותב על מטות שניכר שלא הניח המקום חלק ככוונה לגשתו פרשה אפשר דיש להקל :

ב בצורת פתוחה וצורת סתימה יש מחלוקת בין הרמב"ם והרא"ש וירא ימים יצא את כולם ויעשה בענין שפרשה פתוחה יסיים פרשה שלפניה באמצע שיטה וישיר בסופה חלק כרי"ט' אותיות דחינו נ"פ אשר ובדיעבד פני בטי' אותיות סג' יתהלך לכתוב בראש שיטה שתחתיה וכפרשה סתימה תמיד יסיים פרשה שלפניה בתחת שיטה ויניח חלק כדיתשעה אותיות ויתחיל לכתוב בסוף שיטה עצמה ולא ישהה לעשות צורה אחרת לא לפתוחה ולא לסתימה וכתביו כשר בין הרמב"ם בין להרא"ש :

ג יאם לא יוכל לבין ככף לא יסור מרכיב הרמב"ם ביה שכתב כפרשה פתוחה אם יסיים פרשה שלפניה ולא נשאר אלא נצט או אם נמר בסוף השיטה (א) מניח השיטה שנייה בלא כתב ומתחיל בפרשה מתחת השיטה השלישית והיא

(ב) מניח כשיטה שנייה כתב נספר בני יונה וז"ע אם חירע סכת הסופר וטירעט ציריעט לחת טורט פתוח ממנין הסורות טיוריטותיו האחרים מס לסמול ספית טעניל כך טורטס כלול סוט פרטט פתוחס , סו נסטר כיון ספותו יריעט כל עמודים כך סול לס אפסול טכני (וכ"כ נחזי) פניס מחרות חלק ב' מ' קע"ט ע"ט) ולפחות מס סכת צעמוד ח' מתמוט טורט חתה נמטה חו למעלס סמול כיון דעולס נחוסן זס להיות פרטט פתוחס יס נסמול חס חירע כן סנל מס כתב מנין סורות טיס לו חלל טעסס הסורות דחוקים עד סתינס מנייעס עד למטט סורות טנדפיים האחרים ונרפס כלול סרטט טורט יס להכסיר דמ"מ נרפס מנין הסורות , וכן נרפס חס מניעט טורט ח' חלל סקחט צריוח הסורות עד סחורן העמוד סחמט נמיעט סוט לסטר סעמודים כטר , דע"מ תחמוז סוט כלול סוט נחטומו נ"ל עכ"ל ונחטנ"ץ חלק ב' מ' קי"ס כתב וז"ל וענין הדבין אשר קלמס סרוך מקלמס חס סקנרים סס הרנב ללד ח' והסרובים סס הרנב ללד חמד טינו לפסל נכרסוס ס' סכר מחוננ מסני חמיי ספניס , וכנר סול ניכר טלין זס פרטט , וכן מס חין סחורן כלל דף חמד נחטנע סרנב קלרים וסול כתב נטירטוט זס זס סול כטר , חנל מס דף חמד קלר כין דפין מרוכין זס יס נחוט נסמול סוט נרפס כמו ספסק פרטט , חלל טלס נל ס' סס סוט טירטוט חפסר להכטירו טנקסמק סטרטיות יס טירטוט וזסו כיון טלין סס סוט טירטוט ניכר טלין וז פרטט ונדיעד יס להכטירו

קפת הספירה

(צ"ט) והיה אם נזרמו לו כן בשיטה התחתונה שבסוף הרף מינה שיטה העליונה של ראש הרף ויתחיל לכתוב בשנייה שנמצא פניו כגיחה ש"טח (ולוהרא"ש זה חנו כתיבתה) ודפי פרשה שתומה אם לא נשאר מן השיטה כדי לה יח הריח בשיעור ולכתוב בסוף השיטה ת"כ אהת יניח הכל פניו ויניח מעט ריח מראש שיטה שנייה (כ) ואם אין שם כדי ט' אותיות בסוף ישלים כאן עני חשבון החסר מיני עד כ"ו אותיות וזולה יחר לשיעור פרשה סתימה (ואפשר דגם לראש חנו כן) ואם נמר בסוף הש"מ מנה מתחלת שיטה שנייה בשיעור הריח ומתחיל לכתוב הסתומה מאמצע שיטה (ולוהרא"ש זה הוי פתוחה) נמצאת אומר שפרשת פתחה תהלהה בתחלת השיטה לעולם ופרשה סתומה תהלהה מאמצע שיטה לעולם ועל סמכי האחרונים וכתבו שרבריו הם עיקר :

ד ומי"מ אם נמצאת שאינה כתובה לפי דבריו אין לפסולה (שי"ך) בין שנומצא שינוי בצורת הפתוחות והסתומות או שנומצא שינוי במח שמנה הרמזים שציל פתוחה או כתימה ואינו פרישה כלל ככל עניו אין לפסול כדיעבר כיון שנקצת מקומות יש לגדולים סברות אחרות כזה אי"ב אפ"י במקום שאין נמצא חיק על הרמזים ויל שאיתה סיה היתה כתיבת עפ"י אינה גדול שחולק על הרמזים ומי"מ הינו רוקא כשנמצאת סיה שאינה כתובה לפי דבריו הרמזים דיש להלה ולומר שנכתבה עפ"י אינה גדול אחר אבל אם ידוע שהוא טענת סופר שמינה ושינה מרבריו הרמזים במקום שאין שם פוסק חזק על ו נראה דפסולה א אף כדיעבר (כניונה) והא דמכשרינן צורת הפרשיות שלא נכתבו לפי דעת הרמזים מ"ב צ"ל שבל התורה התייחבה בכך שלא יהיו הצורות סותרות זה אחר זה רחינו שיקח צורת אחת פזמים לפתוחה ברמזים ועפ"י לסתומה כוה"א"ש דכזה ודאי פסול הסיח :

ה כתב השירה כשאר כתב או שכתב שאר הכתב כשירה פסול ודוקא שכתב השירה כשאר כתב בלא פיוז' אבל אם שינה בפיוז' ממה שנהגו לא פסול ובדבר שי"ה (ג) אריח על גבי רבינה :

ו שירת הים כתבים אותה בעלשים שיטות שיטה ראשונה כדרכה ושאר שיטות אחת סניחין באמצע ריח אחד ואחת מניחין הריח בשני מקומות באמצע עד שהמצא השיטה הלוקה לשלש וגמצא ריח כנגד הכתב וכתב נגד הריח וצורת שירת האוניו כל שיטה יש באמצע ריח אחד ונמצאת כל שיטה הלוקה לשתיים ובתכים אותה בשבעים שיטות :

ז כרב המלא חסר או החסר מלא או שכתב מלה שהיא קרוי וכתב בקריאתה כיון שכתב ישכבנה במקום ישלנה או וכטחורים במקום ובעפולים וכיוצא בהן פסול ויש עוד דברים שנהגו בהם הסופרים כמו שהעתיקו איש מפי איש כמו

לכסירו אם חי אפסר לחקן ולא לפסלו להגד ס"ה עכ"ל : (ג) ולא אין סס כדי ט' פותיות כו' כ"כ כט"ז ורמ"ל טו' ל"ז * והמהי נב' מעון הריח טענ כמ"ס טענ כמ"ס טענ על דגרי טע"ז דנה ג"ל הנה דנטס טעין צידנו לפוסוס הממח כלידוף * חב פירע זס נמקוס טעין סס פוסס * כך חק ידיו להכסירו להמח כלידוף * ול"ך להניח נמקוס ט' כשיעור ט' אוניות עכ"ל (ולחם טענ טענ וד נממ"כ) * ולא הנתי כממנו ז' דניסס נלמח פסוט להט"ז ומיעמו דלס פירע כן נמחכ טעין סס פוסס דכסול דכ"ט ניון טחכונ כחומס * ועיין נממנוס הכר"ס כדווס טי' ע"ז הנני נכס הכמ"ק דמפרס כן כידוסמיי נלורח סחומס ז' : (ג) סניס ע"ז ננינה * כלומר ננינה טיעורס ג' טפחיס * וסרוס סיס כני לנינה * כמלס הלנינס גדולה מסמרוס כמו כן יש נלחונ

כמו באותיות גדולות וקטנות (ה) והנקודות (ה) והמ' שונות ועוד נתנו כמנין
 השטין לא פחות ממה וי"א מ"ב וסימן ה' כס סיני בקודש ולא יותר מסי' ועוד
 נתנו בראשי השטין למעלה משירת היסוד שיטין והתחלתן, הבאים, כיבשה
 ה', בת, במצרים, וכן למטה מהשירה ה' שיטין, והתחלתן, ותקח, אחריה,
 סם, ויצאו, ויבאו, ולמעלה משירת האונט ששה שיטין, והתחלתן, ואעידה,
 אחרי, הדרך, באחרית, לחכמים, קהל, ולמטה ה' שיטין, והתחלתן, ויבא,
 דרכו, אשר, הזאת, אשר, וכל אלו הדברים למצוה, ואם שינה לא פסד:

ה הפסקא של ויהי בנסוע הארון צריך לעשות כ' נוניין מנוניות ונחלקו הפוסקים
 בענינם (גיב מה"ק סי' ע"ד וכו' בני יונה ומנחת שי' דלא כמי"ש מהר"שיל
 להפוך נוי של כנסיע ונון של כמה אוננים) והציקר להלכה ולמעשה שיש
 לעשותן בריות שכן הפרשיות ואי משום שממיעט בשיעור ריוח הפרשה יש
 להניח אחרי כלות מן המחנה שהוא לפני ויהי בנסיע באמצע חשיטה ריוח כרי
 ס' אותיות ואח"כ הנוין המנויית ואח"כ ריוח כ' א"י אותיות ואח"כ להתחיל
 ויהי בנסוע באותה שיטה כרון סחומה ואחרי כלות אלפי יעוצאל יניח ריוח
 כמו כ' א"י אותיות ואח"כ נין מנוירת ואח"כ ריוח מ' אותיות באותה שיטה
 ובראש השיטה השניה יתחיל פרשת ויהי היום וכו' ויצא מניו כל החששות
 (שתי הצורות הכיזא באות והויא חסכום לצורה כ' וכני יונה וחסכים לצורה
 הראשונה ע"ש) וצורת הנויין המנויין יש שמיניחין הנוין כמות שהוא ומהפכים
 דגדה לאחור לאחור כזה ג' ויש שמהפכים כל הנון לאחור כזה ז' ואם לא עשה
 כלל חני נוניין (תשני) מהרים לזכרון וכני דלא כמהר"שיל שעומל הסית בשביל
 זה) יש להכשיר בדיוקבד :

ט ספר חסנוקר פסוק משום דק"ל יש אם למסירתו וכוין שמוקד אין כאן אלא
 סקרא ואפי' הסירו סמני הניקוד מי"מ פסוק (ט"ז) כעין שצוראה כיונת חסנוקר
 שאינו חושש למסורה וכוראי לשם זה כותנו והוי כמויף מהזכר (בית לחם
 יהודה וגיב מה"ח סי' קע"ג) אבל אם הוי הספר בכר בתוב כהבשר ואח"כ עשו
 בו נקודות או סימני טעמים בהני בנייהו כמו בשאר מעשרה וכן ספר שיש בו
 פיסוק פסוקים כדו' פסוק מירוי"א (ט"ז) הבה יש תלמי' לנדודי אה אם ננייית
 מתחלה כד' וי"א (בני יונה) דגם בזה אין חקיה ודבה חסרה בין ליהני הפסק בין
 פסוק לפסוק יותר מבין תיבה לתיבה אפי' אייר חלק כלל הוי וכדיעבד כל
 שאין בו כשיעור פרשה בשרה ויש שמיניחין הפסק מעט אף למתחלת (כני יונה)
 ואין דנעזר בהם בני יש להם על מה שיכתובו :

דין

נדמוה אריה ע"ג לנינה, ור"ל פאריה הוא כהנן והלנינה הוא מקום פנוי, וסוינו נסרה חיס
 פלג סרה סאוינו אין כותניו אריה ע"ג לנינה אלא כל שיטה חלוקה לסמים כלהמן ט"ז :
 (ד) ופנקודות כו' ואם סיכס לא פסל - וכו' העתקה רמ"ל הן הטור (יסוף מהמננים סי' פסל)
 ס"ח ס"ט ט' ע"ס) וסטורי ורז כהנן כן נסוק סימן רע"ד מהגדל דנפסי' ונני יוכס סס
 נקיווד כהנן סלריך לו עיון נוס, וכן כהנן מהמו נס' מערי אפרים ולא ידעתי כעת מקום העיון :
 (ס) ופמטונות, כנון פפון הפספון, ופומית העהומית והספונות, וכו' צנני יוכס יוסרו
 הסופנים שעושין פאומיות מטונות, שלא יפיה האות ולנורו ע"י כך, רק יעשו התניס
 טעקומים הסס נמוד כקולמס סיחו דקיס כחוט המערכ ולא כמו פלו טעוקים ככל עוני הקולמס
 עד ספלות מהתנה הארתי והכל צייטונ הרעת והסכלס עכ"ל :

קמת הסופר יא

יא דין תפירת ספר תורה וכו' די סעיפים :

א (א) אין חופרין ס"ת אלא בנידי כהם או חדרה חטהורים כמז תפילין (כמ"ש ר"ם י"ד) ובשעה הרחק יאוי אפשר לתפורה בנידין אם נתפרה במשוי (כ) אפי' היריעות זו בזו ובכ"ש סביב העמודים קורין בה מיהו אם אפשר לתקנה בנידין אע"פ שכבר נתפרה במשוי אין קורין בה עד ש תקננה ולא יתפור כל היריעה מראשה לכופה אלא יניח בראשה מעט ובסופה מעט שלא יהיה חפור וכל השאר יהיו חפור ויתפור מבחוץ (חר"ן) ובדיעבד אם לא שיר נמי כשר (בניינה בשם אמרינו נועם) ואותן המניחין מטלית ביחודי חתפר לחזק יותר מניחין ג"כ שיר (שם) וא"צ לאוי המטליתם דבק כשר כיון שאינו אלא לתוספות חיווק ימים ככתחלה יש לדקדק בוג"כ ליקח דבק כשר :

ב ישים בס"ת שני עמודים אחד בראשו ואחד בסופו ומה ששייר גרין בראשו ובסופו יכרף על העמודים ויתפרנו בנידין וישאר בין העמוד להרף שתי אצבעות (ש"ך בשם מהרי"ו) ואסור לדבק היריעות בדבק סביב העמודים כי כשיהי' הדבק ימים רבים הרבק מתייבש ומתרפה מעל העמודים רק יתפור דוקא :

ג אם נקרע רוב תפירה שבין יריעה ליריעה ועדיין מהיכרת כחמש או שש תפירות של קיימא כשר (ב"כ השי"ו ועיין בח"כ ובני יונת) וי"א רבעינן רוב או ד תפר היריעה קיים :

ד אם יריעה אחת אינה תפורה עמו אפי' אם היא מונחת עמו אין קורין בו :

יב דיני הגהת ס"ת ושלא ישהנו מומצתה וכו' די סעיפים :

א ספר תורה (א) שאינו מונה אסור להשחותו יותר משלשים יום משום שנאמר אל תשכן באהליך עולה אלא יתקן או יגנוז ואין להניח שום ספר עפ"י הסברה כי א ברא"י ברורה שיש בו טעות :

ב ס"ת שנמצא בו ג' טעויות אסור לקרות בו עד שיגיהנו כי הוא מוחזק במיטעה (בני יונה עפ"י ספרי זוטא) ואם נמצא טעות א' והגיה וכן שני ושרישי זהוגה כנתיים

(6) אין חופרין כו' , גמ' מלכת הקודש כסוף הספר נשלל גמ' שנחזין כל ס"ת זמ"כ מחזרים יחד כל היריעות אם יש גוה חסס תעשה ולא מן העשוי כיון שעיקר א"ע סוף כתיבה ופסוק רלווי מעטם זס רבנו הסופרים לכניה ליוז פותחו גס"ף הספר ואין כותבין עד אחר מ גור כל היריעות ועוד כ' דגס לזס א"ל דתיקף גמר הכתיבה קיים סמולס וכתיבה אינו אלא משום כבוד הכבוד ולא סייק משום זה חסס דתומ"ס ע"ס : (ג) אפי' היריעות כו' , הרמ"א כתב גסס ה"ס אם נתפרה גמשי סניז העמודים אצל גמני יונס הכריך להניח סוף העמודים לריבין ספירס מדינל כ"כ וכן אם פירס תפירים כלל פניה סמולס ופטר סוף להוליא תחת עגור הסגון ספירות העמודים ולפ"ז מ"כ"ס אם נתפר גמשי כיון סוף חיוג כ"כ כתיבות העמודים ופטר להקל אם חין להס ס"ת תחת אפי' היא גלל עמודים כלל , והת"ס סברמ"ס ג"כ חסמו מיירי היריעות שנחפרו זו גזו גמשי * וכן גרגול מרננס תמס גזס על הרמ"א וכתב דלענין העמודים אפילו לא נחפרו כלל כתיבם ואין סס גמס לתפור כשר :

(6) שאינו מונה , כתב גמ' נית להס יסודל ס"ת סמאל גזו טעות ונסכס טעות סמולס ונחערנה גמ"ס תחת לכתחלה לריבין לפטר גמכוס עד סימאל הטעות פספס ולא מלל גדלה ד"ס נחפר מנה ס"ס כו' ומיזס : גמלה לתיר ספ"י סלל סין סס רק סני ס"ת זלריך לקרות גמססס , כס"ס לקרות גמס ס"ס ע"ס * ונפ"ת יד אל"י ס"י ס"ס נתפלר דין זה , ואמס

קפת הסופר יב

יח

בנתיים עד שלא היוני טעיות יחד א"צ להניח כולו וכן נחתין מיהו אם נמצאו טעות חרכה עד שנמצאו כח פ"ה טעיות אע"פ שהונהגה כ' תיים אפ"ש שנוכח להניחנו כולו (לשם בקיצור) ו"א שאם נרע שחניה אותה מניח מומחה אפילו נמצאו אח"כ כמה טעיות א"צ עוד להניח אלא מתקן מח שנמצאו והכי נהוג :

ג ס"ת שיש בו ג' טעיות בכל דף ודף יתקן ואם ד' יגנו ואם היה רוב אותיות חספר מונה וחשאר יש בו ד' טעיות בכל דף ונשאר אפ"י דף אחד מאותו השאר המשובש כלא ד' טעיות הרינוח יתקן (תום) ורא"ש) ודוקא אם מתחלה נכתבה כך כלא ד' טעיות אבל אם נכתבה כד' טעיות והוא רוצה לתחליף יריעה אחת שתהא דף אחד שבה מצולת לתקן על ידה כל הדפים לא מהני במדת דברים אמורים שכתב המלא חסר לפי שהוא גנאי לתלות כל כך בני שיטי אבל אם כתב החסר מלא אפ"י יש ככל דף ודף כמה טעיות יתקן לפי שאין הנרידה גנאי כמו התלייה וכשנרד ירחיב האות שלפניו ושל אחרייו קצת שלא יהא מקום חנרד הפסק כתיבה עד שה א נראית כשתיים :

ד טעה ורילג תיבת או יותר (ב) יכול להלותה כין השיטין אבל לא בריוח שנין דף דרף :

ה אם דיגן שני שיטין או שלש (משגח בנימין וע"ש) נחננו הסופרים לתקן אף לכתחלה לגרוד כמה שיטין ונב למעט הכתב כדי לחכמים הריוגו אכר יותר משלש אסיר לכתחלה לתקן משים רמחיו כמנומר רק יסלק היריעה אכנס בדיעבד אם עברות קן אין בידיו לפסוק ס"ת :

יג נקרעה היריעה לאחר תפירתה ובו ה' סעיפים :

א ס"ת שנקרעה בו יריעה למעלה או למטה אם נקרע (כ"ח) רק הנליון ולא גבי לכתב מותר לקרות בו לכתחלה אע"פ שלא תפירה וה"ח אפ"י נכנס חקרע גם תוך הכתב של ג' שיטין רק (כ"ח) חסר יהודה) שנקנס בין תיבה לתיבה או בין חשיטה וס"ת לכתחלה יתקן מה שאפשר למצוה מן המובחר ואם הקרע חולף בין האותיות אפילו של שיטה אחת אכור לקרות כי עד שיתפרנו ויכול לחפור אף אם נכנס לתוך כ' שיטין ואם נב ס הקרע חוץ ג' שיטין לא יתפור אלא יחלוף היריעה אם נקרע גם הנליון (כ"ח) אכל אם לא נקרע הנליון אלא שנקרע בתוך השיטין לבר אפ"י בני וד' ה' (ומי יתפור) כמה רברים אמורים דלא יתפור חוץ ג' כס"ת ישן שאין עיפוצי ניכר ומניא כבד אבל אם ניכר הנניל שהוא מעופץ תופר אפילו קרע חכא חוץ ג' (נתיב) יותר (כ"ח) וכן הדין בקלפים שרו שחם לבנות וגם הנירין לבנות ואין התפירות ניכרות כ"כ ואם הקרע בין דף דרף או בין שיטה לשיטה ו"א דיתפור בכל ענין (טור) ו"א דאם נקרע כ"כ עד שאלו נקרע בן נגד הכתב ה"י נכנס חוץ ג' שיטין לא יתפור כישן ט"ז

ואלמס סס ה' סעעס סעעע חוץ שנים כשרים או יותר וסחיר מעעס ציעול צרוב ע"ט :
(ג) יכול למנוחה כו' , נכז נחשין ח"ס ס"י קע"ו צס"ט סס"י חסר עמנו כמק סנס יכול נכחצו צין סשיטין , וסס סינו וסספיק צשיטס חסד יגרוד צפניס צ' חו"ג' טעיין כדי ונלמס הכמינס , וסס צמיקון וס נספר קת סיעט , ותלס פומס צין סשיטין וסספר נוס דמזמז פרסס , סס כמינס סשיטין סנחמנו על הגיד סי דקס נחלי פומס סיעט יס נחסר וס ס"ס דקס יותר פסס ספסר נקל צכר (ססרי סכמינס דקומס מוכיס סלל לסס פרסס נלסר פניי) סלס ססס נלמס סליית סססרון) , סנל ספסר נלמס ידי סססר וס נגרוד סיעט סחמ ונלמס ונלמס פומס חינוס סתליווס נלמס סיעט וס נ"ל יותר עונ עכ"ד ע"ס :

כסת הסיפור יג

ג' (י"ג) בכר מקום שחדין שלא יתפור כדבעדך אם תפר ונמצא כן כלשעת הקריאה
אין להוציא ס"ת אחרת ובי"ש אם אין שם ס"ת אחרת שיש לקרות בו :

ב ו"א רכל זמן שמוותר לתפרם בזהר לדבק עליו קלף מבחוץ ולדבק היריעה
ע"י כף (אמריו נועם) וצריך לזה דבק כשר ויש מתירין בדבק אפי' במקום
שאסור לתפור (ש"ך) ויש לכבוף עליו בשעת חדהק ובכל חקרעים וזהר שלא
תחבר אית אחת או תשתנה צורתה או תחלק ואם נחלק שום אות ע"י חקריעה
פסולה ולא כהני מה שמדבקו מאחוריו וכן וזהר שלא יהאב חמוץ תוך הכתב
אלא חוץ לכתב ו

ג ואם נחמר איזה רבר כותבין על הקקף הדבק וכלכר שיכתוב כל האות על
המלאי (כ"ח) אבל אם כתב מקצת אות על היריעה ומקצתו על ממלאי פסול
ולא עוד אלא אפי' נכתב האות כולו על היריעה אלא שמקצת הדיו מצד האחד
של האות עובר גם על המלאי לא כהני הקפת נזיל שבמלאי דאז שכתוב על
היריעה הוא צריך להיות נוקף נזיל ביריעה עצמה בלא מלאי והאות הנכתב על
המלאי צריך שיהא מ"ג ניכר במלאי עצמו בלא יריעה ואין כותבין (א) שם על
המטיות והמחמיר לעצמו בס"ת שלו שלא לכתוב ככר על נבימלאי דדיו זה
משוכח ותבא עליו כדכח :

ד מותר לתקן הס"ת עם גליונותיה אם אי אפשר לתקנה בענין אחר והיה צריך
לגנוזת בכאן חכי אבל אם אפשר לתקנה בענין אחר אינ' שהס"ת מנוולין
ורוצה לרדק על ה קלפים לא יחתוך הגליונות לתקנה ראין איסור לתקן מבחוץ
בקלף אינ' שהס"ת מניולין :

ה ס"ת שכלו ממנו יריעה וזכא לחחכיפט אינ' שלא כלו ממנו אלא אחת או
שתים צריך לחחליף שלשה לפי שאי אפשר שיחיו אותם שמהליף דומות
לגמרי לאחרות לנף צריך שיחיו לפחות שרשה דומות (כיכ בכיאור מרדכי
בסאפו ע"ש) ודוקא ביריעה שבלתח דכל הספר הוא ישן ואם יהי יריעה אחת
חדשה הו"ל מנומר אבל אם כתחלת כתיבה ופסלה יריעה אחת או שתים אף
כאן מנומר וא"צ למדק יותר רק אחת יריעה שנפסלה ומה שהיא מחויר יהא
במדת כתב הראשון (ש"ך) וטוב שהסופר ראשון יכתבם אם אפשר :

יך דין כתיבת החפילין ותיקון הכתים וכו' כ"ד סעיפים :

א מצות תפילין שיכתוב ארבע פרשיות שהן קדש לוי כלל בכזר עד למעודה
וחו

(א) טס על המעליה , כן הניחו הסמולנים גסס סו"ה חכ"י , וכעת חינו גכ"י , רק לטחי
סוכולו דכניו גס' נטע סמולנים מ"י ג"י , וכתב ס"ה חכ"י , רק מפי סמולנים סמול
מתכב סמולנים ונרמס לנ"ד כיון דהין עשם כזון נחמדים וז' ס"כ סנו דלס ליס"ף עלה דהינו
דוקא סס גכ"י , חזל עס סלר חינות יס נסמיר נכתוב על המעליה כמו סמולנים לסמול לקדו
הטס נגדו ועס סלר חינות סוכין וסמיר כעס"ל ס"י , וקף ככ"י נטע סמולנים סס כ"י דס
לסמולנס וז' סמ"י מפנחש ד"י ג' ע"ג דמיר רכ"ס"מ מסוס ר"מ ד"ר סוס עוסס מפלח חת סיריעס
ג"י ונזון למסדר סמקמס"ל ימ סלס רק נסלק סיריעס וסלס סמיר לקדור סחינות ולסניח מעליה
ונכמוכ עליו הטס ח"ו דהין נחניק טס על המעליה וז' סלס רמ"י נכונס , חזל לפסוד נ"ר ח"י
מסכ"ס"ל ח"ס ר"מ רמ"י כלל ד"רין דסן ח"ס נ"מ"ה דלויכו סכר ח"כ טס על המעליה חינו דוק
לסימול ד"י ח"ו סמולני טפי גסס וסמ"י דסין כוסניק סומו לל על מקוס סמק וכל על מקוס נגיד
וחין סוניק סומו חזל ד"רין דמסניק דכוסניק ח"ס טס על מקוס סמק וז' סמיר יל"ד כוסניק
סמ"י גס על המעליה נלג"ל כסוע , ונכ"ס יס נסמיר עס סלר חינות כע"י :

ויהי כי יביאך עד פי כוזוק יד הוציאנו ה' ממצרים ופ' שמע עד ובשעריך ויהי
 אם שמוע עד על הארץ וצריך לכתבם בסדר הזה לכתוב תחלה הקורמת בתורה
 ואם שינה פסולים מדאורייתא משום דכתיב וחיזי ור' רישון כח ויתן יהיו ומשה
 (פ"ט) גם ספיקו להחמיר דהיינו אם נאמר פ' קדש ונפסלו כולם ויש לו פ' קדש
 מתפילין אחרים ואינו יודע אם נכתב קודם אבד לצרפס אבל (תשוב' עה"ג ס'
 ט') אם יש לו פ' קדש שיוצע שנכתבה קודם מותר לצרפס ואף שלא נכתבו
 פרשות השניות לצרפס לא כ"א לפרשה אחרת :

ב ו"א דלכתחלה יכתוב של יד קודם לשל ראש משום דאקדמי קרא וי"א
 דשל ראש יכתוב קודם משום דקדושתו הכורה משל יד וכיב האר"י ז"ל
 בט' הכוונת שיכתוב השל ראש ויתקנו לגמרי וישחררו ואח"כ יכתוב השל יד
 ויזחר לכתוב כל ה' פרשיות של ראש ושל יד רצופים ולא יפסיק ביניהם בשום
 ד"כור כלל :

ג לכתחלה יכתוב כתיבה נסה קצת שלא יהיו נמחקים מהרה וכן מצוה ליפותן
 מבפנים שהרי נהמ"ק היה מצופה זהב מבפנים עפ"י הקבלה צריך לכתוב
 דלית דאחד גדולה כיב כמו ד' דלתי"ן קטנים :

ד נחנו במנין השי"ן עפ"י הקבלה לכתוב בשל יד שבע שי"ן ככל פרשה
 ובשיר ד' שי"ן ככל פרשה ואם שינה לא פסל :

ה הסופרים הזרונים עושים ג' מיני קלפים לשל ראש העב יותר לכתוב בו פ'
 שמע שהיא קטנה וחדק ממנו לפ' וה' כי יביאך שהיא יותר גדולה ולפ'
 קדש לפ' והיה אם שמוע שהן ארוכות עושים קלף דק מאד וכו"ו יתמלאו
 הכתבים בשוה וזהו נז"ת פל"ן (רכוש) והסופרים שלנו מתקנים זה אע"פ שעושיין
 הקלף בעזבי אחת עושיין כל הקלפים שד הפרשיות באורך א' ובמחין גליונות
 בסוף הפרשיות הקצרות :

ו צריך להניח חלק למעלה (א) כדי ננה של למ"ד וקטטה כשיעור כ"ף וצד"ק
 פשוטח ש' חיו גם הם מקפים נז"ת וכתחלה וס"ף אינו צריך להניח רק משהו
 הקפת נז"ת לאותיות אף הסופרים נחנו להניח קצת יותר לציורה וי"א שצריך
 בתחלה כדי לגול היקף וכן ו"א דאב"ש לו כ"ב קלף צריך לזחר שיניח בסוף
 כדי לגול היקף :

ז יעשה פרשיות פתוחות חוץ מפ' אחרונה רכתובה בתורה שהיא והיה אם
 שמוע שי"עשה סתומה וכן נהגו שפרשת קדש רי' והכ"י ופ' שמע מתחילין
 בראש שי"ע ובסוף קדש ל' ובסוף והכ"י מניחים חלק כדי לכתוב ט' אותיות
 ובסוף שמע אין מניחין חלק ואם מניחין הוא פחות מכדי לכתוב ט' אותיות ופ'
 יהי' אם שמוע מתחילין באמצע שי"ע עכ"ל ונניח לפניח חלק כדי לכתוב ט'
 אותיות ומצא שששרה פרשיות הם פתוחות בין להרמכ"ם ובין להרא"ש
 ופרשה

(ב) כדי ננה של למ"ד כו' , נז"ת הציג נסס א"ח שחנצ נסס הררי שר"ק להכניס ומעלה
 מנופר כלה"ד , וכן למעט מזד"ק פשוטה שיעור ח"י נכ"ן , וחמ"ה סט"ו א"מ"ל לא
 כניס נס"ע נמוס עכ"ל לכתחלה , ולפעד"נ פשוט מאוס דמסמע ל"י מ"ס כתרומות דלא ס"ל כני
 סכרי כ' י"ח כעס שר"ק להכניס כמלא אל"ז דספרי מאוס נכמוז לומר הלא"ד וכ"ף וזד"ק
 סס ע"ה , ופ"כ נחפילין נמי לר"ך מס"ע עכ"ל , תממע דמס ח"י נכ"ן יותר משיעור זה א"ל
 להכניס , כיון דלא איתמר נ"י נג"ל , וסנ"י מאוס נוס נס דעת סרפ"ט והמ"ק (ונמוזס נחצ
 ע"מ נס"ע נגש"ן נג"ל , וקנס ס' א"ח אינו נמי ואלמ"ס לפי סנה"ס קת"ל שסג"ל ונס כול נס
 סג"ל

קמת הסופר יר

וברשה אחרונה היא סתומה לרעת הרמכים ויש מלשירין ככורה פתוחות ולכן נהגו בקצת מקומות אף פרשת והיה אם שמוע כראש שיטה כשאר פרשיות (כן הוציא הט"ו וכ"כ הרמ"ע ס"ס ק"ו ועיין במחה"ש זפ"מ וכיארורי הגרא"ו) ויש שצוין סתומה לצאת לכ"ע דחינו שמניחים סוף פ' שמע חלק פחות מט' אותיות וכן בתחלת פ' והיה אם שמוע פחות מט' אותיות וכצדוק יהיה יחד שיעור ט' אותיות והיו סתומה לכ"ע בין להרמכים בין להרא"ש (לחס סתומות) ואין לשנות כזה שום מנחג שלא לחוציא לעז על הראשונות :

ח עור הכתים צריך ג"כ להיות מעורר בחמדה חיה ועוף הטהורים כמו הפרשיות ורשאי לעשותן גם מקרף (מג"ה ועיין פ"מ) רק שלכתחלה יש להשים הקרף במי קליפות של עצים (שנקרא בל"א לוח) שמעברין בו העורות וצריך שיהיה מעובד לשמו היכי דאפשר אבל בשעת הדחק כשרים אף שלא עיברן לשמן ויוכל ג"כ לברך עליהם :

ט יעשה ר' בתים מעור אחד לשל ראש ובית אחד לשל יר וצ"ל רוקא (כ) עור אחד ממש ולא מהני בחתוכות תפורות יחד (א) או מרובקים בדבק :

י תפילין בין של ראש בין של יד הלכה למשה מסיני שיהיו כרובעים כתפרס וכאלכסון דהיינו שיהיו ריבוען מכוון ארכו ברחבו ברי שיהיו לחב אותן אלכסון שאמר דז"ל כל אמתא כריכועא אמתא ותרי חובשי באלכסונו בקירוב וצריך לרבע מקום מושכן וגם הכתים (מחצית השקל ועכשיו בעו"ה אין משגיחין כ"א על ראש הכתים שיחיו מרובעות ואין משגיחין על התפירות ועל התחורא ויהיו מאד להשניח על זה אבל על גובה הכתים אין להקפיד אם היא יותר מאדכן ורחבן עשאים מרובעות ואחר זמן נתקלקל ריבוען צריך לרבען ויעשה כל הכתים של ראש כשזה שלא יהא אחד גדול מחברו :

יא עור הכתים מצוח לעשותן שחור וכדיעבד אם לא השחירין או אם השחירן שלא שמה אז עכו"ם יש מברשירים וי"א דגם כתים שחורים הל"מ"ם כמו רצועות שחורות ולכן אף כדיעבד פסול כמו כרצועות (מחה"ש) ויש לחמיר : יב בענין חשירת התפילין (כ"כ בספר חיי אדם וע"ש כתשו בשמת אדם שהסכים חתן הגאון בעל בית מאיר) חרוצה לצאת מידי כל הספיקות ישחיר

חמר כן חלל צמוזם ולא תפילין, ולכן לא נקט רק צדי"ה ולא כ"ף חף ססוא מוקדם כיון בליטא צמוזם, וחס דצינו ג"כ בן; נסל' תפילין היינו לומר ססוא חולק על סס"ה סכ"ל : (ג) עור ח' ממש כו' הכס בדבק זה נחלקו גדולי סדור ידוע ורמיהו לעתיק פ"ה מס טרמיס צמחא סחד סתנן פסר דורינו כגלון מפר"ה סופר סג"ד דק"ה פ"ג סימ' לפ"ש, וז"ל אודת סתפילין כנס צמותי כולס חוסרין וסכס"ס תפילין ממחזרים ע"י דבק, וכן סני גובס חמריס, סר מקרוב נחלקו צו גסוני ומנינו ונרסו ציכיס סח וסב סלקתי סח ידי מעיין כלל מנלי גלכניס רסטי נמחוקת סרסס שיס צו סכנס ניחוס סיו וסמנס סמרת' עכ"פ היות לי סכסו סופר' ומנינו לדבק ד' סתים וס לוס צין צית ננים כי ס"ס נסל סמחן ידס לעסוח מרובע סכוון סלכסונו דדינו סס נס ידנקו סתים וס לוס, כי ספרדס ויסי סויר צין כל סחד וסחד ספי' כמלפ סחט סדקית מינו מרובע, ע"כ מרנקים זס לוס צדנק. אע"פ סלס נמלל כן צסי"ה וסמקיס רלסוניס וס"ה.

מחגאון מדרמ"ס (* הסוס סמכות עם דנוקות צדנק, ולפע"ד תפורות קרוב לסכסיר ודנוקות קרוב לסמול, וצריך לוס עיון נמקומות צסי"ס וסימקיס, ונכסי מחיסנח קו' ט"ז נסיע ססי"ה ג"ל ס"ק' :

קטת הסופר יד

ישחיר רק בצבע שהזר שאין בו ממש כלל והתפילין יהיו שחורים רק בחזותא בעלמא והמשחירן כמין גלאנץ שא"א לקלפו אצי"פ שיכולין להסיר מן הקלף ע"י פירורין רקין מ"ם אין בידנינו לפסול אבל מה שחדשו סופרי זמנינו שמשחיתו בטיחה שיכולין לקרוף בשלימות מכל צד מן התפילין וצורתו כמו נייר שו"י זהו פסול :

יג ונס אם הטיחה אינו יכול לקלוף עכ"פ (ג"כ מה"ק ס"ו א') וזרו מאד הסופרים לחשניה שיהיו הכתים מרובעים בעצמן לא כמו שק"ח סופרים אינם משניחים כ"כ רק מרבעין אותם אח"כ כמה שמשחירים אותם בטיחה זו העכה וזהו פיסול נסור כי הכתים צריכים להיות מרובעין בעצמן ואינו מועיל מה שהטיח הזור מרבען . ואסור ליתן לתוך טיח זה עצם פיל שחוק דבעיני מותר בפ"ק :

יד הרי"ן שבין בית לבית צריך שיגיע עד התפר ואם לא הגיע כשרח (ג) וחי"א שיהי ניכר הרי"ן כדי שיהי ר"י ראשיה ניכרין לכל :

טו אורך ורוחב הכתים ונכתן אין לו שיעור ומ"ם יש להו"ש לדברי הנאונים שאוסרים שלא לעשותן קטנים מרוחב שני אצבעות (פ"מ ומחה"ש) עם חתימותא :

טז שיי"ן שר תפילין הלכה למשה מסיני שיעשה בעזר הכתים של ראש כמין שיי"ן בולטת מקמטי העזר אי מימינו ואי משמאלו שר ימין המניה של ג' ראשים ושר שמאל המניה של ארבע ראשים מיחו אם היפך אינו נפסל (מני"א) ובאיטר אולי"ן ביה כתר ימין ושמאל דעלמא . ולכתחלה יש לעשותן בקמט של עזר ואם עשאן בדפוס או כתכן כדי"ן על הכית לכן אינו נפסל :

יז הרי"ן שר שיי"ן דהיינו חודח למטה יגיע עד מקום התפר וכן הרי"ן שבשי"ן צריך יגיע למטה בשור השיי"ן ולא ימשוך השי"ן הרבה אלא שנים ישורי חשי"ן יהי נראה על התפר :

יח תיתורא דתפילין הלכה למשה מסיני והיינו שישים עזר למטה לבסירת פי הכתים ונראת כעין דף של גשר הנקרא תיתורא . מעברתא דתפילין הלכה למשה מסיני והיינו שיעזר התיתורא יהא ארוך מצד אחד ויעשה בו המעברתא כיצד יתחבבה משי צרדים שלא תהא רחבה כמו רוחב התיתורא כדי שיהא ניכר דיבוע התיתורא ובאיתה המעברתא עוברת הרצועה ועל שם כך נקראת מעברתא . גם בתפילין של יד יעשה תיתורא ומעברתא :

יגל

וא"כ מע"נ אם לנו חסנים ע"י דנק עור אחד א"כ אין לנו אלא ציס אחד ונמוכו ד' מחיות דפסול ולא פין הדנק עושה עור א' ויש כלן ד' צתים עם ד' מני"ס דהדינק כנפרד דמי א"כ סתפילין ניפיהו נעשו ע"ז עורות ופסולין ע"כ אין לרי"ך להכניס ע"מי נצומק זה סדן לעשה עד שיבא אומן ויעשה ספילין מרובעים בלא דנק ולא נלטרך להכניס לעמינו נוס אכל כל זמן סלינו כן אני עומד נחקומי כאשר קנתי מרובתי ז"ל לפוסלם עכ"ל הס"ס (ועי"ן יוסועות יעקב ס"ה כ"ד) ועי"ן נס"ק הסמוך : (ג) והוא שיהי ניכר כו' . תנן נספר מ"י ארס וז"ל וז"ל ע"כ צריכין שיהיו סד' צתים פרודות זה מזה ולא יהיו מדונקין ולא כמו שעו"סן סופרים שמדונקין על ידי דנק רק שלמעלה עו"סן מייננים כמו הרי"ן דג"ע אם להכשיר אפילו נדיענדי , וכן ספילין של הנ"ל היו פרודות לפי מה דק"ל דע"י סדנק נעשה כאלו ה"י מחוננר סהרי מעשים בל יוס סהפ"ן ל"ן נעשים מחתיכת סלף רק שמדונקין יחד וא"כ אף דנדיענדי כשר אכ"י אם פין סרו"ן מגיע עד למטה מ"מ סיכר עכ"פ נעי"ן וכמדונקין הנמים ועתי"ן את כל סנית

קסת הסיפור יד

יש יגלל כל פד'שח מסופח לתחלתה וכררבה בקלף קטן (מ"ח) אם לא כרובן בשר
כדיעבר אם אין לו אחרים ויש מקפירים מלכורכן אלא כקלף כשר והלכה
למשה מסיני שיש ידך עליה שער בהמה או חיה הטהורים ונהנים לכרוף שער
עד הפרשה ואח"כ מורכין עליו קלף כשר והורין וכורכין עליו שער ונהנו שיהא
שער זה של עגל (כמ"ג) כדי לכתוב על עזן עגל ואם לא מצא של עגל כורף כשל
פרח או של שור ורוחץ השער היטב בתחלה עד שיהא נקי קצת שער זה צריך
שיראה חוץ לכהנים וטוב שיצא אצל פי וחיה אם שמוע בצד הפונה לפרשת
קדש :

ב יתן כל פד'שח גביה שלה יתחא זק פה מעומר כביתה ויהי הגליון עליון
תחלה שזהו שורה עכוה ונליון תחתון לצד פח הכתים וראש הפי יהא מנה
יסון חקירא שאם בא לפיתחן ולקוראם יהיו מנהים לפניו כהלכתן :

כא אם כתב כל הארבע פרשיות בקלף אחד כשרים אפי' אין ריוח בניהם (עיין
ט"ז וט"א פ"ק סי' ב) ובלבד שיהא חוט או מליחה בין כל בית ובית של
יד כותב הארבע פרשיות בקלף א' וגולל אותן בסופן לתחלתן וכורף קלף
עליהם ושער עגל וכנטיסם כבית כמו של ראש אם כתבם על אויבער קלפים
והניחם בארבעה כתים יצא והוא שיטלה (פי' יכסה) עור על הארבעה כתים
שהיו נראים כבית אחד והמנהג להבקם כדבק שיהא חבל בקלף אחד ויורזו
ליכול רכבן כשר דהיינו שעשו מכתמה חיה ועוף הטהורים ואפילו מכליות
ומריפות שלהם :

כב (כן הוא לשון המשנה ועיין נ"ב מח"ק סי' א') ציפן זהב או שטלה עליהם
עור בהמה טמאה פסולים :

כג יתפור שלשה תפירות בכל צד והוט התפירה יהי סוכב משתי רוחות
וצריך ליותר בתפירות לתפור גם הבית ורא המעכרתא לברח ויעביר חוט

התפירה בין כל בית ובית (ט"ז) וכדיעבר אם לא העביר אינו מעכב כיון
שכתבים כר' קלפים (אבל לעיל בהעיקף כ"א נכתבו כים בקלף א' מעכב אף
כדיעבר אם לא העביר חוט או מ"ש חה) ואם לא עשה רק יותר תפירות או פחות
מה אינו נפסק י"ש מי שאומר ש"כ תפירות אלי' יהיו כחוט א' ואם נפסק (ט"ז)
י"א ריבול קושרו (כ"ח) וי"א דכשנפסק החוט לא מהני קשירה ראז נראה
שהחוט קלוש אבל כשהחוט קצר יכול לקשור חוט אחר דגמור התפירה (פ"מ)
ואם אין לו נרדון אחרים יש לסבוף על סכרא ראשונה וקשור חוט נפסק :

כד הלכה למשה מסיני שיחיו הפולין ותפרין כגירי בהמה וחיה הטהורים
ואפי' מכליות ומריפות שלהן (רמב"ם) וקחין הגידין שיש בעקב הכהמה
והיה

כזו צניח לו נגלחן רק שטויטן רוטס נגלחן אפטר דזה לא ניכר היכר ל"א סיה' סהיכר
חמה הניח ולכחחס פטיט צניחן סיה' הרין אנוע עד למטק וליע עכ"ל : והנס נסיק
ההודס מונא דנחוני מדינתנו סוצרים דכדנא אינו מחסינ כעור ח' , וגם חס אינס מחוננים
רנחים יחר דננא ח"כ חס שמהקלל הכינוע כאשר נרסס נעליל ולכן נלחט נירדי כל החסות
דאולי ע"י הדנא נעסס כעור ח' ולין כאן חרין ב"י נלע"ד לעסוק צניחן זס סה"ד נחים יהיו
חרונקים רק צחלע , ומן כלדדים לא יס' צניחם דנא , והריוע יס' נסמר עכ"ל ממס
שמדייקים צחלע , ולא יתכדו סנחים זס חוס , ומן הדדדים סיו מלינים מעט , ואז נחים
עכ"ס דדיענד אינא דליע : עוד כ' סס נס' חיי אדם , ונחופרים סטולין עור על כד' נחים
ודוכמין נז מריונים נסנין סה"ד נרסס כד' נחים פסולים , דנחידים איחא ננמ' וס"ע דכטולס
עור על ס"ר נעסס סני ד , אכ"כ יו הנאון נעל צים עמיד עכ"ל :

קסת הסופר יד

נא

וחיה שהם לבנים ואם הם קשים מרכנן כאכנים עד שיעשו כפסחן וטיוון אותן וישורין אותן ובהן תופרין וטובות לתפור בנידי שור * ואין לקנות גידין מעצבים כלשום רחיישינן שמא של בהמה טמאה הם * (נ"ב מה"ת סי' כ') אין לתפור כטלירור"ש שהוא רצועות דקות מקלף אף בשעת חרחק וכן בנידי עור כי מצד הלכה למשה מסיני בעינן דוקא גידין ממש ובעוף לא נדע א"ה מהם קרוים גידים * (כני יונה) וצ"ע אם מותר לתפור בניד הנשה שאינו מותר בפ"ק :

טו דין היקוני התפילין ודין הרצועות * וכו' ט' מעיפים :

א אם נקרעו מחיצות הפנימיות של שני כתים מבתי הראש זה אצל זה אם התפירין ישנים פסולים משום דכבר נתקלקלו מחמת יושנו ואם הם חדשים כשרים כל זמן שעור מושב הכתים קיים וגם הכתים שלמים מן הצדדים כלמעה אלא שנקרעו מצת מבפנים * וי"א להיפוך כלשנים כשרים וכחדשים פסולים משום דאינראי מילתא דעור מקודקד הו"א כיון דבזמן מעט נקרעו ויש לחמיר לפסול בשניהם ואם נקרעו שנים זה שלא כנגד זה ראשון ושניו בכל ענין כשרים בין חרשים בין ישנים ויש להחמיר שלא להכשיר אלא בשנקרעו בו זה שלא כנגד זה רחיינו שנשאר בית אחר שלם בנייהם ממש מכל צד אבר אם נקרעו זה אצל זה אפי"ו זה מצד הפונה לבית ראשון וזה מצד הפונה לרביעי ונמצא שיש בנייהם כי דפנות שלמות מ"ם יש רימור :

ב (מררכי) וכ"ש שיש לפסול מה שרניגים המופרים כשעושים הדי נחים ונזתנים אותם ברפוס הותכים מן העור בין בית לבית כדי שלא יהיו נכוון ובלט ומחפים מקום החתך מבפנים כדי שיהיו נראה מכתוץ שרם (מחצית השקל) ואינ"ו דלא שייכי חני שצמא דלעיל אבר מה שרניגים המופרים שעי" שמותחים ברפוס החריצים שכין בית לבית ע"י הוט ועי"ו ימשכו צדדי הבית יותר למטה מן אמצע הבית ולכן הותכים למטה צדדי הבית עד שיהיו שוים ונשארו חתכים מחוברים יחד אפשר להם לרתנצל דדוקא בצדדי הבית אינ"ו קפירא רכיון דאין הרופן שרם לא מקרי בית הבית מלא דופן לא הוי בית משא"כ למטה אפי"ו הוי פתוח נמרי ה"י שם בית עליו רק דבעינן שיהיו מעור א' וכיון שבאמצע גם למטה נשארו מחוברים רק הותכים משני צדדים הו"ל עור אחר :

ג אם נפסקו תפירות התפילין להרמבים אם היו שתי התפירות זו בצד זו או שנפסקו ג' תפירות אפי"ו זו שלא כנגד זו הרי אלו פסולים כמר דברים אמורים בישינים אבל כחדשים כל זמן שעור מושב הכתים קיים כשרים וי"א דבחדשים פסולים ובישנים כשרים וטוב להוש' לשהי הסברות (דרכי משה ר"ס ל"ב) ואם נקרעו הפרשיות הדין כמו בס"ת :

ד עור הרצועות צריך שיהיו מעור בחמה ויהי ועוף הטחורים (הרי"א מיונשהיים) וטוב שיהיו מעור הענל (כטעם השער שבסימן חקודם ס"ט) * וצריך שיהיו מעוברים לשמה ואם נעכדו שלא לשמה לא סהני מה שמשחרין לשמח ובשרות בין מעור בין מקלף :

הלכה

קמת הסופר טו

ח הלכת למשרה מסניו שיהיו הרצועות שחוררות מבחין אבל מצד פנים
 יעשה סמאיה צבע שירצח חוין מאדום שמא יאמרו שכלם חטטו נצבעו
 ומאדמינו (נ"כ מח"ס סי' ג' ור"י) אם נמשחו הרצועות בשומן דג טמא שנקרא
 פיש כראתן אין בזה קפידא משום דהאי משיחה אינו גורם עיקר השיחור
 בי עיקר צבע השחור נעשה מדבר חטחור וחאי משיחה היא רק להצליח
 והצבע לחיטא ולרובף העור וליפות ובזה אין קפידא אם הוא סדר טמא
 ומ"מ נראה דלכתחלה יש לדרקק ליקח שומן כשר כמו שנתבאר לעיל (סי' י"א
 סי"א) נבי מטליתים שאחזרי התפר :

ו צריך שישחורן ישראל נדול בן דעת או קטן ונדול עומד ע"נ לשמן ולא
 עבדים ואם השחורן שרא לשמן או עכו"ם פסולים אפילו בדיועבר ואם
 חור ישראל והשחורן לשמן (מנן אכרחם) יש מבשירין (דגול מרכבה) ויש
 בחמירין (פרי מגדים) ואם אין לו רצועות אחרות ישחור צד השני לשמה אבל
 לכתחלה צריך להיות וניהן לבר דהיינו שחור וחלוק למצוה מן המוכחר :

ז יבנים הרצועה הוף המעכרתא ויעשה קשר כמין רל"ח כשל ראש וכמין יו"ד
 בשל יד להשלים אותיות שר"י עם הש"יין שכל ראש וראש יעשה חקשרים
 אלא לאהר שעשה הש"יין מתפילין ואחר כך יעשה הדלית ואחר כך היו"ד
 כפדר אותיות השם :

ח אם נפסקה הרצועה יש מתירים לתפור מצד פנים (מנן אכרחם) יש אומרים
 אפילו בחומין ויש אומרים רוקא בנידן וקשור לכולא עלמא פסול
 דנענין קשירה תמה ויש אומרים מה שמקף ממנה הראש (א) ובש"י יד
 כדי שתקף הידוע לקשור התפלה עם הזרוע וכדי שתמתח עד אצבע
 אמצעית ויכרוף ממנה על אותה אצבע ג' כריכות ויקשור . אין להם תקנה
 לא בקשירה ולא בהפירה . וכל יתרון האורף שהוא כשכיל שכורף הרצועה
 ככה פעמים סביב הזרוע ובש"י ראש מה שתלוי ממנה אין התפירה וחקשירה
 פוסקין בה . ובשעת הדחק יש לסמוך על המתירים כדי שלא יתבטל מסצית
 הפילין אבל לא יכרוף עליהם . (פרי מגדים) ואם נפסק קצת מרצועה וגשאר
 רוחה פחות מכשעורה י"ל דרשאי לתפור בכל מקום וצ"ע גם בזה :

ט תפילין שהוחזקו בכשרות אין צריכים בדיקה לעולם מן הדין שכל זמן
 שהיפויין שכם הרי הם בחוקתן ואין חוששין שמא נמחק אות מתוכן או
 נקבו ומ"מ נכון לבודקם מפני שמתקלקלים מן הויעה ואם אין מניחם אלא לפרקים
 צריכין בדיקה פעמים כשבע שנים שיש לחוש שאם נתעפשו . וכן אם
 נקרע החיפוי צריכין בדיקה וכן אם נשרו במים ואם אין לו מי שידוע לבדקם
 ולחזור לתפרן יעוון כך בלא בדיקה שלא יתבטל ממצות תפילין :

דין

(6) זכ"ל יד כדי סקוף כו' , כתב ספחית הסקל דמ"ע אחר ספד למעלה צועור זה לר"ן
 אחר סקוף כזרוע למתח כרצועה עד סלנע סלנעית ולכרוך עליו ג' כריכות ואס"ו
 יחזיר למעלה ויכרוך על הזרוע ז' כריכות דל"כ מס תכני ס"ס זו כדי סקוף כו' ומתח כו'
 כיון שהיו עושה הכריכה סנין סלנע כ"ס נחתיבם כרצועה סתפורם עכ"ל :

מז דין תנתת הפרשות בחפילין וכו' סעיפים :

א סדר הנחתן לכוזים לרשוי והרמכים קרש משמאל כבית החיצון ואחריו
זהה כי יביאך כבית שני ושמע כבית השלישי והוי אם שמע כבית ארבעי
שהוא בית החיצון לימנו (א) ולר"ח כבית הני והוי אם שמע וכבית הר'
שהוא החיצון שמע (סני"א) ובאיטר אזינין בחר ימין ושמאל דעלמא :

ב אף לר"ח צריך לכותבם כסדר שהם כתובים בהזרה לכן בשל יד שהם
בקלף אחד יניח חלק פרשת והיה אם שמע . וכתוב שמע . ואחר כך ותח
אם שמע וצריך להניח חלק כד"ט אותיות בסוף שיטה אחרונה שבזרישת
יהיה אם שמע כד"ט שפרשת שמע שכראש שיטה הערוונה שברף שראחורה
היה פרשה בחיתה כמו שהיא פתוחה בהזרה וכן צריך להניח בסוף פרשת
והיה כי יביאך להנחנים להתחיל פרשת והיה אם שמע כראש שיטה חצונית
בשאר פרשות . אבל להנחנים לעשותה מתומה ומיחיו לפניה חלק כד"ט
איתיות כראש שיטה ערוונה אין להם לתניח חלק כד"ט אותיות בסוף פרשת
והיה כי יביאך . ולהנחנים במתומה הלוקה ינחו בסוף פרשת והיה כי יביאך
פחות מט' אותיות וכן בתחלה יהיה אם שמע וכצדוק יהיה כשיעור ט'
איתיות :

ג חזק היולם לרשוי והרמכים : וירא שמים יצא ימי שניהם ויעשה
שהי זנות ספירין ויניח שתיהם : יוכון כהורחם כאותו שהם אינא
דחלקתא אני יוצא ירי הזכתי והשאר הם כרצועות העלמא . כי מקום יש בראש
להניח שתי חפילין וכן כוזע (מחצית השקל) ובלבד שלא יהיו החפילין רחבים
עם המעברתא ויתיריא יותר משני אצבעות כי אין מקום לביאש כ"א
שיעור ארבע אצבעות . ואם אינו יורע לכון המקום ולהניח שניהם יחד
נחנו שניהם שר רשוי ויברך עליהם והיו עליו בשעת קריאת שמע ותפדה ואחר
התפדה יניח של רית בלא כרכה ויקרא בהם שמע והיה אם שמע :

ד לא יניח שתי הזנות כנים אחר שהאחד מהם חזל ואסור להניח כנים
תפיקין אלא יעשה שני כיםין וסימן לכל כים שלא יתן שר זה בזה
(הרמ"ע) וביש שאין להחליף הרצועות והכתים ופרשות (שם סימן ל"ח)
ואל יעשה סימנים של אותיות בנפי התפ לין לרביד בין שר רשוי לשל ה"ת
אלא ימציאו להם סמניות אחרות שתהי בהם טביעת עין יסימנים מונחקים
בגדן ובקטנן של כתים או כרצועותיהן וכיוצא דא זלזת :

ה (חשובת יד אלהו סימן ה') אם נמצא רצועה ואין יודעין אם הוא של
רשוי או שר רית אם באותו מקום נוחנים להניח שני זנות של רשוי
ושל רית מותר להניחם לאיזה שירצה . אבל במקומות שרובא רובא
מנהגים

(ב) ולר"ח כ"ו כמות כים שרמס ס"ו ו"ח' כולם ילס עינר קלף לשם תענין מסס אמת
לכחוד עליו סיום ספילין ביללם בין כל רשוי בין כל רית וכן עוד נמסל ולרצועות ע"ס :

קפת הסופר טז

מניחים של רש"י נכר כנהוג במדינות אלו תולין שורה הרצועה במשל רש"י ואסור בשל ר"ת :

זן אם כותר לשנות תפילין של יד לשל ראש וכו' ו' טעמים :

א אסור לשנות תפילין של ראש לעשותן של יד אפילו אין לו תפילין של יד ויש לו שתי תפילין של ראש ואפילו ליקח רצועה בהם וליתן בשל יד אסור מפני שאין מורירין מקדושה המורה לקדושה קלה . ושל ראש קדושה המורה שרובו של רש"י כשל ראש . אבל משל יד לשל ראש כותר לשנות שיעשה לו ד' כתים כתובו . ואם היו חתשים שעדיין לא התייחסו שותר לשנות אפילו משל ראש לשל יד דהומנה לאו מילתא היא וטורה עליהם מכסח עור אחר ונראים ככית אחר :

ב אם התנה עליהם מתחלה אפילו לכשם אדם יכול לשנותם אפילו בשל ראש של יד :

ג (מנ"א) אם נפסקה רצועה של יד סמוך להקשר אסור להפוך ראש האחר לפעלה ולעשות בו קשר של יד והחתיכה שהיה בו הקשר יקשר למטה משום דטוריוסקרושתו כיון שחיה בו הקשר והי"ד ועתה יעשה בו כריכות (ע"ן מהו"ש) ואם אין הרצועה ארוכה כל כך אזי לא יעשה כל כך כריכות טב"ט חז"ל (גרי מגדים) ואף אם יוכל להשליך החתיכה רצועה שנפסקה וישאר לו די רצועה רק שקצה האחרון מוטב לעשות בו קשר גם כן אין להפוך רק צריך דוקא לעשות הקשר ברצועה כסקוט שהיתה קרובה לקשר :

ד סודר ראומני למיצר כ"י תפילין לעולם וצר כ"י תפילין הדו"מנא אסור למיצר כ"י זויי אומני ולא צר כ"י או צר כ"י לפי שעה ולא אומני לחז"ל שם לעולם שרי למיצר כ"י זויי . (מנ"א) ואם עשה כ"י לשם תפילין אפילו צר כ"י על רצת לפנותו אסור . והוא הדין אם היה כ"י והוסף בו איזה דבר לשם תפילין וצר כ"י ע"ר לפנותו אסור ער שיטור מה שחידש ואם התנה עליו מתחלה בכל ענין שרי :

ה קלף הסעובר לשם ספר תפילין ומזוזות אי לקצצה אסור לכתוב עליו דברי חז"ל רחומנה כחאי גוונא לגוף הקרושח מלתא היא אבל לקדושה קלה כותר לשנותו רחינו מספר תורה לתפילין ומתפילין למזוזות (ג"ב מה"ת) ואם התחיל לכתוב ספר תורה ונפסק יש לספק אם מותר לכתוב על הסותר תפילין ומזוזות רשמה השיב כ"י אומני וצר כ"י . והמורה בזה לחקד לכתוב עליו תפילין לא משחכש כיון שגוף דין זה ע"י תורה מקדושה המורה לקדושה קלה מספר תורה לתפילין אינו טובה אבל לכתוב עליו מזוזות אין לחקל :

ו (א) אם התנה בתחלת העיבוד שאם ירצת שתמש עליו חול מותר מיהו :

(ב) אם סתם נ"ו , כגון נס' סמיים ששאל אם מותר ליעול קלף שנכתב עליו נט' סמכס תמיד

נעוהו אם ככר התחיל לכתוב עליו אסור לכתוב אחר כך דברי חול : ונש' הו
דברי חול :

יך במת והאיך נכתבת המזוזה : ובו י' סעיפים :

א כיצד כותבין את המזוזה . כותבין שתי פרשיות שמע והיה אם שמוע על
דף אחר ביריעת אחת . ועושה לה ריוח מלמטת וריוח מלמעלה כמו חצי
ציפורן . וכתחלתה ישיר כדי לגול אותה אחר שתכרך וכסופת אין צדיק להניח
כלל (ש"ך) רק כדי חקפת גויל לאותיות :

ב צריך לכונן כה כרף אחר . ואם כתבה ככ' או כג' רפין כשרה . כתבה כשני
עיות אצ"פ שתפרין פסולה :

ג כתבה שלא על הסדר אצ"ו שכח מלכתוב אות אחת פסולה ואין לה תקנה
ואין צריך לומר אם הקדים פרשח לפרשח :

ד צריכה עיבוד לשמה ודעה רוב הפוסקים דאפילו דיעבד פסולה בעור
שאינו מעובד לשמה . ומהו כשעת הדחק שאם ימתין לעור מעובד לשמה
הנמל המצודה יוכל לסמוך על הרמב"ם ויכתבה על עור שאינו מעובד לשמה
הנמצא ויקבענה בלא ברכה ויקיים המצוה מיד ושתול להמצוא אחרת כשרה :

ה כותב כל שיטותיה שוות שלא תהא אחת ארוכה מחברתה . ואם
האריך כשיטה אחת יותר מבאותה שלפניה ובאותה שתחתיה קיצר יותר
מבאותה שלפניה פניה כשרה . ובלבד שלא יעשה בקובץ פירוש איהל שהוא
צר למעלה ורחב למטה כזה או כגזכ רחב למעלה וקצר למטה כזה
או בעינוד ואפי' אם עשאה מצד אחד כקובץ או כגזכ פסולה :

ו נחנו לעשותה כ"כ שיטין . על הארץ יכתוב בראש השיטת האחרונה ולא
יכתוב בה יותר :

ז ריוח שבין פרשת שמע לפרשה וחיה אם שמוע מצודה לעשותה פרשה
סתומה ובין ש' הנו להתחיל שיטת י' כוהיה אם שמוע אינו יכול לעשותה
סתומה אליכא דכ"ע רק לדעת הרמב"ם :

ח אסור לחוסף בה מאומה אלא שמבחוץ כותבין שד"י כנגד הריוח
שבין הפרשיות . ומיחוץ נקב בקנה נגר שם שד"י שהיא נראה מבחוץ . עו-
גמאנים לכתוב מבחוץ כו"ז בסוכס"ז כו"ז ונדר ח' אלהינו ה' שהם אותיות
הסמיכות להם כאלפ"א בית"א . ויחפוף אלה האותיות מכתבת המזוזה
כדי שיעבר אות נגד האות שמתחלק בו אבל מכפנים אין להוסיף שום דבר
על ב' פרשיות :

אם

תמלם על קלף כמעובד לסס סתו"מ אך נתמלו להסתמט צו חול ונתנו עליו גע סס מותר
כ' טול סת"כ סקלף חוס של הגט לניס ולניף הפרשות של תפילין . והעלם סלון לעסוס מנט סוס
תפילין ומזוזה סו ס"ח וכן מכגליון של גע כפי שיעור שלריך לנט לכיות לו גליון . סגל סמוח
ומת לכתוב עליו סת"כ מזווס דוס לא נפקע מהחוט לשמו ע"ש :

קַסֵּת דְּסוּפֹת יוֹחַ

ט כִּסֵּי חִירָה או תְּפִילִין שֶׁכֵּן אֵין עוֹשִׂין מִדֵּם מִזֹּוֹת בְּגוֹן שֶׁנִּכְתַּב פֶּרֶשׁוֹת
שֶׁמֶע כִּסְפֵי תוֹרָה כִּסְפֵי הַדָּף לֹא יוֹסִיף לִכְתוֹב לִמְטָה בְּנִלוּיָן פֶּרֶשׁוֹת וְהוּא
אִם שֶׁמֶע אֵף עַל נֶכֶד הַחֶשֶׁת נִכְתְּבָה בְּסֵרֶן . וְאֵין כּוֹתֵבִין אֹתָהּ עַל גְּלוּיָן סֵפֶר
הַתּוֹרָה לְפִי שֶׁאֵין מוֹדִידִין מִקְדוּשַׁת הַסִּמּוּרָה לְקְדוּשַׁת קֶלֶה :

י רֹאשֵׁי הַלְחָבִיר כִּי אֵין שִׁיחֵרוֹ מֵאֵד לְתַרְתּוֹ הוּא נֶכֶד הַקֶּלֶה שֶׁכֵּנֵד הַשֵּׁם חֲתִיבָת
זְכוּיָת שֶׁלֹּא יִבְאוּ חַיִּי עַל יְדֵי הַנְּשִׁיקָה לְאִיסוּר כְּחִיקַת הַשֵּׁם כֹּאֲשֶׁר נִרְאָה
וְנִלְחַב כִּכְמָה וְכִכְמָה מִזֹּוֹת שֶׁהֵשֵׁם וּמִתַּקֵּי מַחְמַר מִשְׁמֹושׁ הַיָּדִים כִּשְׁאֵין שֵׁם
זְכוּיָת :

יז דִּינֵי כְּתִיבַת תְּפִילָּה אַחֲרֵי זֶרְפִּירְתָּהּ : וְכוּ' סְעִיפִים : א

א אֵין כּוֹתֵבִין דְּמִנְיָהּ אֶלֶף כְּדִין עַל הַנּוּיָל או עַל הַקֶּלֶף כִּסְפֵי תוֹרָה
וְצִרְיָה שִׁירְמִיט וְאֵין רְעוּד שֶׁלֶה צִרְיָה עִיבּוֹר לְשִׁמָּה . וְיֵישׁ אוֹמְרִים שֶׁצִּרְיָה
עִיבּוֹר לְשִׁמָּה (רַמִּי"ם) וְיֵישׁ לְהַחֲמִיר :

ב וְדִינָה כִּסְפֵי תוֹרָה לְעִנּוּן הַיָּקָף נִייל וְחִמְצוּתָהּ הַיָּתִיבִין וְקָלִיית הַחֲהוּיָן וְכוּפִיָּן
וְכֵל נִפְסוֹת הָאֵתוּת בְּצִדָתָן וְחִמְצוּתָהּ וְיִתְרוֹת (וְמִיָּהוּ כְּרִיעֵבֵד אֵין לְפִסּוֹל)
מִשׁוֹם חֲסִרוֹת וְיִתְרוֹת וְדַאֲפִירוֹ שֶׁמִּשִּׁי כִּד הַסִּפֵּר כֹּאמַעֵת תִּיבּוֹת וְקִרְאָה וְקִרְאָה
עַל פֶּה יִצְאָ) (מִגֵּן אֲבָרָה) וְהֵם חוֹבִיבִים בְּיַסֵּד כֵּה . וְצִרְיָה רַחֵיִת שְׁיִטְרוּתִים שׁוּיִים
וְגַם צִרְיָה לְכַתְּבָת מִן הַכֶּתֶב וְלְהוֹצִיא בֵּל תִּיבּוֹת מִפְּנֵי קוּרֵם שִׁיבְחָתָהּ כִּמֵּן כִּסְפֵי
תוֹרָה . וְעוֹשִׂין כֵּל פֶּרֶשׁוֹתֵיהֶם כְּתוּמוֹת . וְאֵם עֲשֵׂאן פְּתוּחוֹת פְּסוּדָה . וְהֵנּוּ
לְתִינָה . גַּם נִהְנֵוּ שֶׁלֹּא לְעִשׂוֹת דֶּה עִמּוּד בְּכַל כְּסוּפָה . וְצִרְיָה הַקֵּץ כְּרֹאשָׁה .
כְּדִי לְהַקְיֶפָה כֵּה . וְיֵישׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵינָה צִרְיָה :

ג עֲצִירַת בְּנֵי חַמֵּן צִרְיָה לְכוּחֵם כְּשִׁירָה . וְלֹא יִבְשָׂאֵר שִׁירוֹת . שֶׁחֲרַק עַל נְבִי
כֶּתֶב . אֵלֶּא נִעִיב חֲרַק בֵּין כֶּתֶב לְכֶתֶב . וְאֵם לֹא עֲשׂוּהוּ בֵּן פְּסוּלָה . וְצִרְיָה
לְכַתְּבָת כְּרִיבֵב הַדָּף כְּהַחֲלוֹת אוֹשׁ מִצֵּד אַחֶר וְאֵת מִצֵּד הַשּׁוּי . וְחֲרַק כֹּאמַעֵר .
יֵאחֲרֵי כֵּה פֶּרֶשׁוֹתָהּ מִצֵּד צֶדֶד וְאֵת מִצֵּד הַשּׁוּי . וְכֵן כּוֹסֵם . וְכְסוּפֵי הַדָּף וְיִתְבָּן
מִצֵּד הַיָּד . עֲשֵׂרֶם מִצֵּד הַשּׁוּי וְלִפְנֵים כֵּה הַדָּף . וְצִרְיָה לְהַאֲרִיב בְּוֹאֵי דְוִיָּתָהּ
כְּחִתִּיבָתָהּ . (שִׁינ׳ וּפְרִי מַנְדִּיחַ) וְהֵי רֹאשָׁה הַכְּסוּפֵי קֶצֶת בְּקִיפָה כֹּאכְסוּן לְמַעֲרָה
(וְיֵישׁ אוֹמְרִים דִּיאֲרִיב כְּקִרְיָאָתָהּ) :

ד מִנְיָלָה שֶׁהוּא נִירְדָה . וְכֵן אֵם כֶּתֶב כֶּתֶב הַדָּף הַרְאֵשׁוֹן כְּרַבּוֹת וּפְיוּשִׁים אֵינָה
נִפְסָתָה כְּכֹז (לְבוּשׁ) אֲבָל לְכַתְּהֵרָה אֵין מִנְקִרִין אֹתָהּ . וְאֵין כּוֹתֵבִין
בְּרַבּוֹתֵיהָ כֵּה :

ה (שֶׁעִירֵי אֲפֵרִים שֶׁצִּרְיָה מִן נִיחַ) מִתְּשִׁנְהוּיָן הַתְּפִירִים לְכַתְּבָת עֲשֵׂרֶת בְּנֵי חַמֵּן
בְּאִתְרוּת נְרוֹחוֹת . יֵשׁוּ מִצִּירֵי הַדָּף . שֶׁחֲרִי לֹא נִמְנוּ כְּמִסּוֹרֵת בֵּין הַאֲלָפִיָּם
בִּיתֵיָא נְדוּלִים . אֵם הַסּוֹפֵרִים יִהְיוּ בֵּן רַפִּי שֶׁעַל הַרֹב כּוֹתֵבִין הַמְּעִילוֹת עַד דַּפֵּן
אֲרוּכִים וְעֲשֵׂרֶת בְּנֵי חַמֵּן אֵינוֹ אֵלֶּא יֵא שִׁיטִין . וְצִרְיָה לְכַלּוֹת כִּיֵּא שִׁיטִין אֹתָהּ
בֵּל הַדָּף מִשׁוֹם כְּמַעֲרָה . וְיֵשׂאֵר הַלֵּק הַרְבֵּה לְכִסְפָּה . או רִיחַת הַדָּף מֵאֵד בֵּין
שִׁמָּה לְשִׁמָּה וְכֵן כּוֹתֵבִין אוֹתֵיהֶם גְּרוּחוֹת לְמִלּוֹת הַדָּף . וְאֵף עַל פִּי שֶׁכֵּרֶף
אֲדָרֵי אֵין לְעִשׂוֹת אֹתֵיהֶם בְּיוֹגֵרֵת וְקִסְטוֹרֵת כִּשְׁאֵינוֹ מְקוּבֵרֵי דְבַעֲדֵי הַמְּסוּרָה
לְעִשׂוֹתָם .

לעשותם . מכל מקום כיון שעשרת בני חמץ כתובים בדרך מיוחד בפ"ע אין להקפיד אף שהרפין אחרים הם כתובים בכתיבה דקה ודף זה בכתיבה גסה ומכל מקום כשאין יריעות המנורה ארוכים שלא יושחת תואר העמוד כשיכתוב בכתיבה בינונית קרוב לכתב של שאר הרפין מיטב לכתוב כתיבה בינונית . וגם יש למנוע מלעשות כאשר נהגו מקצת סופרים שנקמקם שהשם הקרוש דמוז כראשי תיבות או כסופי תיבות שמו אותיותיו אותיות גדולות ואין לעשות כן לכתחלה . ומכל מקום אין לפסול הכתובות כן וקורין בהם אף לכתחלה :

ו (שם סעיף נ"א) אלו החסרות ויתירות במגילה שיש בהם מקום פסק . ומנהגנו כאש"י יבאר פה . (ע"פ סדר א"ב) :

אחשורוש . כולם מלאים בשני וי"ן . רק ארבעה חסרים וא"ו בתראה . ואחר חסר שני חווי"ן בכתיבה . וסימנים לשלח יר כמדה אחשורוש (סימן ב' פסוק כ"א) בשם המלך אחשורוש (סימן ג' פסוק י"ב) . ויאמר המלך אחשורוש לאסתר המלכה ולמרדכי (סימן ה' פסוק ז') . וכתוב בשם המלך אחשורוש ויהתום (סימן ז' פסוק י"ד) ושם המלך אחשורוש כתיב אחשורוש קדי (סימן י"ד פסוק א') . אמן את הדסה . (סימן ב' פסוק ז') אמן חסר וא"ו :

אותי וגם למחר . סימן ה' פסוק י"ב) איתי מלא בא"ו . ארדו . חסר יו"ד אחר הרי"ש :

ביהודיים סימן ה' פסוק ז' ביהודיים בשני וירדין . נבות חמשים (סימן ה' פסוק י"ד) נבט חסר וא"ו :

הגלה . אשר הנלתרה (סימן ב' פסוק ו') הגרה חסר וא"ו . הושב בשער המלך . סימן וא"ו פסוק י"ד) הושב מלא וא"ו :

הזכרות דברי הימים (סימן וא"ו פסוק א') הזכרות חסר וא"ו אחר הרי"ש . ומלא וא"ו אחר הני"ן :

החיצונה (סימן ו' פסוק ד') מלא יו"ד ומלא וא"ו . החלות (סימן ו' פסוק י"ג מלא וא"ו :

היהודיים ומרדכי בא (סימן ה' פסוק א') היהודיים בשני וירדין . וכן ולתורת היהודיים עתידים (סימן ה' פסוק י"ג) בשני וירדין . ושאר תיבות היהודיים שבמגילה נכתבים ביו"ד אחד לפד :

הולך וגדל סימן ה' פסוק ד') הולך מלא בא"ו :

הגורל דהמס ולאכדם . (סימן י"ט פסוק כ"ד) הגורל מלא בא"ו : הפרים האלה ונכתב (סימן ט' פסוק ל"ב) הפרים חסר וא"ו :

וישנה (סימן ב' פסוק ט') וישנו בלא יו"ד אחר הני"ן :

ותבואנה (סימן ד' פסוק ד') מלא וא"ו יו"ד :

ויבוא אל ביתו (סימן ה' פסוק י"ד) ויבוא מלא בא"ו :

וששן ויקר (סימן ה' פסוק ט"ו) וששן חסר ו' : וששון ליהודים (סימן ה' פסוק י"ז) וששון מלא ו' : ונהפוך הוא (סימן ט' פסוק א') ונהפוך מלא בא"ו :

ומשלח מנות איש לרעהו (סימן ט' פסוק י"ט) ומשלח חסר ו' : ומשלוח מנות איש לרעהו ומתורה לאכזריות (סימן ט' פסוק י"ט) ומשלוח מלא ו' :

קסת הסופר יט

ומתנות לאביונים (שם) ומתנות מלאו :
וכבאח (סימן ט' פסוק כ"ח) וכבאח חסר ו' :
ודבר שלום (סימן יוד פסוק ג') ודבר חסר וא"ו :
חרכבא נכתא (סימן א' פסוק י"ד) כאל"ף רבסוף :
חרכונה אחר מן הכרטיס (סימן ו' פסוק ט') כה"א לבסוף :
יושב בשער המלך קצף (סימן ב' פסוק כ"א) יושב מלא כוא"ו :
כלשונ (סימן א' פסוק כ"ב) (וסימן ג' פסוק י"ג) כלשונ מלאו :
כלשונ (סימן ח' פסוק ט') כלשונ חסר ו' :
לכא ברבר המלך (סימן א' פסוק י"ב) לנא מלאו :
לנפל רגליו (סימן ו' פסוק י"ג) לנפל חסר ו' :
לרוב אחיו (סימן יוד פסוק ג') לרוב מלאו :
מניתח (סימן ב' פסוק ט') מלא וא"ו וחסר י"ד אחר חתי"ו :
מנהלים ודחפים (סימן ח' פסוק י"ד) מכתליז חסר וא"ו :
מנות לרעהו (סימן ט' פסוק י"ט ופסוק כ"ב) מנות מלא וא"ו :
מהרו ועד כוש (סימן א' וסימן ח' פס קט') מהרו חסר וא"ו אחר חתי"א :
נערותיה לטוב (סימן ב' פסוק ט') נערותיה מלא כ' א"ו :
ספרי המלך (סימן ח' פסוק ט') ספרי חסר וא"ו :
עתודים לזם הזה (סימן ח' פסוק י"ג) עתודים כוא"ו אחר חתי"ו בתי"ב ועתיר
ב"ד קרי וקרמא (סימן ג' פסוק י"ד) עתודים :
פרשנרתא תי"ו קטנה :
פרמשתא שי"ן קטנה :
ויזתא , וא"ו גדולה , וזי"ן קטנה :
צרה היהודים , ככל המנינה כתוב חסר וא"ו :
דחוב (סימן ד' פסוק וא"ו) דחוב מלא כוא"ו :
שנות מכל עם (סימן ג' פסוק ח') שנות חסר וא"ו אחר השי"ן :
תבא ושתי (סימן א' פסוק י"ט) תבא חסר וא"ו :
תר נערה (סימן ב' פסוק י"ב ופסוק ט"ו) תר חסר וא"ו :
תלהו (סימן ז' פסוק ט') תלהו חסר וא"ו אחר הל"ד :

ז (שם סעיף ג"ב וע"ש בפתי שערים) אם טעה הסופר וכתב כתיבות ליהוד
ה"א יתירה בין הוא"ו ובין חדלית' שיש כאן שם שלם של הוי"ה סמוכין
יש לתקן לנרד הנקודה אשר כה"א חיתירה , ונס ינרוד קצת הנרד הימי
כדי שיתבטר מצורת זאת ושוב יחזיר וימשוך בקודמס הרגל הימיני בכראשו
לעשות סמנו דל"ת כתיקונו שאמלא יעשה כן יחיה חק תוכות שפסול וא"
כך ימחוק חדל"ת שאחריה ויכתוב במקומה י"ס , ולא ימחוק תחלה אותיות
ד"ים , לפי שאם ימחוק תחלה ד"ים יחיו אותיות השם נראה להדיא בלא
ערכיב , ואם ימחוק אחר כך רגלי חתי"א יחיה נראה במחוק השם , ומה
טיגמא נמי לא ימחוק תחלה אפילו הדל"ת לבר אף שיהי' עדיין י"ס מ לבטל
איתיות י"ס רחוקים עתה מן התיבש שנראית בשם אלא התחלת המחיקה ה"א

מן הדין שהוא האות המוטעית וכעור שחייא עומדת כערבוב לשאר האותיות . נראה היא כי אינו מן השם אלא שנכתב בטעות ואם טעות ובחק תחלה חדר'ת או אפילו רי"ם מכל מקום יבול הוא למחוק אחר כך הדין שאין כאן קרולשת השם ככל כיון שנכתבה הח"א בטעות . ומי אחר כך בתיקון חניל לחסיד יבול לקרור החיבה וישם ממלית וכתוב תיבת ליחודים בתיקונה :

אם תפרה כחטי פ'שתן פסולה :
 אם הטיל בה נ' חטי נידון בשרה . וכלכל שיחיו משולשות . ומפני שיש בו פירושים שונים צריך לצאת ידי בולם ויעשה תפירות בראשה ונ' בסופה ונ' כמצעותה . ותפירה אחת בחלק הרביעי מצד זה . ותפירה אחת בחלק הרביעי שמצד האחר . ואם אין לו נידון יותר מוטב לחזור הנשאר בחובי פ'שתן מלהניחה כלא תפירה . אבל אם יש לו נידון תפוד בלח בנידון ותפירה תחית מכחיון ולא מבפנים :
 צריך לחני' ש"ור בראש היריעה ובסופה וכמ' שהו בני :

קונטרס השמות

אמר המנהל , אשר אשר ויכני ד' לגמור סינוני זאח , לזכות זו סופרי בני ישראל , דפתי כי טוב לסמוח אליו קונטרס על השמות שכתורה שיש כסם מקום ספק , לזכר חסד קדש , ופיוס חסד חול , ולזכר חסד כסתר , ולזכר לקדש על חנפי כתי"ס צפויים סיו' , ופעתתי קונטרס זה מספר הנכבד מלכות הקודש , להנאון מהר"ס פלנקלם ז"ל , אשר לינו וזיך הקונטרס ספור חניו , וזעט סוספתי על הקודש אם סמלפתי זספר מנהל סי , ונס' מנחת כניל . וסופר יהי' זסיר נמלכמה סזיס מלכנס סזיס , וזיכוס זתיקון חודש סלו , צני סקוס טן סטעות סמנו , לעטן יסי' זכור לקדשו , זסעת כתינת ססס סנכנד וסגולס :

ספר בראשית

פרק	פרק	פרק
א	ב	ג
ד	ה	ו
ז	ח	ט
י	יא	יב
יג	יד	טו

כי יודע אלכיס , וסיתס כלכיס , סלכזן קדש , זכסני חול :
 צדנות אלכיס , קדש :
 זכרלו בני סלכיס , וכו' (צפוק ד') אשר ינלוו בני סלכיס , סניכס חול :
 וססח ספרן זפני סלכיס , קדש :
 כי נלס סלכיס , קדש :

קונטרס השמות

	פסוק	פרשה
מקדש לניח אל (א) ספק, וכן קולס :	ה'	י"ב
ספק אל רמי, קדש :	י"ג	י"ז
זיממך אדני, פס נס מלמתי חן, קדש :	ג'	י"ח
ויסמר כנכ לא מדני, סורו לא, מול ז :	ב'	י"ט
ויממך לוט אליבס אל נס אדני, קדש :	י"ח	
וינח אליבס אל אבימלך, וכן (פסוק ר) ויאמר אליו סלמס נחוט, שניבס קדש :	ג'	כ'
כי אמרתי רק חין יבאה אליבס, קדש :	י"א	
ויכי כלשכר הכעור אותי אליבס, קדש :	י"ג	
ועתס הסנעה לי זאלקוס, קדש :	ב"ג	ב"א
נסיא אליבס אסס נמוכנו, קדש :	ו'	כ"ג
לכני סלל גית אל, סלל, קדש :	י"ג	ל"א
וינח אליבס אל לנן סארמי נחלוס סליס, קדש :	כ"ד	
יס לאל ידי י וכן (דברים פ' כ"ס פסוק ל"ג) ולמן לאל ידך, וכל ביולס נכס, מול :	כ"ט	
וללכי לזיכס אמש, קדש :		
ולוי ללכי חני מלכי אגרבס, שניהס קדש :	ס"ב	
ללכי אגרבס וללכי נחור, סרמסון קדש, וססני מול :	ג"ג	
ללכי לזיכס, ספק :		
מחכס מלכיס, קדש :	נ'	ל"ב
כי סרית עס ללכיס, קדש :	כ"ט	
כי רליתי ללכיס, מול :	ל"א	
נרלות פני ללהיס, מול :	י'	ל"ג
ויהקס לו אל ללכי ישראל, שניבס קדש :	כ'	
לאל הנרלס סניך, קדש :	א'	ל"ה
לאל הכונס אותי, קדש :	ג'	
ויהקס לעקוס אל, קדש :	ז'	
נגנו אליו סלמס, קדש :		

ספר שמות

כי אכתי עמד, מול :	י"ב	ז'
סכ"י ספר סכ"י, וגס סכ"י סלפני ללכיס, ולמסס קדש :	י"ד	

(6) ספק, נעל מליר נח"ג כתב נפטיטנה סכ"ו מול, כיון סכ"ו סב מקוס, ולמסס
נמלחכס הקודש, הניח סרנכס פוסקיס דס"ל סכ"ו קדש, וסייס, קל"פ דעס
סורס נוטס, ססס גיה אל קדש, פס לז ש"ס קנלה איס מפי איס, כע"ס נע"ל נרדכי יוסף
זלוקובי"ס, עכ"ל. ונע"ל מנחח כל"ל כתב לקמן (פרסס ל"ס פסוק א') כל גת אל דלוי,
כתב מנחח שי לעיל (י"ג, ח') עפ"י מסורס סכ"ו מן השמות כסמלקיס למתי פיוצת,
סלל לז נחוי סיעין, ופ"ר איכא לסמקוי אס מלה אל הוז קדש, לפי פיקרס ע"ס אל
זכס זק' לז הוז מול, לפי סכ"ו סס מקוס, ולדעתי הכרזן לעשות כפי סכ"ו סס. חת שי
זכס ר"מ סכ"ו סוף פ' וילג, נקדש על חנסי, וגוס גורל ללכס מירי נ"י סספיקות עכ"ל :

קונטרס השמות

בו

פסוק

ואתם תהיו לי לאלהים, ספק :	ט"ז
ויבטחו בו, קדש :	כ"ד
רחם נחמך אלהים ופרעם, ספק :	א'
אלנע פתחים הוא, קדש	ט"ז
מי כמעט נבליט, חול :	א'
כי ירד על כמיס, קדש : וגם יב, פרי מילן נחר טיעם :	י"ז
מכל המזקים, חול :	א'
ואנישו אדניו אל המלכים, חול :	
וסלטים אנו לידו, קדש :	
ונקדו צעל פנים אל המלכים, חול, וכן (פסוק ח) עד האלוטם	
יגלו וכו', וכן אשר ירשיעון סלטים :	
וזנח ואלהים, חול :	
חנהים לא תקננו, קדש :	
ואמנו אוחו רוח מלכים, קדש :	
קום עשה לנו אלהים, חול :	
אלים מלטיק ישראל, חול :	
חנ' לך עמר, קדש :	
עשה לנו אלהים, חול :	
וימלח אוחו רוח מלכים, קדש :	

ספר ויקרא

לום אים כי יקלל אלהיו, קדש :

ספר במדבר

אליהם צן נאל, וכן כל שמום בני אדם אע"פ שנאמר צהם שם
 משמום שאינם נמתקים, צין מלפניכם צין מואחריהם, פשוט
 שאין צהם קדושם :
 וינא אלהים אל בלעם, וכן לקמן, וכן ויקר מלכים אל בלעם,
 חול קדש :
 זה אהב לא הנה אל, קדש :
 אל מולאים ממלרים, קדש - וכן לקמן (ב' כ"ד פ' ח') אל מולאים
 ממלרים :
 מה פעל אל, קדש :
 נאם שמוע אמרי אל, קדש - וכן השני (בפסוק ע"ו) :
 קו מי יטיח מעגלו אל, קדש :

ספר דברים

כי האספט לאלהים הוא, קדש :
 אשר מי אל נשמים ונאמן, קדש :

קונטרס השמות

פרשה	פסוק	פירוש
אשר לו אלהים קדושים, קדש :	ו'	
אשר נגזר אלהים מרס, קדש :	ל"ב	
השמע עם קול אלהים, קדש :	ל"ג	
או הנסה אלהים, קדש :	ל"ד	
כי מי כל נסר אשר שמע קול אלהים, קדש :	כ"ג	ה'
סוף אלהי התהלים, הרמזון קדש, וסמני חול : וכן ופדוי ספרדניש	י"ז	י'
ברמזון קדש, וסמני חול :		
כי קללת אלהים, קדש :	כ"ג	כ"א
כאם על כי חין פלתי בקרני, קדש :	י"ז	ל"א
ועוד אלוש עשכו, קדש :	ט"ז	ל"ב
אנחו למדים לא אלהי, קדש :	י"ז	
פלהים לא ידעום, חול :		
כס קנאוני נגזר אל, קדש :	כ"א	
ושמר מי אלוסיו, (ג) ספק :	ל"ג	
וסין אלוים עמדי, חול :	ל"ט	

(ג) ספק, צעל מאיר נחיש ונעל מנחם הקודש, לא כחזו על מס וס כ"ל, נמנחם פי לנו כאלא דינו, רק נמנחם כנילו רמיחי נחמז צמטיוס, אריה חול ונרמס נמחיק אחר התקנוס ורמ"י ו"ל, חמנט חמס אחר הרמס לי סרנר וס נמחזי כמנים נחום י"ז ח"ק ב"ט ע"ג ד"ה ישחו יין נכוסים ע"ס, וכן רמיחי קלח מעפרשי סורג פירשו ע"ד סקול קדש, לכן כמחמי סקול ספק, כי חין צדי לסכריע :

עוד רמיחי לרבינו דבר אחד, והוא נזורת סמירה, אשר נכר נח הקנול, לסגיה טיעס סלחם פנויה לפנים ולאחרים, וכן נכחו כל הסופרים עד סיום, והדמיס מקרוב נלו, צעל מאיר נחיש, וכחז כלל סירת סיס ו"ל, צמחוס חזאת, וצמוק סמירה, סמנו מלת ענדו צמיעס סמית, וקלה סיס צמיעס ל"א, כדי לעשותם כסאר אליצא דכ"ט, ולף כי צמלס יס מחלקים, ורנז כמו רנז הדיעות, עכ"ז כנל כולדו רנזי ונלוני ארץ, וכרו סלכס למעשה, לעשותם כסאר זכרנו עכ"ל, ונס החמט מוס' וואלף סיודענטיים דמיקונים סלו, עשה כמחכונמו, וגם סעתיק דנריו אלו, ולא פירשו מי סס הנלוים אשר יסמיו על זמח, ונס לא סנזחם ודעמס, כ"ס לעשות פחוסה אליצא דכ"ט, וסמנס על זכר צא החמי' צמיה חמס לני סיוח נ"ס (הנז צמק"ס למרמ"ד) דל"ן נאן צ"י מיהוס כלל אליצא דכ"ט, סנד הים הקנולס נחניח טיעס סחח פנוים, ב"ן חקלס פחוסה או סחוחס, ע"ס י' ולני אומיק נלסר קנח, דל"ז חדרנז אורת צעל מאיר עינים לא א"ס חנינח דכ"ט, כיון דכן הוא הקנולס, נמז ארמ"ס ויך לעשה סמחוס דיהא ולא פחוסה לני וסלס דל"ן לנחום מלח סמטנו כל הסופרים ונזכר כלל סמיקונים נלי טוס חלק

